ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՏՔԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 48, ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 1, 1905. Ն՝ 13

ՍԱՀԻՄ Ի ԻՄԲԻՑԱՋ
Ճ. Ֆ. ԿՐԻՆ

ՄԻՒԷԼԼԻՖ
Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ՇԷՐԱ՛ԻԹ Ի ԻՇԹԻՒՆ ՎԷ ՍԱ՛ԻՐԷ

ԱԻԵՏԱԲԵՐ ՀԱՒ ՀԱՃԱԹԱ ՃԻՒՄ'Ա ԷՐԹԷԱ ԿԻՒՆԻՒ ՃԷՂԸ ՕԼՈՒՆՈՒՐ։ Մ'ԱՄԱԼԻՔ Ի ՇԱՒԱՆԻՔ ԻՉԻՒՆ ՍԿՆԷԼԻՒ պԷՐ ՎԱՃՈՒ Ի ՓԷՂԻՆ ՄԱՃԻՏԻՒՏ 20 ՂՐՉ. ՀԻՍԱՓԸՐՒՔ 30 ՂՐՉ., ՎՔ ՄԱՄԱԼԻՔ Ի ՀԱՒՆԱՊԻՒՏ ԻՉԻՒՆ 1½ տօլար ԷԱՓՕՏ 6 ՂԻԼԻՆ ԷԱՓՕՏ 7¾ ՖՐԱՆԳ, ՎՔ ԱՅԼԸԳ ԱՒԵՏԱԲԵՐԻՆ ՍԿՆԱՎԻ ՓԻՒ՛ԱԲԸ ՀԱՒ ԷՔ ԻՉԻՒՆ 6 ՂՐՉ. ՏԸՐ։ ՊԻՐ ՇՈՒՍԽԱՀ 30 ՓԱՐԱ ՕԼՈՒՊ, ՓՕՍԲԱ ԻՒՐՔԻՔ Բ'ԱՐԱՖԸՄԸՂԱ 'Ա՛ԻՏ ՏԻՐ։ ՂԱԶԱՔԱՅԱ ՏԷՐՃ ՕԼՈՒՆՄԱԳ ԻՒՂՐԻՔ ՄՇՒՀԱՐՐԷՔԱՔ ՎՔ ԱՊՕՆԻՔ ԷԱԶԸՂՄԱԳ ՎՔ ՓՕՍԲԱՅԱ 'Ա՛ԻՏ ՄՎՓԱՏՏ ԻՉԻՒՆ ՄՔՔՐՈՒՊ ՎՔ ԱԳՉԻՔ ԻՍԲԱՆՊՕԼՏԱ ԱՄԷՐԻՓԱՆ ԽԱՆԸՆՏԱ ՏՐ. Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ ՆԱՄԸՆԱ ԿՀՕՆՏԷՐԻՂՄԷԼԻ ՏԻՐ։

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ

ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕՓՈՒՇՈՒ

ԱԽՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

'ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 48, ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 1, 1905. Ե՛ 13

ՍԱՀԻԿ Ի ԻՍԹԻՑԱԶ Ա. Ֆ. ԿՐԻՆ ՄԻՒ'ԷԼԼԻՖ Ա. Ս. ՓԱՐՆԸՄ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Թէքեամիւլ Գա'իտէսինէ Տա՛իր Պիր Գազ Սէօզ Տաշա 241. — Սալուսը Շէրիֆ Վէ Խելաս Իշի 244. — 'Ա.Ինիյէթ Ի Շախսիյէնին Տեվամ Վէ Պագասը 246. — Քիլիսէլէրաէն Խապէրլէր, Ամերիգա, Ուէյլը 247. — Թէքեամիւլ Գավլը Վէ Խրիսթիյանլըգ 247. — Տինտե Մուհապպէթ 249. — 'Ա.Ինթաղ Գայաճըգ Ինճիլի Քիլիսէսինին Ցըքըլեանը 252. — Վ.ալիտէլէր Իչիւն Մէքթուպ 253. — Սուտան Էչալիսի, Էգալիսի, Վէ Էմրազը 255. — Ղա՛իդ Օլան Քէլիմէ 256. — Մա'լիւմաթ Փարչալարը 258. — Միւսահէպէ 258. — Քէթանիատա Ջիյաֆէթ 259. — Շու՛ուներ Ը Սիյասիյէ 261. — Սարրաֆիյէ 262։

ԹԷՔԵԱՄԻՒԼ ԳԱ'ԻՏԷՍԻՆԷ ՏԱ՛ԻՐ ՊԻՐ ԳԱԶ ՍԷՕԶ ՏԱՇԱ

[պէճտ ի մախսուս]

2.

Պիզ պու ատֆ'ա «Թէքեամիւլին Պիւթլանը» իւնվանը ալթընտա Փրօֆ. Լուիէր Թաւինզէնտ թարաֆընտան գալէմէ ալընմըշ պիր պէնտին մուխթասար պիր թա'րիֆ ու պէյանընը տէրճ էտէրիզ։ Միւմաիլէյհ՝ 1868տէն 1893է գատար Պօսթընը տար իւլ ֆիւնտուընընը 'իլմ ի իլահիյաթ չիւ'պէսի մաւ'ալիմլէրինտէն օլտըղը հալտէ, սօն թարիխտէն պէրու էտէպիյաթա հաար ը վիւճուտ էյլէմիշ տիր։ Միւմաիլէյհ թարաֆընտան գալէմէ ալընմըշ օլուպ տա նէչը էտիւմիշ պուլունան էտէրլէրին էսամիսի ուզուն պիր ֆիհրիսթ թէչքիլ էտէրլէր։ Պիզէ պա'զէն էօյլէ կէլիյօր քի, Փրօֆ. Թաւինզէնտ հէր իքի թարաֆը տախի նազար ը ի'թիպար վէ էհէմմիյէթէ ալմաղա արզուքէչ պուլունան պիթարաֆ պիր հաքիմ կիպի օլմագտան զիյատէ պիր ա՛վա վէքիլի սըֆէթիյլէ պիւրհան վէ տէլիլներ իրտաընա չալըշմագտա տըր, վէ հալա Թէքեամիւլ նազարիյէսինի իլթիզամ էտէնլէր հագգընտա գուլլանտըղը թահգիր վէ թէզելիֆ (չիւրիւթմէք) լիսանը քէնտիսինին պիւրհան վէ տէլիլներինի զա'իֆլէնտիրիյօր։ Լաքին միւմաիլէյհին պէնտի գուվվէթլի պիր պէնա օլուպ, օգուննմադա չայան տըր։

Փրօֆ. Թաւինզէնտ պէնտինէ մինպէրլէրտէ վէ սա՛իր եէրլէրտէ Թէքեամիւլ նազարիյէսինի թա՛լիմ էտէնլէրի զիքը էտէրէք պաշլայօր, վէ սա՛իրլէրին սէօզլէրինի իսթիչհատ էթտիյի սըրատա, ինկիլթէրրատա ժողովական քիլիսէսի մէչհուր վա'ըզլարընտան Տր. Գլիֆըրտըն չու սէօզլէնիւ տախի իսթիչհատ էտիյօր։ «Պիզ 'ալէյ աղլէպ Թէքեամիւլ նազարիյէսինի գապուլ էթմիշ օլուպ, օ սայէտէ Ալլահըն ճէլիլ Թէրթիպ ու ուսուլլարընը տահա էյի անլարըզ։» Փրօֆ. Թաւինզէնտ Թէքեամիւլ նազարիյէսի Թարաֆտարլարընըն իքի ֆըրգասընը, հա'նի Թապի'իյուն իլէ մաֆէվգ էթ Թապի'իյուն զիքը էտիյօր։ Պիրինճի ֆըրգայա մէնսուպ օլանլարըն իսթի'ասընճա, Թապի'աթ հէր չէյի իզահ էտէպիլտիյինտէն, պիր Ալլահա լիւզում եօգ տըր։ Տիկէր ֆըրգայա մէնսուպ օլանլար իսէ Թէքեամիւլ գա'իտէսինէ Ալլահըն 'ամիլ օլմասընըն Թարզ ու ուսուլը նազարըլյէ պագարլար։ Տր. Թաւինզէնտ պիրինճի ֆըրգայա գարշը տէլիլէր իրտա էտէր իքէն, կէօսթէրիյօր քի, վագԹըլյէ պա'զը միւԹէֆէննին զէվաԹըն գապուլ էթտիքլէրի Թօխունմազը վէ էպէվէյնսիզ Թէնասիւլ վէ հուսուլ գա'իտէսի էլէվմ

թէրք օլուննմըշ տըր։ Հաթթա Փրօֆ. Հըգոլի վէ Թինաըլ կիպի խրիսթիանլըգա ինանմայան զէվաթ պիւէ պու գավը իսպաթ իչիւն մէյտանտա հիչ պիր տէլիլ պուլունմաըզընը ի՛թիրաֆ էթմիշլեր տիր։

Պունտան սօնրա պէնտին էն չայան ը մէրագ ու տիգգաթ օլան գըսմը պաշլայոր։ Էվվէլա միւ-մահիէյին իտտի՛ասընձա, 'ուշմուշի նէչվ ու նէմա վէ թէրագգըյա մախսուս հիչ պիր գանուն եօգ տըր։ Նէվ՛ ի պէչէրին րու՞ ի զէմինաէ թարիխ ի զուհաըրընտան պէրու նէպաթաթ վէ հայվանաթ էնվա՛ընտան թէք պիր տանէսի պիւէ վիճուտէ կէլմէմիշ օլըզը հալտէ, եիւզէրճէսի թէքրար սալա զուհուր էթմէմէք իւզրէ, մահվ ու միւնգարիզ օլմուշլար տըր։ Էկէր իւէրիւէմէքտէ օլան պիր ալայ վար իսէ, օլ ալայ ինանտ 'ալէմի վիճուտէ կէլինճէ տուրմուշ օլըզը կիպի, էլեվմ անըն թէքրար պաշլայաճաղընա պիր մէ՛մուշ վէ ինթիզար տախի եօգ տըր։ Էկէր թէքճամիւլ մախլուկ մախսուս պիր չէյ իտիյսէ, հալ ը հազըրա մախսուս պիր չէյ տէյիլ տիր, վէ հայվանաթ վէ նէպաթաթ էճնաս ու էնվա՛ը 'այնի հալտէ գալմըշլար տըր։ Պունտան միլեօնլարճա այնէ էվվէլ թէչէքքիւլ էթմիշ օլարագ Սիւլուրեան թապագալարընտա պուլունմուշ օլան տէնիզ օթլարը՝ պու կիւնքի կիւնիւն աէնիզ օթլարընըն 'այնի տիրլեր։ Մէչէ, սանէվվէր վէ սա՞իր ադաճլարըն իւք էսէրլերի թա պուզ տէվրինաէ պիւէ մէվճուտա օլուպ, օ զէմանտան պէրու միւրուր էտէն պունճա պինլերճէ աէնէլէրտէն պէրու անլէրտէ պիր կէօնէ թէրագգը վէ իսլահ էսէրի կէօրիւմէմիշ տիր։ Պի-'այնիհի հայվանաթ 'ալէմինաէ տախի մէրճան գայալարընը պինա էթմիշ օլան հաչէրաթ, եա՛նի պէօճէքլեր 300 'սօրտան պէրու 'այնի հալտէ գալմըշլար տըր, վէ չիմտիքի հայվանաթ ը մագչուրէ (crustaceas) վէ հայվանաթ ը նա՛իմէ (mollusks) տախի էյեվմ գայալար իչինաէ պուլունուպ տա, 'իլմ իւլ արզա մախսուս գաաիմ տէվրէրտէ թէչէքքիւլ էթմիշ օլան էսլաք ու էճատարը կիպի 'տիրլեր։ Ա՛նի չէյ քէնտիլէրաէ հիչ պիր թա՛տիլ եա իսլահ էսէրի կէօսթէրմէյէն պալըգլար վէ եըլան վէ քէրթէնքէլէլեր կիպի սիւրթիւնէնլեր հագգընտա տախի սահիհ տիր։ Գատիմ Մըսըրլըլարին գապրլարընտա պուլունան քէտի, քէօփէք վէ թիմսահ մուշեաարը՝ էյեվմ եաչամագտա օլան հայվանլարըն 'այնի տիրլեր։

Ինանտտա տախի հիչ պիր թէրագգըյաթ ը թէչրիհիյէ էսէրի եօգ տըր։ Փրօֆ. Հըգոլէ էյեվմ մէվճուտա օլան էն էսքի միւթէհաճճիր գաֆա քէմիյնի թա՛րիֆ էթտիյի սըրտատա «Պու գաֆա քէմիյէ պէօյիւքլիւյիւ վէ չէքլի նօգթա ի նազարընտան պագարագ, պիր ֆէյլէսուֆ գաֆա քէմիյի օլա պիւիր իտի,» տէմիշ տիր։ Հայվանլարընն պա՛զը ճինսլերինաէ, հաթթա ֆէնալաչմա պիւէ վուգու պուլմուշ տըր, զիրա էլեվմ րու՞ ի զէմինաէ ճէսամէթ վէ գուվվէթճէ ճինսլերի չօգաման մահվ ու միւնգարիզ օլմուշ օլան հայվանլարա միւսաւի հայվանլար եօգ տըր։

Տր. Թաուզէնտին իքինճի իտտի՛ասընա կէօրէ, տիւնեաատա թէ՛սիրաթ վէ մու՛ամէլաթ ը թապի՛իյէ իլէ հասըլ օլմուշ իսթիհալէ իէճնաս (ճինսլերին թէհավվիւլի Transmutation of Species) տէօրիքլերի չէյ եօգ տըր։ Պու կիպի պիր իսթիհալէ իսպաթ օլունմատըգճա, թէքճամիւլ նազարիյէսի պօչա չըգար։ Միւմաիլէյհ՝ աթըն նէսէպինի (քի պունըն հագգընտա կէչէն հաֆթա պէյան էթտիյիմիզ վէճհլէ, Տր. Ուարինկ եազըյօր) էլէ ալըպ իտտի՛ա էտիյօր քի, Օրօհիբօրն, Մէսօհիբօրն վէ սա՞իրէնին քէմիքլերի չիմտիքի աթըն քէմիքլերինտէն օ գատար քիւլիյէն ֆարգը տըրլար քի, օլ հայվանատա սալա աթ նազարըյլա պագըլմամալը տըր։ Միւմաիլէյհ տէյօր քի, «Շիմտիքի զէմանտէ նամ ու չէօհրէթ սահիպի հիչ պիր 'իլմ իւլ արզ, եախօտ մէպհաս իւլ միւաթէհաատաթ 'ալէմի պու միւթէհաճճիրաթատան աթըն նէսէպինէ սա՞իր իսթիհալ օլունան տէլիլ վէ պիւրհանլարատան սօրա մէմնուն վէ միւթմէ՞ին տէյիլ տիր։ Քեա՛չքի Տր. Թաուզէնտ պուրատտա ֆարգը լիսան գուլլանմըշ օլատ իտի։ Տահա կէչէն Նոյեմբերտէ Գօլօմպիա տարիւլ ֆիւնուռնը մու'ալլիմլէրինտէն Փրօֆ. Օզպըրն Սննըրը Մէկըշէն նամ բիսալէ ի մէվգուֆէթտէ պիր պէնտ նէչր էտիպ, անտէ իչպու աթըն սօլ ու նէսէպինի թա՛րիֆ էթմիշ տիր։ Փրօֆ. Օզպըրնըն իտտի՛ասընձա, «Աթըն սօլ ու նէսլի Մարչ Թարաֆընտան վէ Ամերիգալը վէ Էվրօփալը սա՞իր պիր չօգ էրպապ ը թահգիգ վէ թէֆահհիւս թարաֆլարընտան պա՛իս ի մէնհուննիյէթ ճուրէթտէ թահգիգ ու իսպաթ օլունմըշ տըր։» Փրօֆ. Օզպըրն հագգօրզ, վէ Փրօֆ. Թաուզէնտ հագգը օլա պիւիր իսէ տէ, Փրօֆ. Օզպըրնըն վէ անըն իլէ հէմէֆքատար օլանլարըն նամ ու չէօհրէթ սահիպի 'իլմ իւլ արզ (եախօտ մէպհաս ը միւաթէհաատաթ էրպապը օլմատըգլարը իտտի՛ասընտա պուլունմագ եանլըշ տըր։ Զաննըմըզճա, Տր. Թաուզէնտ Ճավա ատասընտա «զա՞իպ օլան բապըթանըն» քէմիքլերինին մա'հուտ քէչֆինի իսթիհզա էթմէքլիքտէ քիւլիյէն հագգը տըր։ Մա՞ախախարէն իճրա օլունան թահգիգաթ իլէ պաս քէմիքլերտէն պիր գըսմընըն

մայմուն, պիր գըսմընըն տախի ինսան քէմիքլէրի օլորդը անլայըլմըշ սըր։ Տր. Թաւշզէնտին իտա՛ասընճա, (քի պու պիզճէ փէք միւ՚էսիր պիր ֆիքր սըր) Խալիգ Թա՛ալա հազրէթլէրի՝ քէնտինին թէսպիր ու ուսուլլարընտա պիր փէյղամպէր տիր։ Պալըգլար իլէ գուշլարըն գանատլարը ինսանընըն գօլլարընտա փէյղամպէրտանէ րէմզ ու ՚ալամէթլէր խիւր։ Միւմքիւնյ՝ չու քէյֆիյէթէ նազար ը տիգգաթ ճէլզ էտիյօր քի, հայվանաթ մուխթէլիֆ ճինսլէրինին պիրիպիրլէրիյլէ չիֆթլէշմէկլէրինէ, էզճիւմլէ աթ իլէ մէրքէպին, արսլան իլէ գափլանընըն չիֆթլէշմէկլէրինէն հասըլ օլան եավրու տա՛ամ գըսըր օլորդընտան, թէրագգը օ ճիհէթէն նէ՚էթ էթմիշ օլամազ։ Թախմինաթա կէօրէ, 50 վէ պէլճի պին միլեօն ադնէտէն պէրու զէմին իւզէրինէ ասար ը հայաթ մէվճուտ սըր։ Էլեկվմ րա՚ի զէմինէ 2½ միլեօն նէպաթաթ վէ հայվանաթ էճնաս ու էնվա՚ը վար սըր, վէ ասար ը հայաթըն ղայէթ քէսրէթլէ պուլունդուղը տէվր ու միւատէթտէ, պուննարըն 50 միլի մէվճուտ իտի։ Եինէ տէ հիչ պիր գանա՚աթպախչ տէլիլ վէ պիւքհան եօգ սըր քի, պիր ճինսին տիկէր ճինսէ թէպէտիւլ վէ թէհավվիւլ էթմիշ օլորդընը իսպաթ ու իրա՚է էյլէսին։

Պէնտ ի մէղքիւրտէ պուննան ասնրա պահա օլունան տիկէր խուսուս՝ ինսանըն հայվանտան նէ՚էթ էթմէմիշ օլմասը սըր։ Գաատիմ Մըսրիլէր Թ. Միլատտան պինլէրճէ ադնէլէր էվվէլ, ղայէթ ճէսիմ չէհրլէր պինա էյլէմիշլէր, ՚իմ ի հէ՚էթ վէ քիթապէթ ուսուլլարը իճաա էթմիշլէր, պիր թագվիմէ մալիք պուլունմըշլար, ՚իմ ի հուգուգ վէ թըպպիյէ մէքթէպլէրի քիւշատ էյլէմիշլէր, վէ քիւթիւպխանէլէր ինշասըյլէ, անլէրէ հատտսըզ հիճապսըզ քիթապլար ճէմ՚ էյլէմիշլէր տիր։ Տիճլէ վաահսինտէ Աբրահամըն զէմանընտան 2,000 ադնէ էվվէլ պէօյիւք մա՚ամէլաթ ը թիւճճարիյէ ճարի ի տի, կէրէճ Մըսրիւրլէրին, կէրէճ Բաբելոնլըլարըն ախլագի գավանիյն վէ նիզամաթը փէք ՚ալի իտիլէր։ Տիւնեանընն պիր չօգ թարաֆլարընտա գաատիմլէրին մէրմէր սէրայլարը վէ ՚ալի թէմէտտիւնլէրինին էսէր ու ՚ալամէթլէրինին եէրինէ քէրփիճէն սունտուբմալար վէ րեզիլանէ հայաթլար կէչմիշ տիր։ Ֆիլհագիգա միւլէմ տինին թէ՚սիրինին տախիլ պուլունմատդը եէրլէրտէ նէվ՚ի պէչէր թէրագգը էտճէճէք եէրտէ թէտէննի էյլէմիշ տիր։

Պէնտին պուննան ասնրա կէլէն գըսմընտա չու իտա՚ա տէրմիյան օլունըյօր քի, ատէմ րու՚ի զէմինտէ զուհուր էտէլիտէն պէրու պիհիտապ ՚ասըլլար միւրաար էթմէմիշ տիր։ Թէքեամիլ նազարիյէսինին մէչհուր թարաֆտարլարընտան պիրինին իտա՚ասընճա, ինսանըն չիմտիքի տէրէճէ ի թէրագգը վէ քէմալինէ էրիչէ պիլմէսի իչին, ագալլի 9 միլեօն ադնէ կէչմէսի իգթիգա էտէր։ Ամերիգատա պուլունան ինսան պագայա վէ ասար ը ՚աթիգա ի մէքչուֆէնինին պիր թահդիգ ու մու՚այէնէսի իճրա էտիլտի, վէ իչպու թահդիգ ու մու՚այէնէնին միւմքին մէրթէպէ միւքէմմէլ ասուրէթտէ իճրասը իչին պօլ պօլ ագչէլէր թախսիս էտիլտի։ Թահդիգաթըն նէթիճէսի չու օլմուշ սըր քի, ինսանըն 4 եախօտ 5 պին ադնէտէն զիյատէ պիր միւատէթտէն պէրու Ամերիգատա պուլունմագտա իտիյինի կէօսթէրէն հիչ պիր էսէրէ տէսթրէս օլունմամըշ սըր։ Պիր գաչ մէչհուր ՚իլմ իւլ արզ էրպապընըն իսթիչհատա օլունան իֆհատէլէրինէ կէօրէ, ինսան պուզ տէվրինտէն էվվէլ, եախօտ օլսա օլսա 12տէն 15 պին ադնէ էվվէլինէ կէլինճէյէ գատար րու՚ի զէմինտէ զուհուր էթմէմիշ պիր։ Գալը քի պուննան 6 պինտէն 8 պին ադնէ էվվէլինէ գատար օլան միւատէթլէրտէ ՚ալի տէրէճէտէն մէտէնիյէթլէրին մէվճուտ օլակէմիշ իտիքլէրինի պիլիրիզ։ Իմտի ինսանընը՚ը չէյ մի պիր քի ինսան օլ միւատէթլէրտէն էվվէլ միւրուր էթմիշ օլան պիր գաչ պին ադնէ իչինտէ հայվան հալինտէն պու գատար ՚ալի պիր տէրէճէ ի մէտէնիյէթէ եէթիչմիշ օլորդը հալտէ, օ զէմանտան պէրու պու գատար ազ թէրագգը էթմիշ օլսուն, վէ պիր չօգ մէմլէքէթլէրտէ հաթթա կէրի պիւէ կիթմիշ օլսուն։

Մուհարրիր ի պէնտին ասն իտա՚ասը չու սըր քի, ՚ալիմլէրին հէփիսի թէքեամիլ նազարիյէսի թարաֆտարը տէյել տիրլէր։ Թէքեամիլ նազարիյէսի 1858տէ նէչր օլունարագ, թէտրիճէն քէնտինին թարաֆտարլար գազանտը, վէ 1880 ադնէնինտէն ի՚թիպարէն 20 ադնէ գատար նազարիյէ ի մէղքիւրէ սայքի պիւճիւմլէ էրպապ ը ՚իլմ ու ֆէնն թարաֆընտան ՚ումումին զապտուլ օլունմըշ կիպի կէօրիւնտիւ։ 1889–1890 ադնէլէրի զարֆընտա պու նազարիյէյէ գարշը թէք թիւք իչթիպահ վէ մուխալէֆէթ ավազէլէսի իչիտիլտի, վէ եէնի ՚ասրըն իսթիհատընտան պէրու պու ավազէլէր խայըճա սրթմըշ սըր։ Հարվըրտ տարիւֆիւնուն մու՚ալիմլէրինտէն Փրոֆ. Շեյլըր «Տարվին ֆարզիյէսի էասասէն զայր ի մուսատտագ սըր» տէյօր։ Մէչհուր Ինկիլիզ մէպհասը հայաթ ՚ալիմի Սըր Սէյնթ Ճօրճ Միվանթ անա չօճուզճա պիր ֆարզիյէ թէսմիյէ էտիյօր։ Փրոֆ. Թաւշզէնտ սա՚իր պիր թագըմ ՚ալիմլէրին մուհարրէրաթլարընտան տախիլ իսթիչհատաթտա պուլունմագտա սըր։ Ալմանիատա Ալմանիանըն էն պէօյիւք մէպհասը ը հայաթ

'ալիմի օլան փրօֆ. Հայքէլ՝ հալա թէքեամիւլ նա-
զարիյէսինի իլթիզամ էթմէքտէ իսէ տէ, փրօֆ.
Թամշզէնա «Ճէհաուր վէ մուղթէիր միւթէֆէն-
նինլէր» թէսմիյէ էթտիյի պիր թաղըմ սա՛իր Ալ-
մանլարըն էսամիսինի տախի զիքր էթմէքտէ տիր
քի, պունլար սապզտա թէքեամիւլ նազարիյէսի
թարաֆտարլարը օլարգլարը հալտէ, էլեկվմ անէն
վազ կէչմիչլէր տիր։ Ի՛թիրաֆ էտէրիզ քի, պիզ
պու խաւսուսատան խապէրսար տէյիլ իտիք, վէ է-
կէր թէքեամիւլ գա՛իէսինին միւթէֆէննինլէր
թարաֆընատան թէրք օլունմասընըն, փրօֆ. Թամշ-
զէնին կէօսթէրտիյի կիպի մուհիմմ պիր պաշ-
լանկըճը վար իսէ, (քի պիզիմ միւմանիլէյհին պէ-
յանաթընըն տօղրուլըղընա չիւպհէլէնմէյէ հիչ պիր
սեպէպիմիզ եօզ տըր) օ թաղտիրտէ մէյտանա եէ-
նի վէ մուհիմմ պիր 'ունսուր չըգմըչ տէմէք տիր։

Էօյլէ իսէ պիզիմ պու մէս՛էլէտէ թուրթաճաղը-
մըզ մէսլէք նէ՞ օլմալը տըր։ Պիզիմ էֆքեարըմըզ-
ճա չու օլմալը տըր. Ֆ. Մուգատտես հագգ վէ
տահիհ օլուպ, անըն հագգընատաքի էմնիյէթիմիզ
խալէլիէզիր օլմամալը տըր։ Հայվանլարըն մէնշէ ի
զուհուրընա կէլինտիքտէ, էկէր թէքեամիւլ նա-
զարիյէսի թարաֆտարլարը Ալլահըն հայվանլա-
րը եարաթմասընըն թարզ ու ուսուլը էտնա
նէվ'էլերտէն թէսրիճէն ս'ա նէվ'տէն հայվանլար
մէյտանա կէթիրմէք օլմուշ օլարղընա պիզի գան-
տըրըրլարտա, օ թաղտիրտէ պիզ օլ գավլ ու նա-
զարիյէյի գապուլ էտէրիզ, զիրա պու նազարիյէ
Ֆ. Մուգատտեսի ճէրհ էթմէյօր։ Լաքին չիմտիյէ
զատար ատըմիյան օլունան տէյիլ վէ պիւրհանլար
թէմամ օլմագտան խայլըճա պա՛իտ տիր, վէ էօյլէ
կէօրիւնիւյօր քի, թէքեամիւլ ուսուլը քէնտինին
էն մա՛մուր տէվրէսինի կէչիրմիչ օլուպ, 'իլմ ու
ֆէնն 'ալէմի իւզերինտէքի նուֆուզընը զայպ էթ-
մէքտէ տիր։

ՍԱԼՈՒՍ Ը ՇԷՐԻՓ ՎԷ ԽԷԼԱՍ ԻՇԻ
(Ց. Գ. Գ.)
2.

Էվվէլքի պէնտիմիզտէ կէօրտիւք քի, Ալլահ
քէնտինտինտէ իւչ էտստի թէֆրիգաթը պուլունուպ,
'այնի վագթտա կէօրիւնմէզ Մէնպա, կէօրիւնիւր
իլհամ վէ պիզիմ բուհընմըզ իլէ 'ալագատտար Բուհ
օլան պիր Զաթ տըր, եա՛նի Ալլահտա «Պէն,» «Սէն,»
«Ո» տէյէ պիլէն պիր 'իւզնիւմ ֆարգը պուլու-
նուպ, պու իւչիւ պիր Ալլահ տըր. իւչ Ալլահ տէ-
յիլ, պիր Ալլահ, իւչ խըտմէթ վէ սըֆաթ տէյիլ,
իւչ 'իւզնիւմ։

Բուհանի խէլասըմըզ իչինտէ պու 'իւզնիւմլէրին
հէր պիրինին խըտմէթի տախի եէքտիկէրինքին-
տէն թէֆրիգ օլունուր։ Բուհանի խէլասըմըզ պէր
Ալլահըն իչի իսէ տէ, անտէ հէր պիր 'իւզնիւմիւն
քէնտինէ մախսուս խըտմէթի վար տըր։

Էվվէլ. Բուհանի խէլասըմըզըն ընընէպէ վէ օլ ընընէպէն
դէվէ' է էճրայա էօնօլասընըն էպէսէի փէրէզէրէն պէր։ —
Ատէմին կիւնահատան խէլասը սօնրատան սօնրայա
Ալլահըն 'ագլընա կէլէն պիր թէտպիր տէյիլ տիր։
Ատէմ պիլ ֆի'իլ խալգ օլունմադտան էվվէլ անըն
մէվճուտիյէթի Ալլահըն էզէլի թէրթիպի օլտըղը
կիպի, ատէմին կիւնահ էտէճէյի Ալլահըն էզէ-
լի 'իլմինին պիր զըսմը իտի։ Քէզալիք պու իր-
թիտատ էտէն ատէմին խէլասը էտիլմէսի տախի
Ալլահըն էզէլի թագտիրինին պիր զըսմը իտի։ Ալ-
լահ էզէլտէն քէնտի զաթընատա մուհտապէթ օլտը-
ղը իչիւն, Քէնտի մա'լիւմաթընճա կիւնահ է-
տէճէք օլան ատէմ իչիւն Քէնտի մուհտապէթինի-
տէն պիր խէլասա թէտարիք էյլէտի (էֆս. 1. 9,
10։ 3. 10, 11։ 2 Տիմ. 1. 9։) Խիզմաթըն մէնպա՛ը
կէօրիւնմէզ օլան Ալլահ օլտըղը կիպի, բուհանի
խէլասըմըզըն մէնպա՛ը տա պիզտէն միւխթէֆի
օլան Ալլահ, եա՛նի Փէտէր տիր։ Ո պիզի սէվտի,
վէ պիզիմ իչիւն թէտպիր վէ թագտիր էյլէտի
(Ցով. 3. 6։ 1 Կորն. 8. 6, վէ սա՛իրէ։) Խէլասա
թէտպիրի Փէտէրէն նէպ'ան էտէր տէմէք իլէ,
մուհտապէթտէն նէյ՞էթ էթմիչ օլտըղընը անլայօր
իզ։ Զիւնքի էվվէլճէ կէօրտիւյիւմիզ կիպի, Փէ-
տէր թա'պիրի՝ մէնպա՛ վէ մուհտապէթ թէտավ-
վուրլարընը իֆհատէ իչիւն իսթի'մալ օլունան պիր
քէլիմէ տիր, Էսքի 'իլմի իլահինին տէտիյի կիպի,
Փէտէր Ալլահ 'ատալէթի թարաֆընը վէ Օղուլ Ալ-
լահ մուհտապէթի թարաֆընը թուրթաճ, վէ պէյլէճէ
բուհանի խէլասա իչի վէ քէֆարէթի իքմալ օլունտը,
տէմէք տօղրու տէյիլ տիր։ Փէտէր Ալլահըն զաթը
մուհտապէթ տիր. վէ խէլասըմըզ իչի, Փէտէրին
մուհտապէթինտէն նէպ'ան էտէր։ Մէվճուտաթընը
մէնպա՛ը վէ խալիգի կէօրիւնմէզ օլան Փէտէր օլ-
տըղը կիպի, խէլասըմըզըն մէնպա՛ վէ միւրէթթի-
պի կէօրիւնմէզ օլան Ալլահ տըր (Ցուդ. 25։)

2. Գո՞ ընեպէյէն ոփէմլէրէն նալըրը էօնէնօթ ճվ-
էը՛ է էճրայա էյրօճը, Եա՛նի Ալլահըն մուհտապէթնէ-
նէն էշհուրը Օղլըն էյէ պէր։ Էկէր Ալլահ քէնտի
թէտպիրինի պիզէ քէչֆ ու պէյան էթմէսէ իտի,
Անըն էզէլտէն պիզիմ իչիւն խէլասա թէտպիր վէ
թագտիր էթմէսինին պիզիմ իչիւն պիր խայրը օ-
մազ իտի։ Ալլահըն թէնէզզիւլ վէ իլհամը վասը-
թասըլյա տըր քի, օլ թէտպիր պիզիմ մալըմըզ օ-
լույօր։ Իմտի 'իւզնիւմի առնինին իչի խէլասը
պաչլամագ տէյիլ, անճագ անը պիզէ կէօսթէրմէք

տիր (1 Պետ. 1. 9.) Պուննա «Օղուլ» տէննիլիր՝ չիւնքի Ալլահտաս պիզճէ մախֆի օլան պիր թէտպիր պիզիմ իչիւն Անտէ կէօրիւնիւր հալէ չըգարըլմըշ ըսըր. Անա «Մուհամպէթինին Օղուլը» տէննիլիր (Կող. 1. 13 Եուննանիճէսի) չիւնքի անտէ Ալլահըն մուհամպէթի թէճէսիւտ էթմիշ տիր։ Անա «Ռէյհամ» տէննիլիր (Յովհ. 1. 1.) չիւնքի Ալլահրն էզէլի էֆքեարընը պիզէ իզհար էտէր։ Իմտի Օղուլ թէճէսիւտ էթտի, Օղուլ քէֆարէթ իճրա էթտի, Օղուլ էլէմ չէքտի, Օղուլ էօլտիւ վէ զըյամ էթտի։ Եիննէ տէ պուս խէլասս իչի Փէտէրին տիր. չիւնքի Փէտէր Օղուլտաս իչէյօր իտի (Յովհ. 14. 10.) Զահիր օլան Փէտէրին գալպի, Փէտէրին թէտպիրի իտի։ Փէտէր՝ էօթէտէն պիրինի Թուէթուպ տիւնեայա կէօնտէրմէտի. էննէ Օղուլնը կէօնտէրտի։ Իմտի Քրիստոսա «Փէտէր» տէյիւ տուա էթմէյիզ, վէ «Փէտէրի «Քրիստոս» թէմիյէ էթմէյիզ, եիննէ տէ իքի Ալլահա տէյիլ, անճագ պիր Ալլահա տուա էտէրիզ։ Լաքին պուս նահըլ օլա պիլիր։ Ալլահը խէլասըմըզըն մէնպա՝ վէ նիչանկեահը տէյիւ տիւչինտիւմիւզտէ, Անա «Փէտէր» թէմիյէ էտէր իզ։ Ալլահը քէնտի թէտպիր վէ գալպինին պիզէ միւնքէչիֆ օլմուշ օլմասընա նտզարէն տիւչիւնտիւմիւզտէ, անա Օղուլա տէյիւ 'արզ ը նիյտզ էտէրիզ։ Քհուս Քրիստոսը պիզէ պուս զատար եազըն վէ սէվկիւլիւ էտէն խուսուս իչէթ պուս ըսըր։ Օ՝ Ալլահըն խէլաս թէտպիրինին վէ գալպինին մուհամպէթինին իզհարը օլմազլա, Ալլահա պուս իզհարընտան նտզար էտէրիզ։ Անըն էզէլի էօրարընը պուս իլհամընտան անլարըզ։ Իմտի պիզ Ալլահա, Փէտէրէ թէգարրիւպ էտէր իզ, լաքին Քհուս Քրիստոստա վէ անըն վասըթտասըյէ թէգարրիւպ էտէրիզ (Յովհ. 1. 18)։

3. Քէհուտսա Դ-նէէչՖ օլն էզէլի ՐՒեպէէրն ա-պէմՀըտե Դէվէ՝ է ՀԵյտա ԳՈՒՈւմասը Բուհ է-լ Գուտա-ըն էյլ պէյ։ Էզէլի թէտպիր պիզէ քէչՖ օլուննմասա իտի պիզէ պիր խայրը օլմազ իտի, քէչՖ օլուննա տա պիզտէ մէվզը՝ ի իճրայա գօնուլմտասա իտի օլ խէլաս հալա պիզիմ օլմազ իտի։ Օլ թէտպիրի իլահի պիզիմ կէօզիւմիւզ էօնիւնէ այըլըզգտան ասնրա, անըն պիզէ Թարիֆ էտիլմէտի, վէ անը գապուլ էթմէք իչիւն իւզտմ էտիլմէմիզ, վէ գապուլ էթտիքտէն ասնրա անըն պիզտէ իճրա էտիլմէտի եիննէ Ալլահըն իչի տիր։ Պուս տա Բուհ իւլ Գուտասըն իչի տիր։ Իմտի խէլասըն իւչ տէրէճէտի վար (1 Պետ. 1. 1)։ Օ՝ Ալլահըն գալպինտէ Թատմիմ էտիլիր, ինտանիյէթտէ իզհար էտիլիր, Քերտին գալպինտէ իճրա էտիլիր։ Պունլարըն պիրինճիսի Փէտէրին իչի, իքինճիսի Օղուլըն իչի, իւչինճիւսիւ Բուհ իւլ Գուտասըն իչի տիր, տա՛նի ճիւմլէտի տէ պիր Ալլահըն իչի տիր։ Հաթթա Թարիխի պէչէրի տէ պուս նօզթատի նազարատան իւչ իտտարէյէ Թագսիմ էտէ պիլիրիզ։ Խիլգաթը պէչէրէտէք, տախօտ պիր մա'նատա, Քրիստոսըն զուհուրընտատէք Փէտէր իտտարէտի, Պէննէկոստէյէ տէք Օղուլ իտտարէտի, Պէննէկոստէտէն պուս կիւնէ տէք Բուհ իւլ Գուտաս իտտարէտի տիր։ Իմտի Բուհ իւլ Գուտասա «Փէտէր» տա «Օղուլ» տէմէք տօղրուտէյիլ տիր։ Եինէ տէ օ Փէտէրին բուհը ըսըր (Յովհ. 15. 26.) Քհուս Քրիստոսըն բուհը ըսըր (Րօմ. 8. 9.) վէ պիր Ալլահ ըսըր։ Իմտի պուս պիր Ալլահա խէլասըմըզըն մէնպա՝ վէ Թէրթիպ հէմ իտտարէ էտիճտի մա'նատընտա «Փէտէր» տէրիզ։ Ալլահըն քէնտի մուհամպէթինի պիզէ քէչՖ էթմէսինէ նազարէն տիւչիւնտիւմիւզտէ «Օղուլ» տէրիզ, օլ էզէլի Թէտպիրի պիզտէ իճրա էթմէսինէ նազարէն Բուհ իւլ Գուտաս տուա էթմէտիքլէրի իչիւն իւչիւնճիւ 'իւգնիւմ կիւճէնիպ տէ պիզէ պէրէքէթ տէօքմէյօր իմիշ։ Պուս էՖքեար իւչ իւգնիւմմէ տէյիւ, անճագ իւչ Ալլահա իման էթմէքտէն նէչ'էթ էտէր վէ Ք. Մուգատտաէտ մուղայիր տիր։ Ալլահըն պիզտէ էզէլի խէլասը իճրա էթմէսինի Թալէպ էթմէքտէ Թէքճասիւլ էտէր իսէք, վագա՛տա չօգ պէրէքէթլէրտէն մահրում գալըրըզ, լաքին պուս չէյ Բուհ իւլ Գուտաս տէննլէն պիր իւչիւնճիւ Ալլահը կիւճէնիպ տիրտիյիմիզ իչիւն տէյիւ, անճագ Ալլահըն խէլաս Թէրթիպինի տօղրուս անլամտասըզըմըզ իչիւն օլուր։

Իմտի պուս տէտիքլէրիմիզէն իսթինթաճ էտէրիզ քի, 1. Ա-ՓէմՀն բուհունէ էելասը պէէն վէ վաՀ՝ պէէ Յոնասը օլն պէէ էշ պէէ։ Ալլահ պիր Թագըմ տաէմլէրին ճէննէթ տէննլէն պիր մահալէ կիտիպ, օրատա բահաթ բահաթ 'էօմր կէչիրմէլէրի իչիւն պուս էզէլի Թէտպիրի եափմազ. պուս 'ատա'իպ իլհամը, նա'նի Թէճէսիւտիւ իճրա էթմէզ, վէ հէր պիր Փէրտ իլէ ատնըն 'էօմրիւնիւն նիհայէթինէ տէք օղրայմազ իտի։ Լաքին էկէր տտէմին բուհունի խէլասը, պիլճիմէլէ մէվճուտտաթըն վէ հայտաթըն սըրրը իսէ, նա'նի օլ խէլաս խիլգաթտա կէօրիւնէն Թէքճամիւլիւն էվճի 'ատլասը եախօտ քիւլիտ Թայըսը իսէ, օլ զէմման պուս գատար քիւլիֆէթի տէյէն պիր չէյ օլուր։ Ինտանընը բուհունի խէլասը Սալուս ը Շէրիֆտէ մէվճուտ օլան Ալլա-

հըն ինսանտաս քէնտի ախլագի հայաթընը եաշամաքը իսէ, օլ ատմ էզէլի թէատիրին, քեամիլ իզհարըն վէ էպէտի ճէհտին պիր մա'նասը վար ատը։ Շու հալտէ Սալուս ը Շէրիֆ Թա'լիմինի խէյաս իչինտէն իսթինթաճ էթտիյիմիզ միսիլլիւ, խէյաս իչինին 'ազամէթինի ատ Սալուս ը Շէրիֆ Թա'լիմինտէն իսթիտալ էտէրիզ։

2. Պա՜ ինֆիրպէ ապէյն ֆըյտէն է ղինիյէտ պէ ենէն պիր մա'նա ւէպ եաթը։ Սէն վէ պէն 'ինսան Ալլահ օլ ատէրճէճ գըյմէթլի իմիշ իզ քի, Օ էզէլտէն պիզիմ իչիւն Թէատիր էթմիշ։ Պիզի էզէլի վէ էպէտի մուհաֆազէքէինէ մազհար գըլարագ պիզէ Թէնէզզիւլ էթմիշ, վէ էլան պիզիմ հէր պիրիմիզի պինէնէֆս քէնտի Բուհը իլէ Թա'գիպ էթմէքտէ, վէ պիզի քեամիլ գըլմագ իչիւն պիզիմ իլէ օղրաշմագտա պուլունմըշ ատը։

3. Պու Թա'լիմաթ պէնճ բուհանիճէ 'նէֆս վէ ճեաւէրէն պաճ եաթը։ Ալլահ պէնիմ իչիւն էզէլտէն Թէատիր էթմիշ, Թէնէզզիւլ էթմիշ, վէ չիմաի պէնիմ քէմալըմ իչիւն չալըշըյօր իսէ, օ չիմաի Թէճրիպէմտէ, մուզայագտամա, կիւնահըմտաս պէնի եիւզ իւսթիւնէ Թէրք էտի՞ր մի։ Մաատի 'աէմի վէ պէչէրիյէթին հէյ՞էթ ի իճթիմա'իյէսինի տիւչիւնտիւքճէ, նազարըմըզտա քիւչիւլիւր իզ։ լաքին բուհանի խէյաս իչիմիզտէ Սալուս ը Շէրիֆին խըտմէթինի տիւչիւնտիւքտէ քէօպ ի էհէմմիյէթ վէ ճէսարէթ էտէրիզ։

ՍՕՆ

'ԱՅՆԻՅԷԹ Ի ՇԱԽՍԻՅԷՆԻՆ ՏԷՎԱՄ ՎԷ ՊԱԳԱՍԸ

(Վէբ. Ո-նիվըրս Սաիըէր)

Թա կէնճիյիմաէն էֆ'ալ ու հարաքաթըմտան տօլայը չախսէն մէ՞սաւլ ըմ տէյիւ փէրվէրտէ էտիլմիշ օլտըղըմտան, պու տուշդուշը քէնտիմէն ասլա տէֆ' ու Թէպ'իտ էտէմէմիշիմ տիր։ Ֆէնտիմի քէնտիմէն ասլա Թէֆիրիգ էտէմէմիշիմ, եախօտ պէն ա՜ՒՐ պիր քիմսէ իմ, եախօտ պէն մահզա ղայր ի նաթըզ պիր հայվան ըմ տէյիւ տիւչիւնիւպ հիսս էտէմէմիշիմ տիր։ Նէթմիշ սէննէյի միւթէճավիզ միւտաէթաէն պէրու քէնտի նէֆսիմ հագգընտաքի խաթըրաթըմ վազհ վէ միւպին տիրլէր։ Պէն փէք չօգ Թէպէտիւլաթ իչինտէն կէչմիշ, փէք չօգ իչլէրէ իչթիրաք էթմիշ, վէ փէք չօգ քիմսէլէրին ճէմ'իյէթ վէ սէօհպէթլէրինտէ պուլունմըշըմ ատը։

Մազիյի աէրխաթըր էթտիյիմաէ, կէօզիւմ էօնիւնէ պինլէրճէ մուխթէլիֆ մէնզարէլէր, մահալլեր վէ հաւիաէ վէ վազը'ալէր կէլիր, վէ պէն պիր անաէ պինլէրճէ միլ ուզաղա վարըպ, կէօրտիւյիմ չէյլէրի եինէ կէօրիւր, իչթիտիյիմ չէյլէրի եինէ իչիտիրիմ, վէ Թամմ պուննան 50 եա 60 սէննէ ագտէմ տիւչիւնիւպ հիսս էթմիշ օլտըղըմ կիպի տիւչիւնիւպ հիսս էտէրիմ։ Թէնիմ վէ զանըմ Թէքրար պէ Թէքրար տէյիչիլմիշլէր տիր։ Միւթի' վէ էլտաթիգի օլան էննատը սէրվինագըմ, վէ քէմալ չաղըմա մահտուս օլուպ տա կիւճ իշլէրէ վէ ուզուն սիւրէն զահմէթ վէ մէչագգաթլարա տայանան վիճաուտիմ զա՜իլ օլմուշլար ատը։ Պէն էլեէվմ հայաթըմըն ասն պէհարըննա էթիշմիշ օլուպ, տարարըպ տօլմուշ պիր եախրագա տէօնմիւչիւմ տիր։ Լաքին չահսի մէվճուտիյէթիմ, հիսս ի նէֆսիմ, ֆիքր ու հաֆըզէմ, 'ագլ ու զէքաեամ պագը ատըլար։ Պէն ինսանլար իլէ իխթիլաթ վէ միւչարէքէթտէ, ճանըմ կիպի սէվտիյիմ սա՜իր քիմսէլէր իլէ ղայէթ սըգը 'ալագա վէ միւնասէպէթլէրտէ պուլունմըշ իսէմ տէ, եինէ տէ անլէրտէն պիւտպիւթիւն ատը վէ ղայրի հալտէ եաշամըշըմ ատը։ Տիւնեատա եագընէն պիւտիյիմ պիր չէյ վար իսէ, օ տա չահսի 'այնիյէթիմ տիր։ Շահսի 'այնիյէթիմ՝ մա'լիւմաթ, էֆքեար ու ի'թիգատաթըմըն էտաաը ատը։

Պուննա սէննէլէր վէ Թէպէտաիւլլէր իչինտէ պու տուշդու Թահթընտա եաշատըգտան սօնրա, պուննան պէօյլէ տահի էպէտի սէննէլէրին պէնիմ իւզէրիմէ կէթիրէճէյի հէմ Թէպէտաիւլաթ իչինտէ եինէ պու տուշդու ալթընտա տէվամ էտէճէյիմի մէ՜մուլ էտէրիմ։ Նէ գատար չօգ եաչարսամ վէ հայաթ հագգընտաքի Թէճրիպէքտաըլըղըմ նէ գատար արթըյօրսա, տին ի մէսիհինին Թապի'աթ վէ տճվալըմա օ գատար զիյատէ մուվաֆֆագ, վէ մէվճուտիյէթիմէ վէ տէրուն ի տիլիմտէ քէօքլէշմիշ վէ ճայկիր օլան իւմիտ վէ զօրգուլարըմըզէ օ գատար զիյատէ հէմ տճէնկ օլտըղընը կէօրիւյօրըմ։ Իսթիգպալըմ հէր նէ վէ հէր նէրէյտէ տահի օլսա, մազհտէ օլտըղը կիպի, չիմտիյէ գատար մէվճուտիյէթիմէ իթթիհատ վէ 'այնիյէթ պահչ էթմիշ օլան 'այնի Թէմտահ վէ Թէ'ագուպ գանունընա կէօրէ տէվամ էտէճէյինէ իննանմազլըգ պէնճ զայէթլէ 'ագլա մուվաֆֆագ ատը։ Ֆիքրիմ, հաֆըզէմ, վիճտանըմ, նէֆսանի մէյլլէրիմ, զէքաավէթ վէ ֆէթտանէթիմ, 'ագլ ու իզ'անըմ, պէնիմ քէնտիմին, պէնիմ հագիգի վէ խաաս մալըմ օլաճագլար ատը։

Ղայր ի մահտուտա իսթիգպալ զարֆընտա նէ կիպի Թէպէտաիւլաթ իչինտէն կէչէճէյիմի պիւտմէքլիյիմ ֆարգ էթմէզ, Նիհէքիմ պուննան 70 սէննէ ագտէմ պու տիւնեատա տիւչար օլաճաղըմ Թէպէտաիւլաթտան պիհտապէր պուլունս

մագլըզմըն տախի օ սէնէլէրտէքի աթվար ու հարաքաթըմա պիր կէօնէ տախլ ու միւնասէպէթի եօգ իտի։ Հէմ տէ զէմինի հայաթըմըն էքսէր հալ վէ թէճրիպէլէրինտէ իսթիգպալը սէթր էտէն փէրտէնին ձէննապը Հագգըն տէսթի մերհամէթ փէյվէսթի իլէ նէսճ ու ի՛մալ օլունմըշ (իլէնիմիչ) իտիյինի պուլմուշ իտիյիմ կիպի, ախրէթտէ տախի 'այնի հալըն վագը' օլաճաղընը քէմալը էմնիյէթլէ մէ՛մալ էտէրիմ։

Ծիօուսըն էնոթլէրինտէ իչիւն սէմատէ խազինէլէր եըղմազլըզըմզ, վէ էնոթլէրինտէ ֆասիտ մալ վէ սէրվէթիմիզտէն միւհիճճ օլաբզըմըզ զէման պիզի էպէտի մէսքէնլէրէ գապուլ էթմէլէրի իչիւն տօսթլար գազանմազլըզըմզ պապընտաքի իսթար ու նասհաթլարը՝ տիւնեէվվի հայաթըմըզ իլէ ուխրէվի հայաթըմզ արասընտաքի հայաթի միւնասէպէթ գա'իտէ վէ էտասընա մէպնի տիրլէր։ Պօղոսըն տախի պիզէ «Ատէմ հէր նէ էքսէրսէ, հէման անը պիչէճէք տիր, վէ Րուհ իչիւն էքէն, Րուհտան էպէտի հայաթ պիչէճէք տիր,» տէյիւ իսթար էթտիյինտէ, 'այնի գա'իտէյէ իսթինտա էթտիյի ատիայիքսար տըր։ Հէր չէյ սէպէպ վէ էսէր գա'իտէ ի 'ումումիյէսինէ թէվֆիգէն ճարի օլաճագ տըր։ Իչթէ պու վէճճէյլէ գատիմ հիւքմանընն պէյանընճա, «էյի քիմսէ քէնտի հալընտան մէմնունէն վէ խօչնուտ օլաճագ տըր։» Պօղոս տախի էյիլիք էթմէքտէ տէվամ էտէրէք, ճէլալ, 'իլմ ու չէրէֆ վէ էօլիւմօթզիյէ թալիպ օլանլարա էպէտի հայաթ թէմինաթընը վէրիյօր։

ՔԻԼԻՍԷԼԷՐՏԷՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ԱՄԷՐԻԳԱ, ՈՒԻՏՅԼՍ

Ամէրիգա ինիւպոհ ը բուհանէ։ — Լօնտրա վա'իզի Մր. Տօսընըն Մարտ իպիիտասընտա Պօաթօնտա 'ազա էթտիյի մէճլիսլէր նէթիճէսինտէ չէհր ի մէզգիւրտէ 'աճա՞իպ պիր բուհանի ինթիպահ վուգու' պուլմուշ տըր։ Շէհրին պէօյիւք քիլիսէ պինալարընտա միւթէնէվվի' ֆըրգալարանն վէ հէր սընըֆտան էհալի հազըր պուլունարագ, իճրա օլունան խրամէթլէրտէն մա'տա պիր կէճէ թէճէմմու'ինտէ Մր. Տօսընըն թավսիյէ վէ թէչվիգի իւզերինէ հազըր պուլունան ճէմա'աթան 400 գատար քիմսէլէր ասգազլարա չըգըպ, ավարէ կէզէն կէնճ էրքէք վէ գատընլարը, մէյխանէլէրտէ իչքի իչմէքտէ օլան պէքրիլէրի, վէ բաթր կէլոիքլերի հէր քէսի 'իպատէթխանէյէ տա՛վէթ էթտիլեր։ Պու թարիգէ ատէմլէրի 'իպատէթէ տա՛վէթ էթմէք իւզրէ ասգազլարա կիթէնլէրին ապրասընտա 'իլմ ի իլահի ըէ՛իսի, Պօրաթն սըրր քնաթիպ, Եպիսկոպոսական, Մկրտական, հաթթա Ըիաղաւան ֆըրգասը վա'ըզլարը վէ նիչէ միւ'մէպէր զաթլար վար իտիլեր։ Զօգ կէչմէգտէն Պօսթօնըն մէչհուր Թրէմընթ Թէմփլ նամ պէօյիւք պինասը այագ թագըմը վէ պէքրի վէ գումարպազ էհալի իլէ տօլտու։ Մր. Տօսընըն պուննարա հալլարընա մուվաֆըգ նասհաթլար 'իրատ էթմէսի իւզերինէ, արալարընտան նիչէլէր օրատա թէվպէ էտիպ, եէնի 'էօմրէ պաչլատըլար։

Ո՞եյլս ինիպոհը։ — Աթիտէքի մա'լիւմաթ Թա՛յ զազէթասընտան ախզ էտիլմիչ տիր. —Ուէյլսին էյալէթլերինին պիրինտէ զապթիյէ միւ'տիրի քէնտի տա՞իրէսինտէ ուճագ թէֆէք ճիւնհալար միւթթէհիմլերինին 'ատէտի չու ասն այլարտա կէօզէ չարփար սուրէթտէ թէնէզզիւլ էթտիյինի, վէ պու թէնէզզիւլիւն սէպէպի, ինթիպահը բուհանի միւնասէպէթիյլէ պէքրիլերին ազալմասը իտիյինի զիքր էյլէմիչ տիր։ Փեար. նիհայէթինէ տէք մէզգիւր ինթիպահ ը բուհանի ճէմ'իյէթլերինտէ թէվպէ էտէնլերին 'ատէտի 80,000 տէն զիյատէ օլտըղը զանն օլունմագտա տըր։ Եագընտա թիպէթ սէֆէրինին պաչընտա պուլունան Սըր Եընկհըզպէնտ կիտիպ, պու ինթիպահ ճէմ'իյէթլերինտէ հազըր պուլունմըշ, վէ անլէրտէն փէք մէմնուն վէ մահզուզ գալտըղընը թագրիր էյլէմիչ տիր։ Պու բուհանի հարէքէթ հալա գուվվէթ իլէ տէվամ էթմէքտէ տիր։

ԹԼՓԵԱՄԻԻ ԳԱՎԼԸ ՎԷ ԽՐԻՍԹԻԱՆԼԸԳ

(Փրօֆ. Ս. Լէ–անէահ, 'Այնըաղ)

1.

Ա. Թէքեամիւլ գավլը ճէ՞ տիր

Կէչէնլէրտէ պու մատէ հագգընտա Ա–եպոքէէտ պիրազ միւպահասէ ճէրէյան էթտի, վէ պիր իքի պարգա զազէթա տախի անա հիասէտար օլտու։ Եագըլան չէյլէրտէն էօյլէ անլաշըլըը քի, պա'զը քիմսէլէր Թէքեամիւլ գավլը հագգընտա խրիսթիյանլըղա մուզիրր տէյիւ զանարլար, պարգալար խսէ փէք էօյլէ տիւշինմէզլէր։ Աճէպա հագիգաթ ը հալ նէ՞ տիր։

Պու պապտէ պիր չՔքեար Թէչքիլ էտէպիլմէք իչիւն, էվվէլա Թէքեամիւլ գավլը հագգընտա զիյատէ պիլմէք կէրէք իզ։ Մէզքիւր պէնալէրտէ էօյլէ ֆարզ օլունըյօր իտի քի, գավլ ը մէզքիւր եիւքսէք հայվանաթըն քէնտիլէրտէն էվվէլ կէլէն ալչագ հայվանաթտան վիճճուտէ կէլմիչ օլմալըընտան 'իպարէթ տիր։ Թէքեամիւլ գավլը ֆիլ վագը տար մա'նատա պու տըր, վէ անա պու խուսուսի մա'նասընտա «Թալիմ ի Թէնասիւլ»

(Doctrine of Descent) տէնիլիր։ Ֆագաթ մէզքիւր գավլ պու թա՛լիմտէն տահա կէնիչ օլուպ, տէյիլ եալընըզ հայվանաթը, անճագ պիւթիւն մէվճուտաթը իսթի՛ապ էտէր։ Պու կէնիչ մա՛նասընատա անը չէօյլէ իֆատէ էտէ պիլիրիզ։

Թէքեամիւլ գավլը ճիւմլէ մէվճուտաթըն եիւքսէք չէշիտլերինին քէնտիլերտէն եվվէլ կելէն վէ նիսպէթէն տահա ալչագ օլան ախէր մէվճուտաթատան վիւճուտէ կելմիչ օլմալըրը, վէ պու չէյէ պաաի օլան գուվվէթլեր մէվճուտաթըն խարիճինտէ տէյիլ, անճագ անլերին տախիլինտէ գա՛իմ օլուպ, մուայեէն վէ տէվամլը գա՛իտէլեր թահթընատա 'ամիլ օլմալարը թա՛լիմի տիր։ Տին նօգթա ի նազարընատան պու գավլտա չու իչ խուսուս տիգգաթա չայան ըր։

1. Մէվճուտաթըն եիւքսէք չէշիտլերի տա՛իմա քէնտիլերտէն եվվէլ մէվճուտ օլան ալչագ նէվ'լերտէն վիւճուտէ կելմիչ տիր, եա՛նի ատա սըրա Ալլահ թարաֆընատան խուսուսի խիլգաթ վագը' օլմամըշ տըր։ Թէքեամիւլ գավլընճա չիմտի մէվճուտաթատա կէօրիւլէն թէնէվվի՛ս անըն մէպաէթէն վէ մահիյէթէն եէքտիկէրինտէն ասըմտըզ օլան ագսամտան 'իպարէթ օլմասընատան տէյիլ տիր, անճագ 'ան ասըլ նէք մէնա՛տան օլան պիր մէվճուտըն ուզուն վագըթլարտան պէրու պիր չօգ ֆարգլը խաթթլար իւզէրինտէ թէպէտիւլ վէ թէրագգը էթմէսի նէթիճէսի տիր։ Անըն նօգթա ի նազարընատան ճիւմլէ մէվճուտաթ եալընըզ թէփէտի կէօրիւնէն պիր ադամա պէնզէր, քի սուրէթ ի զահիրէտէ եէքտիկէրինտէն ասըմտըզ պիր չօգ չըպուգլարըն թէրաքիւմիւնտէն 'իպարէթ տէյիւ կէօրիւնիւր, լաքին օլ չըպուգլար ալչաղը տօղրու եօգլայըլըգտա, փէյտէրփէյ պիրպիրինէ գավուշարագ ասյրտա ադալըրլար, եէքտիկէրինէ եագլայըրլար, վէ նիհայէթէ տէ պիր պէտէն վէ պիր քէօքտէ խիթամա էրէրլէր։ Պու ճիհէթտէն ինսանըն պէտէնի տէ մէվճուտաթըն կիւզէլ պիր նիւմունէսի տիր։ Անտէ պուլունան ա'զանըն չօղու պիրիպիրինտէն կերէք էչքեալ ու պինաճա վէ կերէք խըտմէթճէ զայէթ միւթէֆէրրիդ տիրլէր։ կէօզ իլէ անըն չուդուրու հէման պիր գուչ իլէ անըն զաֆէսի գատար եէքտիկէրինտէն ֆարգլը տըրլար։ Լաքին պու ֆարգլը ա'զանըն ճիւմլէսի հէման 'այնի մէնպա՛տան, եա՛նի անճագ խուրտէպին իլէ կէօրիւնիւբ օլան քիւչիւք պիր եուտմուրթատան վէ 'այնի ֆա՛ալիյէթ թահթընատա հուսուլփէզիր օլմուշ տըրլար։ Թէքեամիւլ գավլը քեա՛ինաթըն պու սուրէթլէ զայէթ պասիթ պիր մատտէտէն վիւճուտէ կելմիչ իսիյինի թա՛լիմ էտէր։

2. Մէվճուտաթ ը ախիրէ տա՛իմա քէնտիլէրտէն եվվէլ օլանլարատան սուրէթ ի թապի'իյէտէ վիւճուտէ կելմիչ տիր. եա՛նի էվվելքիլեր սէպէպ հալինտէ տա՛իմա քէնտիլերի թագըպ էտէն էսէրլերէ քեաֆի օլմուշ տըրլար, չէօյլէ քի խարիճտէն պիր միւտախէլէ օլմամըշ տըր։ 'Իլմին իչի նէսանէլերի սէպէպ էտէր եախօտ մուգատտէմ վէ թալի 'ալագասըյլէ պիրիպիրինէ բագթ էթմէք, վէ անլերի պու եօլտա թաանիֆ վէ թանզիմ էթմէք տիր։ Թէքեամիւլ գավլը իտտի'ա էտէր քի մէվճուտաթըն ճիւմլէ ագսամը պիրպիրինէ սէպէպ էտէր 'ալագասըյլէ մէրպութ տուր, վէ պու գաղիյէյէ միւթէսանա եօգ տուր։ 'Իլմին պիր չէյի թէֆսիր էթմէսի՝ էտտաէն անը պա'զը սէպէպլերէ էտէր հալինտէ, եախօտ պա'զը մուգատտէմլերէ թալի հալինտէ բագթ էթմէսի տիր։ 'Իլմ պու խուսուսատա չիմտիյէ գատար չօգ մուվաֆֆագիյէթէ նա՛իլ օլմուշ, վէ չօգ էսրարէնկիզ ասյրլան չէյլերի թէֆսիր էթմիչ տիր։ Թէքեամիւլ գավլընըն պու մէպաէսի միւճէպինճէ, մէվճուտաթատա ֆո՛ճ'ինէ օլմամըշ տըր։ Մէվճուտ օլմուշ վէ օլան ճիւմլէ նէսանէլեր, վէ վուգուդ' պուլմուշ վէ պուլան ճիւմլէ վագը'ալեր ընտի'է սուրէթտէ վիւճուտէ կելմիչ վէ կելմէքտէ տիրլեր։ Թատի'է լուղէթի ֆո՛ճ'ինէյէ լուղէթինին զըտտը տըր։ Մո՛ճ'ինէ օլ չէյ եա վագը'ա տըր քի, անըն վիւճուտէ եա վուգուդ'ա կելմէսի իչիւն հազըր մէվճուտաթ քեաֆի օլմայուպ, անըն իւզէրինէ ֆա՛իդ իւթ թապի'ա 'իլավէ օլունմալը տըր։ Թապի'ի տէմէք իւէ օլ չէյլեր անլաշըլըր քի, անլերին վիւճուտի եա վուգուդ'ինէ մա'լիւմ մէվճուտաթ քեաֆի տիր, վէ ֆա՛իդ իւթ թապի'անըն միւտախէլէօնէ լուզում եօգ տուր։ Թէքեամիւլ գավլը պիւթիւն մէվճուտաթըն ընտի'ն օլտըղընը իտտի'ա էտէր։

Պու սըրատա ֆա՛իդ իւթ թապի'ա վէ սէպէպ ի եվվէլ պիրպիրինէ գարըշարըլմալը տէյիլ տիր։ Թէքեամիւլ գավլը հազըր մէվճուտաթատան եօլա չըգըլուպ, սէպէպ էտէր խաթթլարը իւզէրինտէ մազիյէ տօղրու կիտիւտիքտէ, նիհայէթ սըթըգ պաշգա պիր սէպէպին էտէրի օլմայան պիր սէպէպ ի եվվէլէ եէթիչիւիր իսիյինի գապուլ էտէր. անճագ գավլը մէզքիւր միւճէպինճէ, պու սէպէպ ի եվվէլ հէմ նիհայէթ տէրէճէտէ պասիթ օլմալը տըր, հէմ տէ մէվճուտաթ ը հազըրէ անըն իմքանը հիւքմիւնտէ օլմալը տըր։ Թէքեամիւլ գավլը իչթէ պէօյլէ պիր սէպէպ ի եվվէլ գապուլ էտէր, լաքին մէվճուտաթըն թէֆսիրի իչիւն ֆա՛իդ իւթ թապի'այը գապուլ էթմէզ։

Ցա՞իգ իւթ թապի՛ա հատաը զաթընատա վա՞ր մը, եո՞գ մը խոյի թէքեամիւլ գավը իչիւն պիր մէա՞էլէ տէյիլ տիր։ Ցա՞իգ իւթ թապի՛ա մէվճուտ օլապիլիր, լաքին թէքեամիւլ գավլընըն իտի՛ասը պու տըր քի նէանէլէրին եա վազը՛ալէրին թէֆսիրինէ ֆա՞իգ իւթ թապի՛ա զարըշըրըլմամալը տըր։ Պիր չէյին թէֆսիրինէ ֆա՞իգ իւթ թապի՛այը գաթմազ, ...նընն հագգընատա 'իլմի մա՛լիւմաթըմըզընն օլմատըզընը թագրիր էթմէյէ միւսաւի տիր։

3. Գավա՞իտ ի թապի՛իյէ, եա՛նի ոէպէպ էսէր 'ալագալարը կէրէք մէքեան վէ կէրէք զէման իլէ մահուտա տէյիլ տիր։ Քեա՞ինաթընն հէր ոէմթի գավա՞իտ ի թապի՛իյէ հիւքմիւ ալթընատա տըր, վէ հէր եէրտէ իհթիմալ քի 'այնի գա՛իտէյէր իճրա ի հիւքիւմէթ էթմէքտէ տիրլէր։ Մէվճուտաթ պիր զըմընատա գավա՞իտ ի թապի՛իյէ իլէ, պաչգա պիր զըմընատա իսէ գըսմէն եա քիւլլիյէն ֆա՞իգ իւթ թապի՛ա եէտիյլէ իտարէ օլունմամըշ վէ օլունմամագտա տըրլար։ Ճիւմլէ մէվճուտաթընն ոէպէպ ի էվվէլի իհթիմալէն պիր տիր. պինա՞էն 'ալէյհ քեաֆֆէսի պիրպիրինէ խըսըմ ազրապա տըր, վէ հէր եէրտէ 'այնի ռուրէթտէ, եա՛նի գավա՛իտ ի թապի՛իյէ իլէ իտարէ օլունմագտա տըրլար։ Բէզալիք զէմանըն գավա՛իտ ի թապի՛իյէ իւզէրինէ պիր թէ՛սիրի եոգ տուր. չիմտի մէվճուտաթ հանկը գավա՛իտ ի թապի՛իյէ իլէ իտարէ օլընըյօր իսէլէր, պունատան էվվէլ տա՛իմա 'այնի գավա՛իտ իլէ իտարէ օլընմըշ տըրլար, վէ պունատան ասնրա տախի եինէ 'այնի գա՛իտէյէր իլէ իտարէ օլընաճագ տըրլար։ Գավա՞իտ ի թապի՛իյէ հիչ պիր զէման վէ մէքեանատա նէ թաթիլ էտիլէպիլիր, վէ նէ տէ իխալ օլընապիլիր։

Պու իւչիւնճիւ գաղիյէ իքինճի իլէ գարըշտըրըլմալը տէյիլ տիր։ Իքինճի գաղիյէ միւճէպիննճէ, քեա՞ինաթատա հէր նէասնէ վէ վազը՛ա թապի՛ի տիր, լաքին հէր նէասնէ վէ վազը՛ա քէնտի զէման վէ մէքեանընատա թապի՛ի տիր. իւչիւնճիւ գաղիյէ հիւքմիւննճէ, զէման վէ մէքեան ճիհէթի իլէ պիրպիրինատէն փէք իրագ նէասնէլէր վէ վազը՛ալէր եէքտիկէրինատէն նէ գատար տա միւթեֆէրրիդ օլմալար, եինէ 'այնի գա՛իտէյէր թահթընատա վիւճուտ պուլմուշ իտիքլէրի միւչահատէ օլընըր. ախէր թապիրլէ, զէման վէ մէքեան ճիհէթիյլէ գավա՛իտ ի թապի՛իյէտէ թէպէտտիւլ եա պէճայիչ եոգ տըր։

Թէքեամիւլ գավլը միւճէպիննճէ, պինա՞էն 'աէյհ, 'ալէմատէ ընօոպէֆ եոգ տըր։ 'Այնի ոէպէպին պուրատա պիր նէթիճէ վէրմէսի, պաչգա պիր մահոէ ախէր պիր էսէր վիւճուտէ կէթիրմէսի, չիմտի պիր չէյ իճապ էթմէսի, պաչգա պիր վազըթատա իսէ ախէր պիր չէյ հուսուլիէզիր օլմասը իմքանընըզ տըր։ Թալի թէպէտտիւլ էտէր իսէ, մուխլագա անընն մուգատտէմլէրինտէ պիր թէպէտտիւլ վուգու՛ պուլմուշ օլուր։ Իմտի տա՛իմա մուգատտէմլէրատէն թալիւլէր վէ թալիւլէրատէն մուգատտէմլէր իսթինթաճ էտիլէպիլիր։

Թէքեամիւլ գավլը ֆէլսէֆէ 'ալէմինտէ չօգատան թէվէլլիւա էթմիշ իսէ տէ, չէքլ ի հազըրընատա վազ՛ էտիլմէսի եագընն վագըթըն իչի տիր։ Կէչէն 'ատր զարֆընատա 'Իլմ ի հիքմէթի թապի՛իյէ, 'Իլմ ի ֆիմեա, 'Իլմ իլ Արզ վէ 'Իլմ ի Հայաթ տա՛իրէլէրինտէ իճրա էտիլմիշ օլան 'ազիմ թէրագզըյաթ, գավլը մէղքիւրընն եէնի պիր մա՛նատա վէ եէնի պիր գուվվէթ իլէ թէչէքքիւլ էթմէսինէ պատի օլմուշ տուր։

ՏԻՆՏԷ ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ

(Վէր. Ց. Գ. Պէ-լէյ-լէտ, Գայէթէ)

Մուհապպէթ թէ՛էննի էտիպ, լութֆէլէ մու՛ամէլէ եաէր։ 1 Գօր. 13. 14։

Պու պապընն իչինտէ մուհապպէթէ չախախյէթ վէրիլմիշ տիր։ Առաքեալըն անընն հագգընատա օլան վաֆ ու ոէնատը օլ գատար եէքթատա տըր քի, ա՛նընն միսլի նէ փութփէրէսթ վէ նէ տէ խրիսթիյան քիթապէթինճէ մէվճուտ տըր։

Մուհապպէթին իքի րէֆիգէրի վար. —'Ատալէթ վէ 'Ինայէթ։ Պունըն անլէր իչէ մուգայէսէ էթտիչմիզտէ, անը հէր իքիսինատէն տէ գաթ էնատէր գաթ էֆզալ պուլույօրըզ։ 'Ատալէթ էյի տիր, լաքին օ՛ ոէրթ օլուպ, կէօզլէրի պաղը օլմազլէ, աղըր օլան հիւքմիւնիւն 'ատասը պիլա միւսա՛ատէ ճիւմլէ իւզէրինէ ճարի տիր։ 'Ինայէթ տահա էյի տիր, զիրա 'ատալէթին էտէմէտիյինի օ էտէ պիլիր, եինէ տէ անընն խճրա՛ատ տա՛իրէսի փէք կէնիչ տէյիլ տիր. լաքին մաւհապպէթ էն ա՛լասը տըր. զիրա տիկլէրէրինին նէթիչէմէտիյի նէրէ վէ տահա ուզագտըրընա նէթիչիր. զիրա անընն գալպի իլահի գալպ գատար վա՛սի' տիր։

'Էօմրիւմիւզիւն հէր հանկը պիր տա՛իրէսինատէ մուհապպէթ էն նիւքսէք պիր ֆագիլէթէ վէ էն զիզըյմէթ պիր 'ունսուր տըր։ Անսըզ ատէմին տիկէր հէվի ֆագիլէթլէրի, հէր նէ գատար տա ա՛լա օլասլար, եինէ տիպէր, ամմա գօգուսըզ չիչէք կիպի կիւզել, ամմա ախլագըզ կէնճ կիպի տիրլէր։

Մուհապպէթ ինչա, 'իմար վէ իհեա էտէր, լաքին տիկէր ֆաղիլէթլէր պուննուզ մուճիպ ի խատարաթ տըրլար։ (1 Կորն. 1. 13, 1–3)։ Մուհապպէթ 'ալի վէ ճէլիլ օլան հէր չէյին ճանը վէ հայաթը տըր։ Տիկէր ֆաղիլէթլէրին էհէմմէտիյինի պու էտէր։ Վէ չիմարի սէրթ թապի'աթլը վէ ֆասիա պիր քիմսէյէ տօղրու մուհապպէթին թէ'էննի էտիպ, լութֆիլէ մու'ամէլէ էթմէսինի էլէ ալըպ, նի'չիւն մուհապպէթ պէօյլէ էտէր տէյիւ սիւ'ալ էտէլիմ։

1. Չիւնքի մուհապպէթ հալիմ տիր վէ պաչգա եօլտա մու'ամէլէ էթմէք անըն թապի'աթընա մուղայիր տիր։ Մուհապպէթին սըղըթ ի մախսուսէնէն պիրի տէ, անըն հալիմ վէ թաթլը օլմասը տըր. պու սէպէպտէն օ՝ սէրթ վէ զալիմանէ մու'ամէլէտէն քիւլլիյէն իհթիրազ էտէր։ Նազիք էլլերէ տիքէնլեր, վէ լաթիֆ գալպլերէ սէրթ սէօզլէր նասըլ իսէ, մուհապպէթէ տէ սէրթ վէ ազղըն մու'ամէլէ էօյլէ տիր։ Րուհու ազղըն օլան առէմ տիր քի, 'այնի բուհանն օլանը պիլա խավֆ գարչըլար։ Մուհապպէթ նէ գատար տա սէրթ մու'ամէլէ կէօրսէ, 'այնի եօլտա մուգապէլէ էտէմէզ. մէչագաթը քէնահ չէքէր, լաքին պայգաթընա չէքտիրմէզ։

Մուհապպէթ հիչ տարըլըպ ղազապա կէլմէզ մի։ Տարըլըր, հէմ տէ ղազապա կէլիր։ Լաքին չու ֆարդէ քի, մուհապպէթտէն օլմայան տարըլմագ ետա ղազապլանմագ հայվանի խըրս վէ ազրագը նէֆհանիյէնին սէմէրէսի տիր. լաքին մուհապպէթտէն օլան իսէ մուհապպէթին նէթիճէսի տիր։ Հագիգաթ անըն նազարընտա զիգըյմէթ տիր. պու սէպէպտէն հագիգաթա մուղայիր մու'ամէլէ կէօրիւպ տէ տարըլմամագ էտէմէզ. էթմէզսէ, օրտա նէ մուհապպէթ վէ նէ տէ հագիգաթը թագտիր էթմէքլիք վար տըր։

2. Մուհապպէթ թէ'էննի էտիպ, լութֆիլէ մու'ամէլէ էտէր, չիւնքի գարչըտաքինին զա'իֆլիյինի պիլիր։

Սէրթ վէ զալիմանէ մու'ամէլէնինի պիր պաչ սէպէպի տէ ֆասիա բուհ, տար ֆիքր վէ ճէհալէթ տիր։ Զէմմ էտիպ, եանլըչ հիւքմլէր վէրմէք, խայրա պէտել չէրր իչլէմէք տիր, վէ հէմի պուննլար խաթա օլտըղը կիպի, սահիպինին զա'իֆ վէ 'ատի բուհը պիր քիմսէ օլտըղընը իպրազ էտէր։ Մուհապպէթ պուննու էյի պիլիր, վէ քէնահի զաթէն պէօյիւք բուհլու, 'ալի ֆիքրի վէ չէֆիգ գալպը օլտըղը իչիւն պու կիպիլերէ թէ'էննի իզհար էտէր։ Քէնահի պու էվսաֆա մալիք օլմազլէ տահա գուվվէթլի տիր։

Պու սէպէպտէն մուհապպէթ վալիտէյնի էվլատընն խաթաալընա, զէվճէյի զէվճին գուսուրլարընա ասապլէ մու'ամէլէ էթմէյէ սէվգ էտէր։ Մուհապպէթտէն պիպէհրէ օլան գալպ տըր քի, հէրատրէթ ի չէմաէտէն եանմըշ, սճ վէ սուսըզլըգտան պիհթազ գալմըշ խըտմէթճիյի չապուգ եիբրիւմէտիյի իչիւն թազիր էտէր։ Սէվկիւլիւ խէլասքարըմըզըն պիլճիւմլէ զալիմանէ մու'ամէլէլէրէ թէ'էննի էտիպ, լութֆ իլէ մու'ամէլէ էյլէմէսի, վէ հաթթա խաչ իւզէրինտէ իքէն խասիմլերի իչիւն տու'ա էթմէսինին պիր սէպէպի տէ անլերին ճէհալէթ վէ զա'իֆլիքլերինի էյի պիլմէսի իտի։ Պու կիւն պիզէ սէմավի Փէտէրիմիզին պիզիմ ճիւմլէ խաթա վէ 'իսեանլարըմըզա ասապր իլէ մու'ամէլէ էթմէսի եինէ 'այնի մուհապպէթլի գալպինին էսէրի տէյի'լ մի տիր։ «Զիբա կարատըրըշըմըզը պիւիր, վէ թօփրագ օլտըղըմըզը թէզէքքիւր էտէր։» Մէզ. 103. 14։

3. Մուհապպէթ թէ'էննի էտիպ, լութֆիլէ մու'ամէլէ էտէր, չիւնքի պիւիր քի գալպ գազանմանընն եօլու անճագ պու տըր։

Մուհապպէթին իլք վէ ասն նիչանկեատը սէլամէթ, դայպ օլմուշու պուլմագ, վէ կիւնահքարը գազանմագ տըր։ Պունըն իչիւն օ սէրթ մու'ամէլէ եէրինէ թէ'էննի էտէր, չիւն պիւիր քի սէրթ վէ ազղըն մու'ամէլէտէն տէ սէրթլիք մէչտանա կէլիր, անը թօխտում անը ֆիլիհա հասըլ էտէր։ Մուհապպէթտէ ալըշտըրմագ, թա'լիմ էթմէք գապիլիյէթլի վար տըր։ Պիր թագըմ վահդի հայվանլարը թա'լիմ էթմէնինի էն էյի եօլու անլեր իլէ մուհապպէթլէ մու'ամէլէ էտիպ, անլերին տույդուլարընը օխշամագ օլտըղը կիպի, պէօյլէ տէ հինսանը ճէլպ էտիպ գազանմանընն, անը իմանա կէթիրմէնինի վէ խայրա իրչատ էթմէնինի եօլու, անընլէ մուհապպէթլէ մու'ամէլէ էթմէք տիր։ Սէն տէմինի հայվանի խըրսլարընը թահրիք էթմէքլէ ասլա անը գազանմամազընն։ Մուհապպէթին պատարը էն սէվկիւլիւ խէլասքարըմըզըն օլ էլէմ ա'աթլարընտա անը տէֆ'աթլէ էն ճաբլը եօլտատա հնքեար էթմիչ օլան Պետրոսա, օլ լութֆիֆ վէ րիգգաթամիզ պագըշը պու տէտիյիմիզէ շահիտ տիր։

Մուհապպէթ՝ գարչըտաքինտէ ասնա տօղրու էմնիյէթ, րի'այէթ վէ թէվազիմիյէթ հասըլ էտէր։ Պու իսէ անը թէվազիյէ վէ եէնի էօմրէ րիճ'ատ էթտիրիր։ Էկէր միւսրիֆ օղուլ պու գատար սէրսէրի կէզտիքտէն ասնրա, փէտէրինէ կիթմէյէ ճէսարէթ էթտի իսէ, անըն եէկեանէ սէպէպի՝ փէտէրտէն գալպտէ մահֆուզ օլան մուհապպէթ իտի։

Էկէր սէվկիւլիւ Խէլասքեարըմըզ փէք չօգ կիւ-նահքեարլարը վէ 'ալի մուգաատաէս 'էօմրէ գլաղուզ-լատը իսէ, անըն եէկեանէ Թարիգի մուհամմէթ-ատէն նաչի Թէ՛էննի վէ լուԹֆիէ մու'ամէլէ էԹմէք իտի։ Մուհամմէթ՝ ատլպէր վէ խօշ բա՛իհալը չիւէք կիպի տիր. գալպի մէՀԹաուն գըլար. սէրԹ վէ գալիմանէ մու'ամէլէ իսէ, ֆէննա գօգու կիպի տիր, գալպաէ նէՀքրէԹ հասըլ էտէր։

Գու կիւն Ալլահրմըզըն պիգիմ իլէ օլան մու'ա-մէլէսի հէման պու էտատա մէգնի ատէյի մի տիր։ Օ՝ կէօրէլերին բա՛ատը վէ գէմինին սարամալարը իլէ պիգի իմանա կէԹիրէ պիլիր. յաքին Թէ՛էննի վէ լուԹֆիէ մու'ամէլէ էԹմէյի հէր վէճվէ էֆգալ 'ատտ էԹմիչ տիր. չիւնքի մուհամմէԹին Թէյէա-սիւմ վէ Թաագիլլէրի տաճա 'ալի վէ սէմավի մէյ-վէլէր հասըլ էտէր իտիյինի պիլիր։

Գուրատտա չու ատաուլ խաԹրա կէլէ պիլիր. մուհամմէթ հիչ Թէքտիր էԹմէգ մի։ — ԷվվէԹ, յաքին չու փէք մուհիմմ պիր ֆարգլէ։ Մու-համմէթ՝ գարչըտաքինին սէլամէԹ ու խայրընը արտարդը իչիւն Թէքտիր էտէր. պու 'ալի հիս-սիյաԹտան մահրում օլան գալգ իսէ, նէֆտանի վէ հայվանի խըրալարատան սէվգ օլունարագ, գարչը-տաքինին սէլամէԹ վէ խայրընը արտամայարագ է-տէր։ Նիչէ տէֆ'ա վալիտէյնին էվվատարընը, վէ մու'ալլիմին չակիրտլէրինի Թէքտիր էԹմէսի պու սօնրադի գապիլտէն տիր։ Քեամիլ պիր փէտէր ետ մու'ալլիմ պուլունու պէօյլէ էԹմէգ։ Հէմ տէ մու-համմէթին խաԹտաքարը Թէքտիր էԹմէմէսի ետ տա-նա ճէգա վէրմէմէսի օլմազ. չիւնքի էկէր օ պուլնը նիհայէԹ իւլ էմր էԹմէգսէ, պու՝ ֆէտատա վէ խաԹտա-յա վազիֆէտիգլիք տէմէք օլուպ, անըն Թէրազգը վէ հիւքմիւնէ մէյտան վէրմիչ օլուր։ Պու իսէ չէրրի Թէտահիւպ էԹմէք տէմէք օլուպ, անտէ հիչ մու-համմէթ ետգ տըր տէմէք օլաճագ տըր։ Օղուլլա-րընը սէվտիյինատէն նաչի, անլէրին պիլճիւմլէ նա-պէճա ատվարընա պէս «էԹմէյինիզ օղուլլարըմ» տէյիպ տէ, Իսրայէլէ 'ար ու հիճապը, տինէ բէզա-լէԹի վէ եէհօվայա 'ազիմ հազարէԹի մուճիպ օլան Հեղիլէրին գալպինատէ մուհամմէթ ետգ տըր տէ-մէք տիր։

Ալլահ նիհայէԹ կիւնահքեարը Թէքտիր էտէր իսէ, պու մուհամմէթատէն օլան Թէ՛տիպ տիր։ Գու սալահրն խաԹրը վէ կիւնահքեարըն խայրը իչիւն տիր։ Հէր կիւնահ վէ խաԹայը հէր հանկը պիր վազԹտա պիլա ճէգա տա՛իմա վէ իլ էլ էպէտ 'աֆվ էտէն Ալլահ՝ նէ քէնտիսի գուտատուս վէ սա-լիհ օլուր, վէ նէ տէ սալահ վէ հազիգաԹրն համի վէ հաֆըզը օլմուչ օլուր։

4. Մուհամմէթ Թէ՛էննի էտիպ, լուԹֆ իլէ մու'ամէլէ էտէր, չիւնքի խըրտէթ էԹմէք իտիր։

Մուհամմէթին սըրրը վէ սիհրի պալըճա պուլնտա տըր. օ՝ խըրտէթ էԹմէք իտիր, վէ ա-նըն իչիւն հէր սըգլէԹէ Թէհամմիլ էտէր։ Նէֆ-րէԹ ետ սէվմէմէք տիր քի սապրսըզլըգլէ վէ գալիմանէ մու'ամէլէ էտէր։ Սէվմէք վէ սէվմէ-մէք միյանէսինատ օլան ֆարգ 'ազիմ տիր։ Մու-համմէթ՝ գարչըսընտաքինին մէնաֆի'ինի քէնտի-նինքի կիպի 'ատտ էտէր։ Անըն իչիւն օլ մէնֆա-'աԹըն հասըլ օլմասը պապընտա հէր սըգլէԹէ բազի օլուր։ Վալիտէ սբհհէԹճէ գա'իֆլիյի նիւզիւնտէն էգիլմէքտատ իքէն պիլէ, կէճէնին ԹաԹը ուչգուսը-նա հասրէԹքէչ օլտըղը պիր սըրատտա, ետրամագ օլան էվվատընա տիգգաԹ վէ խըրտէթ էԹմէսի սէվէն գալպին սէմէրէսի տիր։ Զօգ քէրրէ անա-լըգ օլան քէնտինատէն օլմայան էվվատտա գալիմանէ մու'ամէլէ էտէր իսէ, պու՝ օլ մուհամմէթին եօգ-լուղընտան տըր։ Էկէր գէվճին գէվճէսինէ մու-համմէթ ի քեամիլէսի վար իսէ, անըն նիչէ գա-իֆլիլքլէրինէ քէմալը խօչնուտի իլէ սապր էտէր. եօգ իսէ, նէԹիճէսի աճը գավգալար տըր։

Մուհամմէթ՝ զայրինին մէնֆա'աԹընը քէնտի-նինքի կիպի կէօզէԹտիյի միսիլլիւ, նիչէ քէրրէ տէ քէնտինինքինէ ֆա՛իգ 'ատտ էտէր. գիրա մու-համմէթին հագիգի մէսէրրէԹի՝ սէվիպ եօլունա խըրտէթ էԹտիյի զաԹըն սէլամէԹ վէ մէսէրրէԹի-նի սէյր էԹմէքտէ տիր։ Անըն իչիւն քէնտիսի եէ-մէգ, անա եէտիրիր. քէնտիսի կիյմէգ, անա կիյտի-րիր. չիւնքի եէյէն վէ կիյինէն մէսէրրէԹինատ, քէնտինին եէյիպ կիյմէսինատ օլաճագ օլանատն գիյատէ սիւրատ հիսս էտէր։

Նէֆսինքեար օլմազլըզըն պիր մէնպա'ը տա սէվմէք տիր. սէվմէյէն խօտպին վէ նէֆսիրէսԹ տիր. պու սէպէպտէն պէօյլէ պիր քիմսէ Թէ՛էննի իլէ լուԹֆատան մահրում տըր։ Մուհամմէթին պիր էտատը տա, տիխէրլէրին մէսէրրէԹ վէ մէնֆա'ա-Թը օլտըգտա օ՝ պու իլահի ֆազիլէԹի հէր ան իգՀարա ֆուրսաԹ տրար։ Սէվկիւլիւ Խէլասքեա-րըմըզըն եօլու մուզա հէր նէվ' էյէմ վէ ճէֆվարա խօչ կէօնիւլլէ Թէսլիմ օլմասը պու հագիգաԹա պիր տէյիլ ի գավի տիր։

Վէյհասըլ մուհամմէթ խըրտէթատ մահդուդ օ-լուր։ Գու իսէ սըգլէԹ ու ճէֆանըն սայլէն խօչ օլտը-ղընտան տէյիլ տիր։ ճէֆա ճէֆա տըր, սէֆա տէ-յիլ տիր. յաքին մուհամմէթին պունտա մահդու-զիյէԹի տօսԹընըն խայր ու սէլամէԹի վէ պու եօլ-տա օլան խըրտէթին պիր իմԹիյազ օլմասը ճիչէ-Թինատէն տիր։ Զիրա էկէր տօսԹընըն սէլամէԹին

արամագ մուհամպէթ իչիւն պիր իմթիյազ իսէ, պու եօլտա սըզլէթ վէ սըզընթը տախի պիր իմթիյազ օլսա կէրէք տիր։

Մուհամպէթ պէօյլէ գապուլ էտէր։ վէ պու նէպէպտէն ախէրլէր եօլունա օլան մէչդգաթտան մահզուզ օլուր։ Ան վէ ռուսդը օլան պիր խաամինէ, վէ լիյագաթը օլմայան, ամմա մէթրուք պիր պիչաղէյէ աղըր ֆէտաքեարլըգ թահրընտա իմտատ էթմէք անըն իչիւն քէտէր տէյիլ, սիւրուր տըր։ Սամարիալընըն եօլ քէնարընտա եարալը վէ փէրուչան պրագըլմըշ օլան նէհուտիյէ պու տէրէճէ ֆէտաքեարանէ խըտմէթի, պիլա չիւպհէ Սամարիալը իչիւն քէտէր, իչթիքտա սեպեպի տէյիլ, անճագ սեվինճ սեպեպի իտի։ Զէվճինէ հագիգի մուհամպէթի օլան զէվճէ, անըն խաթալարընա հէմ թէհամմիւլ էտէր, հէմ տէ իսլահը իչիւն իճտա էյլէտիյի ֆէտաքեարլըգտան տօլայը չատ օլուր։

Սէվկիւլիւ հէլտաքեարըմըզըն տախի կիւնահքեար ճինահմիզէ խըտմէթինտէ սիւրուր իլէ հէր ճէճիյա զաթլանմասը հէման պու էտատա մէպնի իտի։ Մուհամպէթին էն ճէլիլ էվսաֆընտան պիրի պուննատա, եան՚ի քէնարինէ մուխալիֆ օլանլարա թէ՚էննի էթմէքլէ մէսէրրէթ հիսս էթմէսինտէ տիր։

Իչթէ պու վէ էմսալի սեպեպլէրէ մէպնի տիր քի, մուհամպէթ թէ՚էննի էտիպ, լութֆ իլէ մու՚ամէլէ էտէր։ Շու հալտէ պու միսիլիւ պիր մուհամպէթէ ֆէրտճէ վէ ՚ա՚իլէճէ նէ՚ գատար միւհիմճ ըզ՚ զիրա իթթիհատ, սա՚ատէթ վէ մէսէրրէթիմիզ անըն պու եօլտա օլան վիւճուտա վէ հուզուրընա զայէթլէ միւհիմճ տըր։

Տօսթում, վա՚ր մը սէնտէ պու նէվ՚ պիր մուհամպէթ. եօգ իսէ, կիթ, վէ հագիգի մուհամպէթ մէնսա՚ընտան իչ։ Թա քի սէն տախի օլ իլահի մուհամպէթտէն թահրիք վէ թէչվիգ օլունարագ, պու թէ՚էննի վէ լութֆիլէ մու՚ամէլէ էթմէք իւզրէ, հէլտաքեարըն իպլէրինտէ սալիք օլասըն։

՚ԱՑՆԹԱՊ ԳԱՑԱՃԸԳ ԻՆՃԻԼԻ ՓԻԼԻՍԷՍԻՆԻՆ ՑՕԲԵԼԵԱՆԸ

1905 Փետր. 19ա միւսաաբք կիրակի կիւնիւ, ՚Այնթապ Գայաճըգ Ինճիլի քիլիսեսինին ինչա վէ թախսիսինին էլլինճի րէ՚օի սէնէ ի տէվրիյէտի օլմաղին, եէվմի մէզքիւր ՚Այնթապ Փրօթէսթանլարը իչիւն խուսուսի պիր մէսէրրէթ կիւնիւ օլմուշ տըր։ Օլ կիւն ՚Այնթապտա վագը՚ իւչ քիլիսէնին Փրօթէսթան ճէմա՚աթը, էօյլէտէն սօնրա վուգուա՚ պուլան իպատէթ վագըընտա, Գայաճըգ քիլիսեսինատ թէճէմմիւս, վէ վագթա հալա միւնասիպ խըտմէթլէր իճրա էյլէտիլէր։ Մէզքիւր քիլիսէնին չօպանը խըտմէթէ րիյատէթ էտէրէք, էվվէլա Փրիթապը Մուգատտէսատէն պա՚զը միւնասիպ այէթլէրին գրա՚աթը իլէ խըտմէթէ միւպատէրէթ էտիլիպ, անատէն սօնրա պա՚զը իլահիլէր թէրէննիւմ, վէ Փրիթապը Մուգատտէսատէն պա՚զը գըրա՚աթ էտիլտի։ Պա՚ատէհու վեր. Ցակոբ Գումբուճեան պիր տուա՚ա ՚արզ էյլէմի։

Անատէն քիլիսէնին չօպանը, Մէղէ֊բ Էլէֆենտի կէտիճ էլլէ Էֆենտի ըրվէ֊ըլիճէնէ տա՚իր թէտարիք էթմիչ օլտուղու մէգալէյի գրա՚աթ էյլէմի։ Մէզքիւր մէգալէ պէչ գըսմտան իպարէթ օլուպ, պէրճէճ էըսմա, ՚Այնթապ Փրօթէսթան քիլիսեսինին թէչէքքիւլճիսէն, էէնի պիր քիլիսե ինչա էթմէք իչիւն վալիտի մահիտի հագրէթի չէհրիյարի Սուլթան ՚Ապտիւլ Մէճիտ խան հագրէթլէրի թարաֆընտան ֆէրմանը չահանէնին սիւտուրընտան վէ քիլիսէ պինասընըն ինչա վէ թախսիսինատէն պահօլունմուշ իտի։ Իֆճինճի էըսմա, կէչմիչ էլլի սէնէ զարֆընտա պու քիլիսէտէ խըտմէթ էթմիչ օլան չօպանն վէ վա՚ըզլարընըն իլլէրի հագգընտա մա՚լիմատ վէրիլտի։ Իսլահնճի էըսմա, իչպու էլլէ սէնէ զարֆընտա քիլիսէնին թէմմարիհինտէ վագը՚ օլան էհէմմ վագը՚ալար զիքր էտիլտի։ Տէօրդնճի էըսմա, քիլիսէնին գուվվէթլի վէ զա՚իֆ օլտուղը ճիհէթլէրէ աթֆը ընիկեան էտիլէրէք, պու խուսուսլարտա պա՚զը միւթէալա՚ալար տէրմիյան օլունտու։ Վէ պէչինճի էըսմա, քիլիսէնին հալը հազըրընա տա՚իր պիր մըգտար մա՚լիւմատ վէրիլտի։ Մէ՚մուլ էտէրիզ քի պու մէգալէյի Ա֊եոթէրին միւթէպէր սիւթունլարընտա կէօրմէյէ վէ օգուսմաղա մուվաֆֆագ օլաճաղըզ։ Մէղքիւր մէգալէնին գրա՚աթընտան սօնրա, «Ցօրելեան թէրէննիւմիւ» իսմիլէ պիր իլահի թէրէննիւմ էտիլտի։ Պա՚ատէհու քիլիսէմիզ կէնճէլէրինէն պա՚զըլարընըն, պիր չօգ ալէնէլէրատէն պէրու խալը էտմէք վէ ֆէտաքեարլըգ իլէ ճէմ՚ էյլէմիչ օլուպ, պուննատան պէօյլէ ֆա՚իգինին պիր գըսմը մէքթէպլէրիմիզ մէնֆա՚աթընտա սարֆ օլունմագ իւզրէ, թէտարիք էթմիչ օլտուղլարը պէչ եիւզ լիրալըգ պիր մէպլաղ, Ցովհաննէս էֆ. Ճէմիլեան թարաֆընտան քիլիսէյէ ՚արզ ու թագդիմ օլունտու։ Անատէն սօնրա միւթիւն ճէմա՚աթ այագտա օլտուգլարը հալտէ, պիր թէչէքքիւր իլահիյի թէրէննիւմ էտիլտի։

Խըտմէթին իքինճի գըսմը պու միւնասէպէթլէ աէօյլէմէք իչիւն տա՚վէթ օլունմուշ օլան միսիօնէր վէ չօպանլարըն իրտատ էյլէտիքլէրի քէլամլարտան իպարէթ օլոը։ Էվվէլա Մր. Ճ. Մէրի

միսիոներները թարաֆըննան սէօյլէյէրէք ատէտի քի, (1) Պու քիլիսէ պինասընը, մէսարիֆինի տէյէ-ճէք սուրէթտէ գուլլանմագ կէրէք տիր։ (2) Ա-խէրլերի Քրիստոսա վէ քիլիսէյէ ճէլպ էթմէք լա-զըմ ըսըր։ Վէ (3) քիլիսինին մուգատտա ֆար-զը օլան թէպչիր ի պէչարէթ էմբինէ սայ՝ ու զայ-րէթ օլունմալը ըսըր։ Մր. Մէրիլին նուէթգընը միւթէազըպ «Քիլիսէնին պանիսի» նամընտա օ-լան եկնի պիր իլահի թէրէննիւմ էտիլտի։

Անտէն 'Այնթապ Հայիճ քիլիսէսինին չօպա-նը վեր. Մ. Փափազեան, Փրոթէսթան մինպէրինին իրտոճին հազգընտա սէօյլէյէրէք, 'ատի իւզ գիճը միւթալէալարը իրտէ էյլէտի. (1) Քրիսէնին թէ-վարիսինտէ իսլահը մէզհէպ թէսմիյէ օլունան ճիւմլէ րուհանի հարէքէթլեր Ինճիլին վա'զըն-տան նէյէթ էթմիշ տիր։ (2) Էլլի սլթմըշ ական եվվել պիզիմ արամըզա տախի Աւետարանական խրիսթիյանլըզըն տուսխուլը 'այնի թարիգ իւէ վուգու' պուլմուշ ըսըր։ (3) Փրոթէսթան վա'րդ վէ չօպանլարընըն էհէմմ վազիֆէսի, քիլիսէնին այինէրինի իճրա էթմէք տէյիլ, անճագ Քրիս-տոսըն Ինճիլինի վա'զ էթմէք տիր։ (4) Փրոթէս-թան մինպէրի ճէմա'աթըմըզընն հայաթը մա'նէվի-յէսինէ էնվա' ի թարիգլեր իւէ խըտմէթլեր էթմիշ տիր։ (ա) Քրիսթոս ը Մուգատտէսին պէյն էն նատ թէ'ամմիւմիւ, (բ) 'Ոհմում ճէմա'աթընն մա'լիւմաթ-ճա թէբագգոսը, (գ) Ինճիլի թա'լիմաթլարընն միւ-նասիպ սուրէթտէ թէլգինի, (դ) Րուհանի գործ-լարընն թէյիտ վէ թա'լիմի, վէ սա'իր ճիհէթլերտէ խըտմէթ էթմիշ տիր։ (Ե) Մինպէրլերիմիզին պուն-տան պէյդլէ տահա գիյտէ միւ'էսսիր օլապիլմէ-սի իչիւն վա'զգլարտա, (ա) 'ազլի խոթիտտա, (բ) վաճ մա'լիւմաթ, (գ) րուհանի գուվվէթ օլմալը ըսըր։ Վէ (6) ճէմա'աթլարըմըզընն հայաթ ը րուհա-նիյէտէ տահա գիյտէ թէբագգը էթմէսի իչիւն, վա'զգլարըմըզ Քրիստոսու, Մասլուպ Ճիսուսու վա'զ էթմէլի, վէ վա'զլարըմըզընն մէրքէզի Քրիստոս օլմալը ըսըր։ Վեր. Մ. Փափազեանընն նուէթգընտան սոնրա, «Մինպէրի գա'իմ գալտըգճա» իլահիսին-տէն պիր այէթ թէբէննիւմ օլունտու։

Ինճամ 'Այնթապ Ալայ պէյի քիլիսէսինին չօ-պանը վեր. Ճ. Գումրուեան ճէմա'աթա նասի-հաթ էտէրէք տէտի քի, (1) Պու կէչմիշ էլլի սէ-նէ զարիֆընտա օլան թէբագգի վէ թէզայիւտ ճա-լիսպ ի տիգգաթ օլմուշ ըսըր։ (2) 'Այնթապ Գայա-ճըզ քիլիսէսինին ինչաբնտան պէրու պու չէհրատէ, Փրոթէսթան ճէմա'աթը, քիլիսէ 'ազա-սընըն 'ատէտի, րուհանի վէրկիլէրին միգտարը վէ մէքթէպլերին սայըսը ազալի օն գաթ արթ-մըշ ըսըր։ (3) Էկէր կէլէճէք էլլի սէնէ զարիֆըն-տա հիչ տէյիլ, պէօյլէ պիր մուվաֆֆագիյէթէ նա'իլ օլմագ իհթիմը իտէք, չու խուսուսլարա տիգգաթ էտէլիմ։ (ա) 'Իպատէթքեարլըղա, (բ) Թէպչիր ի պէչարէթէ, (գ) Ջօճուգլարընն թա'լիմ ու թէր-պիյէսինէ, (դ) Քիլիսէ վէ խայրխահ մազսէտլէր իչիւն ազէյէ վէրմէյէ, (Ե) Քիլիսէտէ խըտմէթ է-տէն զաթը սէվիպ անա հիւրմէթ էթմէյէ, վէ Ա-մալ. 6. 1–4 այէթլերտէ պէյան օլունաբղը կիպի, անընն էմէքլերինի սալթ տու'այա վէ Քէլամընն վա'զընա հաար էթմէյէ, վէ (Ը) Ալլահա իչլէմէսի իչիւն մահալ վէրմէյէ տիգգաթ էտէլիմ։ Իլք խրիս-թիյան քիլիսէսինին մուվաֆֆագըյէթինին ըսըրը պունլարտա օլտուղու կիպի, պու քիլիսէլերին-քի տախի անլէրտէ օլմուշ վէ օլաճագ ըսըր։

Պա'տէհու պա' Գէրման ը Շահանէ Մէզէրէտէ ինչա օլունան եկնի քիլիսէ պինասը իչիւն ազէյէ տէվզիրիլէրէք, մէզքիւր մէպլաղ 900 ղրչ. գատար օլմուշ ըսըր։ Անտէն «Րապպ սալթանաթ էտէր» իլահիսինին թէբէննիւմիւ վէ պիր պէրէքէթ տու'ասընըն 'արզը իւէ խըտմէթէ խիթամ վէրիլտի։ Հէր նէ գատար պիւթիւն խըտմէթ պիր ազ ուզունճա օլուպ, իւչ սա'աթտան զիյատէ տէվամ էյլէտի իսէ տէ, խըտմէթին թէննէվիւ'իւ վէ կեհատա պիր քիլիսէնին խանէնտէկեան կիւրսւհընըն ճալիպ ի տիգգաթ թէբէննիւմիւ վագթըն կէչտիյինի ու-նուէթտուրմագտա իտի։ Էնճամ պիւթիւն ճէմա-'աթ իչպու մուվաֆֆագըյէթ ի Սէմէտանի վէ իմթիյազաթը ճէլիլէտէն տօլայը, էվվէլա Ալլահա վէ սանիյէն Մաթպու'ը Մուճախխամըմըզ վէ մայէ ի 'իւմն ու ամանըմըզ օլան Ղազի Սուլթան Ապտ 'իւլ Համիտ Խանը սանի հազարաթընտա գալ-պի չատան իւէ արզ ը չիւքրան էտէրէք քէնտի խանէլէրինէ 'ավաէթ էթտիլէր։

'Այնթապ, Մարտ 1, 1905 Հ. Ց. ԱՇՃԵԱՆ

ՎԱՒԻՏԵԼԷՐ ԻԶԻՒՆ ՄԷԹՈՒԻ

(Մէսէ Տոտ, Թոլա)

«Վէ պէն կիտիպ տիզէ եէր Հազըրլատըղըմտա եէնէ կէ-լիպ տիզի եանըմտա ալաճաղըմ, Թա քի պէնիմ օլտու-ղում եէրտէ տիզ տախի օլտուրնըղ»,, (Յովհ. 14. 3)։

Ալլահը ասվմէյէնլերի, վէ Անէն քէնտի էվլատ-լարը իչիւն թէհիյէ էթմիշ իտիյի մէսաքէնլէր հազգընտա պիւսպիւթիւն պիգտայտ օլան քիմսէ-լերի զիյարէթ էթտիքտէն սոնրա, քէնտի խանէ-մէ ասօնտիւյիւմտէ՝ անը պիր իւթիճակեան վէ սէմավի իտիյրանաթ մէսաքէնի զանն էտէրիմ։

Էկէր պիւթիւն տիւնեա պիգտայտ վէ պիւա իչ-թիրաք օլտա պիւէ՝ օրտատա՝ (էվիմտէ) իչթի-

րաք ը հիաս վէ մուհապպէթ պուլա պիլէրիմ։ Էկէր Թալաատա չօգլարը Ալլահը սեվմէզսէ, պիլիրիմ քի՝ պիզ ճիմլէմիզ Անը սեվերիզ։ Էկէր հէր իւզերինաէ պա՛զը զայր ի մէա՛ուտ վէ մուհապպէթիզ խանէլէր ճէհէննէմ կիպի կէօրիւնիւր իսէ, պէնիմ էվիմ պանա տիւնեանըն ճէննէթի կիպի կէօրիւնիւր։ Օրասը՝ պէնիմ ամամլար տիքտիյիմ պազ վէ ֆիտանլար եէթիշտիրտիյիմ պազչէմ տիր։

Պիր ա՛իլեաէ նէ՞ աէրէճէ մէա՛ուտիյէթ մէվճուտ պուլունա պիլիր իտիյինի անճագ էվլատլարըմըէ մուհապպէթլէ եաշատըզըմտա թագտիր էաէրիմ, վէ խանէմին մուհապպէթի իչիւն հէր կիւն Ալլահըմա համա էաէրիմ։ Թագտիր ի իւսհի նէ՞ զատար ատա՞իպ տիր, պիզ եալընըզ միւնֆէրիտէն եաչամայըզ՝ անճագ փէատէր վէ վալիտէ, պիրատէր վէ հէմշիրիէէրիէ պիր ՚ա՞իլէ արատընտտա փէրվէրտէ օլունաւրուզ։ Խանէլէր մուհապպէթին մէրքէզի, վէ պիզիմ տիւնեատտա օլան պիլճիմլէ ատ՚ատէթիմիզին էատը տըր։

Պա՛զը վալիտէլէրին պանա տէտիքլէրի պուտըր։ «Էվվէթ, էվլատլարըմըզ պիզէ պէօյիւք պիր մէսուտիյէթ իսէ տէ, անլէր քիւչիւք իքէն նէ՞ զատար զահմէթլի տիրլէր, վէ պէօյիւչէնէտէք նիչէ էնտիչէլէր վէրիրլէր։» —Վագա՛տա պուտ պիր հագիգաթ իսէ տէ՝ անլէր պէօյիւր իքէն վէրտիքլէրի զահմէթ վէ էնտիչէնին եիւզէրճէ պէտէլի օլան նիչէ խօչ հալլէր, ճալիպ ի տիգգաթ քէյֆիյէթլէր վէ մուհապպէթլի թէպէսսիւմլէրի իլէ մաւզապէլէ էատըլէր։

Պէնիմ պէօյիւմէքտէ օլան ալթը թանէ էվլատըմ վար, լաքին անլէր քիւչիւք իքէն, պէնի ույգունաւուզ պրագտըգլարը կէճէլէրի վէ բահաթսըզ օլտուուղում պիւթիւն մէչղուլ կիւնլէրի տա՛իմա ունուԹտուրուրլար։ Էն պէօյիւք օղլում քի՝ էն զահմէթլի պիր պէպէք, վէ էն ՚արսըզ պիր չօճուգ իտի, պանա վէրտիյի զահմէթլէրին քէտֆիֆէսինի, չիմտիքի իզհար էթտիյի մուհապպէթ վէ իպրազ էթտիյի տիգգաթ ու իհթիմամէ պիւապիւթիւն ունուԹտըրմըզ տըր։ Էվվէթ, էվվէթ, մուհապպէթլի վէ միւթի՛ չօճուգլար, չօճուգլուգլարընտա պա՛իս օլտուգլարը ճիւմլէ աղրը վէ աճըլարըն պէտէլինի եիւզ զահ թէ՛տիյէէ էատէրլէր։

Էլպէթթէ պուտ տախի պիր հագիգաթ տըր քի, պէօյիւր իքէն, ՚այնի վագըթտա էլէմ ու էնտիչէյի տախի մուճիպ օլուրլար։ Լաքին պիր իւսհէտ նէ՞ տէնիւլիյօր։ «Հէր էնտիչէնի տու՛ա իլէ տա՛իմա Բապպա կէօթիւր։» Պուտ պէօգլէր ատա պօչ լաֆլար օլմայըպ, անճագ տօղղուն մա՛նա իլէ սանա վէ պանա պէօյլէնիւմիչ պէօգլէր տիրլէր։ Լաքին պիզ էկէր չօճուգլարըմըզը քէտմիլէն տօղրու եօլտա թա՛լիմ էատր իսէք, նի՞չիւն անլէր պիզի ա՞չուրի թա՛ճիզ էթթինլէր։ Էլպէթթէ էկէր պիզ թէնպէլ, գայտօրզ, վէ տիգգաթտօրզ օլուր իսէք, անլէր պիզի թա՛ճիզ էատճէքլէր։ Ա՛մմա, պիզ անլէր իչիւն հէր կիւն տու՛ա էատիպ, անլէր իչիւն չալըշըրզըմըզտա, անլէր նի՞չիւն «Ագան տուլար քէնարընտա տիքիւմիչ, վէ քէնտի մէյվէսինի մէվսիմինատ վէրիր աղաճլար» կիպի օլմասընլար։

Վագա՛տա մէյվէ իչիւն պիր միւատէթթ պէքլէր իսէք տէ, էկէր պիզ էքտիյիմիզ թօխտումլարը՝ նման վէ տու՛ա իլէ տօվարըը իսէք, էնճամընտա միւքեաֆաթըմըզ օ՞լմայաճագ մը տըր։

Պէն տա՛իմա տիւչիւնիւրիւմ քի, էկէր եէր իւզերինաէ պէօյլէսի մէա՛ուտ պիր խանէ մէվճուտ օլապիլիր իսէ, ՚ահէթտա տէմամաթտա նէ՞ օլաճագ։ . . .

Ֆիթտաթ ը Մուգատտէսին գավլինճէ, օրատա նէ էվլէնմէք նէ՞ տէ էվլէնտիրմէք օլաճագ իսէ տէ, տօղրուտտու փէատէր վէ վալիտէ, օղլան վէ գըզլարլէ պէրաբէր եաչայան պիր ա՛իլէ հագգընտա տիւչիւնմէքլիյի սէվերիմ։ Հէմ տախի զանն էատրիմ քի օրատա վալիտէ գըզընը, վէ փէատէր օղլունը իսթիգբալա չըզըպ, քէմալը մէսէրրէֆլէ, իլհիլէր վէ ալգըշլարլէ եէքտիկէրինի թէպրիք վէ տէրաղուշ էատճէքլէր։ Էմին իմ քի սէմավաթտա էրիչտիյիմատ՝ իլք արզուտ սէմավի Փէատէրիմիէ պէնի սեվէն պէօյիւք գարընտաչըմ Ֆրիատտոսու կէօրմէք տիր։ Պա՛տէհու զէմինի փէատէր վէ վալիտէմ իչիւն սէմավի խաֆըրըէլէր արամազա չօլ ալթուն տօգազլարա գո՞չմայաճագմըզըմ։

Պիր գատըն հագգընտա չէօյլէ նագլ օլունուր։ Մէրգուտմէ սէմավաթտա վարըպ, քէնտի խէլտօքատըրընը կէօրէրէք, պիւթիւն գալպինի Անտա աչտըգտան տօնրա, եիւզիւնիւ գափամըշ վէ քէնտիտիյէ զայէթ մուհապպէթլէ վէ հալիմանէ պէօյլէյէն պիր մէլէյէ բատթ կէլիպ, անա «Սէն քի՞մ սին» պէտիյինատ, մէլէք անա խիթապէն, անըն տիւնեատտաքի վալիտէսինին իտմինի վէրիր, վէ փէրտէյի պիր թարաֆա աֆտրընըտա, պիր մէլէք եէրինէ քէնտի վալիտէսի կէօրիւնիւր։ Վէ քէմալը մէսէրրէֆլէ եէքտիկէրինի գուճագլարլար։ Պա՛տէհու փէատէրի քէնտի գըզընը եանընտա, իքիսի արատընտ օ՞թուրթատուրուր, վէ իքիսի պիրլիքտէ չօճուղա տէօնէրէք, քիւչիւքլիւչիւնատ թա՛լիմ էթտիքլէրի կիպի թէքրար պիր չօճուգ մագամընտա անա սէմավի լիսանը էօյրէթմէյէ պաչլա-

լար։ Անլեր լուղէթլերի պիրէր պիրէր թէլէֆֆիւզ էթտիքլերինտէ, մէրգուտէ անլերէ տիգգաթլէ պազըզ, 'այնի սուրէթտէ թէքէրրիւր էտէր իտի. վէ թէտրիճէն պուլտուս քի քէնտիսի տախի սէմավի լիսանը թէլէֆֆիւզէ միւզթէհիր իտի։

Պիզ վալիտէմիզլէ օրատա պուլուշտուգտա, եէր իւզերինտէ օլտուղու կիպի՝ սէմատա տախի քէնտիլերլէ պէրապէր պիզէ սէմավի մահալլերի կէզմէյի էօյրէթմէլերինի իսթէմէյէճէք մի իզ, վէ անլերին տիւնեատա էօյրէթտիքլերի զէմինի լիսան կիպի, սէմավի լիսանը տախի էօյրէթմէլէրինի իսթէմէյէճէք մի իզ, վէ օրատաքի սա'ատէթի տիւչիւնտիւքճէ, «Ա՜հ, օրատա պուլունմագ նէ՞ օլա» տէ՞մէյէճէք մի իզ։

Փէտէր ու մատէրիմիզլէ պու թաթլը միւլադաթատան սօնրա իքինճի մէսէրրէթիմիզ, չօճուգլարըմըզըն կէլմէսինէ պէքլէյիպ՝ անլերին սէմավի վաթանա պիրէր պիրէր կէլտիքլերինի կէօրէրէք մահզուզ օ'լմայաճագ մը իզ։

Ուզագ պիր տիյարատան օղլումուզուն եա տա սէվկիւլիւմիւզիւն ավտէթինի կէօրտիւյիւմիւզտէ, 'ա՜իլէճէ նէ՞ գատար մէօրուր ու խէնատան օլուրուզ. լաքին պու մէսէրրէթ սէմատա՝ պիր ֆամիլեա հալինտէ Ալլահըն թահթը էթրաֆընտա պիրլէչիպ, հէր իսմալն եիւքսէք օլան Անըն իսմինէ համա էթտիյիմիզէ գըյասէն նէ՞ օլապիլիր։

'Ա՜իլենիզ խալզը գա՜չ ազատան իպարէթ տիր։ 9 մ՞, 8 մ՞, 7 մ՞։ Պու կիւն սիզէ տիւ'ալըմ պու տըր քի, էկէր տիւնեատա 9 տանէ իսէնիզ, սէմատա տախի տօգուզ տանէ օլապիլճէ՞ք մի սինիզ։ Նօգ իսէ պիր եա իքինիզ էքսի՞ք մի օլաճագ տըր. վէ պու էքսիք օլան քի՞մ օլաճագ տըր, փէտէ՞ր մի, վալիտէ՞ մի, գը՞զ մը, եա օղլա՞ն մը, նօգսա պիլա նօգսան՝ 'ա՜իլէճէ Գուզգունատն հուզուրունատա խէլատա պուլմուչլարըն պէօյիւք ճիւմհուրույէ «եիւճէլերտէ հէր չէյէ գատիր Ալլահա Հալէլույա» տէյճէ՞ք մի սինիզ։

ՍՈՒՏԱՆ ԷՀԱԼԻՍԻ, ԷԳԱԼԻՄԻ ՎԷ ԷՄՐԱԶԸ

(Տօք. Ճօրճ Էտվէճեան, Սոսթէն, Սոսթոն)

1.

Մէմուրիյէթիմ իճապաթընտան Սուտանըն պիր չօգ մահալլերինի տօլաշմամ, կէզտիմ։ Պուլունմըզըմ եէրլէրտէ, վազիֆէմ իգթիզատընտան օլարագ հէր սընճի էհալիյէ իւնսիյէթ ու մու'ասէճէ փէյատա էյլէտիմ։ Պու սուրէթլէ եէրլիլէրին ախլագ ու 'ատաթընա վազըճ օլարմ. միզաճ ու թաղ'ամաթլարընը էօյրէնտիմ։ Պու մէգալէմտէ հէմ պու կէօրտիւքլէրիմի թաճիսլէն զիքր էտէճէյիմ։ Վէ նիհայէթ Սուտանատա հիւքմ ճէրմա օլան էմրագ հագգընտա պիր գա՜չ սէօզ սէօյլէյէճէյիմ։

Սուտան էհալիսի րէնկլէրինէ վէ հէմրէնկ օլանլարըն ագճաթ ու. 'ատաթ ը միւթէչապիհլէրինէ նազարէն պէչ ճինսէ այրըլըր. պունլար չունլար տըր. Գօյու սիյահլար. —Ակըզ սիյահլար. —Պարպարիւլեր. —Պուճէլեր. վէ 'Արապլար։

Պունատան էվվել «Ճաչօտա վէ էհալիսի» սէրլէվհալը մէգալէմտէ «Շիւլօք», «Ցէնքա» վէ «Նըվէր» իսմլերիյլէ իւչ գապիլէ թավսիճ էթմիչ իտիմ. պու սէպէպտէն պու մէգալէմիզտէ պու իւչ գապիլէտէն 'իպարէթ օլան գօյու սիյահլարը փէք զըատ զիքր էտիպ կէչէճէյիզ։

Պունլար րէնքլերի գօյու սիյահ, սաչլարը գըվրըչըգ, պրունլարը պատըգ, ուզուն պոյլու, գա՜ինճ պիւնեչէլի մախլուգլար տըր։ Գուվվէ՜ ի 'ապլիյէլերի փէք մահատուտ տըր. հէ՜յէթլերի իսէ սըրճ թէվահհիւչէն 'իպարէթ տիր։ Խաթէլիյէ գաթ'իչն թէհամմիւլ էթմէզլեր։ Անլերտէն պիրիսի ճիւզի րահաթսըզլըգ հիսս էտինճէ, զայրի էօլիւնճէյէ գատար եաթագատա գալըր։ Ախլագլարընա կէլինճէ, գօյու սիյահլարըն էն պէօյիւք խասլէթի սէպաճ ու մէթանէթլերի տիր, օրտագ ու էմանէթլերի տիր. էօլիւմճէն սօղա գօրգմազլար. պու սէպէպտէն 'ատաքերլիյէ փէք թէվաֆիւգ էտէրլեր։ Սուտանատա օլան 'ատաքերին պէօյիւք պիր զըսմը անլերտէն տիր. 'անուտա վէ պատիթ ատէմլեր տիր. հազմ ու թէտապիր տէնիլէն չէյ անլերտէ եօգ տըրլար. մուսիգիյէ իսէ փէք հէվէսլերի վար տըր։ Թա'ամլարը տարը վէ եուլաֆատան 'իպարէթ տիր։ Պունը եա փիչիրիպ եէրլեր, վէ եա իչիւսիւպ, պիր նէվ' խամսուր իչի եափարլար։ Նիլտէն ավլատըգլարը թիմսահ վէ պալըղը պատտըրմա եափարագ սէնէ ի 'աթիյէ իչիւն հազըրլարլար. պալ արըօնտան պալ թօփլարլար. պա'զըլարը տա եըլան, 'ագրէպ վէ գըրգ այագ եէրլեր։ Գուրթ վէ քէօփէք էթինի, գօյուն, քէչի էթինէ թէրճիհ էտէրլեր. փէք 'ազիզ միւսաֆիրլերի օղուրատա ատֆրատտա գուրթ վէ եա քէօփէք էթի պուլունտըրըրլար։ Թուզըն գըլլէթինատն օղրըր փիսի քիւլիւնիւ թուզ եէրինէ գուլլանըրլար. թա'ամ գապլարը օտունատան մամուլ տըր։ Սու գապլարը իսէ գապագտան տըր։ Իչքիյէ փէք միւպէթէլա տըրլար։ Էն զիյատէ գուլլանատգլարը տարըտան միւաթախրէճ «Մէրիսէ» վէ «Իւմպիւլպիւլ» թէամիյէ էթտիքլերի մէչրուապէթ տըր։ Թիւթիւնիւ իւչ արչըն պօյունատա փիփօլարատա իչէրլեր. պա'զէն տէ քիւլ իւլէ գարըշարըրարագ չինէրլեր։

Սիրն ի իզուիմաճ հանդարբնտա 15տէն 'իթի-պարէն պաչլար։ Էրքէք գուվվէ ի մալիյէսինին միւսա'ատէսի նիսպէթինտէ գարը ալա պիւիր։ Գը-զըն կիւզէլլիյի նիսպէթինտէ գայըն փէտէրի օլաճաղընա գօյուն, քէչի, ինէք, պօնճուգ վէ սա՛իրէ վէրէրէք զըզը ալըր։ Գըզըն փէտէրի բէտա էտէճէք օլուրսա, զըզը տաղլարա, ուզագ մահալլարա ալըպ գաչըրըր։ Պիր տէ զըզը վազ՛ համլ էտինճէյէ գատար գայն փէտէրի էվինտէ գալըր։ Պիր սէնէյէ գատար չօճուգ մէյտանէ կէլմէզսէ, գարըսընը թէրք էթմէյէ, վէ գայն փէտէրինէ վէրմիչ օլտուղը սը-ղըր վէ սա՛իրէի անտէն իսթիրճա էյլէմէյէ հագգ ու սէլահիյէթի օլուր։ Պուննար գարըլարընա փէք հիւրմէթ էտէրլէր։ Պիր չօգ մէճ՛էլէլէրտէ օնլա-րըն րէյլերինի ալըրլար. չօճուգլարընըն թէրպիյէ-սինէ իսէ փէք իմթիմամ կէօսթէրիրլէր։ Պէօյիւ-յիւն էօնիւնտէ գօնուչարըրմազլար. օյուն օյնամա-ղը, սիլահ գուլլանմազը չօճուգ տահա քիւչիւք իքէն ալըշարըրըրլար։ Զօճուգ տահա քիւչիւք ի-քէն փէտէրի անը ալըպ օրմանա կէօթիւրիւր. օ-բտաա թէք պայընա պրագըր. օ տա քէնտի պա-չընա տէօնէր, էվէ կէլիր։ Պիր փէտէրին վէֆա-թընտան սօնրա, էվին պէօյիւյիւ, պիւթիւն էչ-եայը վէ հաթթա էվտէքի գարըլարը թէվերրիւ-էտէր. վէ պա՛տէհու փէտէրինին գարըլարը էվ-լէնիր։

Գօյու սիյահլար օյուննա փէք մէրագլը տըրլար. հէր պիր գապիլէնին քէնտինէ մախսուս բագը վար տըր։ Պա խուսուս «Շիւլօքչ»լարընը պիր նէվ' հարպ օյունլարը վար տըր քի փէք թուհաֆ տըր։ Էվվէլա սաչլարընա լաղըմ օլան տիւզէնի վէրիր-լէր. գալլարընը, կէօզլերինի պոյարլար. պօնճուգ-տան վէ ես ֆիլ տիչինտէն պիլէզիքլէրլէ գօլլարընը թէզելին էտէրլէր. մըզրագ վէ թօփուզլարընը էլ-լերինէ ալըրլար. իքի զըմա այրըլըպ, գարչը գար-չըյա կէչէրլէր. գուրթ, այը կիպի ինլեյերէք, պիր-պիրլերինէ հիւճում էտէրլէր, էլլերինտէքի թօփուզ վէ հարպէյի եէքտիկլերի իւզերինէ սալլարլար. պա՛զը օյունլարը վար տըր քի գարըլար տա անա իմթիրաք էյլերլէր։

Կէչէլիմ մաթէմլերինէ։ —Պիրիօի վէֆաթ է-տինճէ պիր գաչ հաֆթա զիյաֆէթլեր վէրիրլեր, գուրպանլար քէսերլեր, եէյիպ իչերլեր, էօլիւյիւ հարպէսի վէ փիփօսբյա պէրաթեր էվինին գար-չընընա տէֆն էտէրլեր. գարը, էրքէք թօփլանըպ, մէզարըն պաչը ուճուննա միհդին օյունլար օյ-նարլար, պա՛զը կիւնլերտէ տէ խուսուսի թա՛մա-լար հափըպ, էօլիւյէ կէթիրրիւր։ Ճիւմլէ ի իմթի-գատլարընաան պիրի տէ կէօյա էօլիւ վագըթ վա-գըթ կէլիպ, պուլունտուղու էվի գիյարէթ էտէր իմիչ, վէ տա՛իմա օ էվի թահթ ը թէգայյիւտիւն-տէ պուլունտրըրմըշ։

Սէլամլարը տա զարիպ տիր։ Պա՛զըլարը, ա-վուճլարընը գարչըտաքինին եիւզիւնէ տօղրու ա-չարագ սէլամլարլար. սա՛իրլերի տէ սէլամլայա-ճագլարը ատէմին էլինէ թիւքիւրէրէք վէ եա թիւքիւրիւր կիպի օլարագ սէլամլարլար. պուն-լարտան պա՛զըլարը պօյունա եէրէ ուզանըրլար. պիր գըզմը տա սանտայիա մագամընտա պիր թահթա փարչասը եագալայարագ իւզերինէ օթու-րըր. սա՛իրլերի տէ գաթ'էն օթուրմազ. հարպէ-սինէ տայանմազլա իքթիֆա էյլերլեր։

ՂԱ՛ԻՊ ՕԼԱՆ ՓԷԼԻՄԷ

(Տր. Վահ Տայէ)

6.

Օլ կիւնտէն պաչլայարագ Հէրմասը պիր նէվ' սա՛իմի հիտատէթ վէ իսթի'ճալ զապթ էթմիչ, վէ իւզերինէ էօյլէ պիր իղթիրապ կէլմիչ իտի քի ա-նը առլա բահաթ պրագմազ իտի։ 'Էօմրիւն թէ-փէօինէ վէ սա'ատէթ ի հալըն միւմքին օլան էն եիւքսէք նօգթասընա վասլ օլմուչ իտի։ Պուն-տան պէօյլէ թարիգի անճագ տիւզ պիր սուրէթ-տէ տէվամ էտէճէք, պէլքի տէ աչաղը տօղրու օ-լաճագ իտի։ Պու թարիգ գըսա օլաճագ տէյիւ կէօրիւնիւյօր իտի. հէր նէ տէ օլսա, չօգ ուզուն սիւրմէյէճէք իտի։ Պիր կիւն, հաթթա պիր սա'ատ պիլէ զա՛յ էթմէկը տիվանէլիք իտի։ Պէօյլէ պիր զա՛յ'աթ, եա'նի քէնտիսինին էթմիչ օլտըղը փա-զարլըգտաա հէր հանկը պիր չէյի իսթէ վէրմէք մուհիմ պիր եանլըչ օլաճագ իտի։ Լաքին քէն-տիսի օլ փազարլըգտանն վազ կէչմէմէյէ, վէ անը էլտէն գաչըրմայըպ, օօնունա գատար անըն քես-միլէն քէյֆինի չըգարմազա գարար վէրտի։ Պէլքի տիւնեանընն քէնտինէ վէրէճէք տահա էյի պիր չէ-յի պուլունմազ իտի, լաքին չիւպհէսիզ եէնի օ-լան չօգ չէյլէր վար իտի, վէ անլերի պուլմագ իւ-չիւն Մարքիօն քէնտիսինէ եարտըմ էտէճէք իտի։

Անըն հիքմէթտիվ նասիհաթլարը սայէսինտէ Ալթուն 'Ամուալը գօնագ եէնի պիր չէրճի քէսպ էթտի։ Օլ գօնագը եէնի սալթանաթ վէ չա'չա-լըէ թէզեին էթմէկը իչիւն Կարնիթոսատան, Բօմա-տան վէ Աղեքսանդրիատան ուսթատլար կէթի-բիլտի։ Անըն չան ու չէօհրէթի տիւնեանընն հէր թարաֆընա եայըլտը։ Ինանըլմազ նագ ու նի'մէթ վէ 'իյշ ու իչրէթլէ քէչիտէ օլուհանն գիյաֆէթլէր էն մէչհուր միւսաֆիրլերի օլ գօնագըն թա'մա սալօնլարընա ճէլալ էտէր, վէ օլ միւսաֆիրլերի հաս

առատանէ իսթիհանդէ մէմլու գըլար իսի։ Արըլար ալթուն արը գօվանընդն էթրաֆընատա գայնաչըրլար, վէ վըզլարլար իսի։ Զէվգ ու սէֆա 'աչըգլարը՝ մուխթանթան փէրվանէլէր կիպի, իչթիհալէրինէ էսիր օլան օպուրլար՝ տօյմագ պիլմէզ ինէնջլէր կիպի, տալ գավուգլար՝ թուֆէյլի քէհլիէլէր կիպի, վէհհաբլ ապուրիւ ապուրիւ պօչ կէզն հայլազլար ինսան չէքլինտէ հաչէրաթ կիպի Հէրմաոը իհանթէ էտիպ, անընն կէօզ գամաչարրըր նուրընատա բագա էտէրլէր վէ էօխէ պէրի ուչուչուրլար իսի։

Հէրմաս իսէ հէր նէ իչէ թէչէպիւա էթտէ միւյեսէր օլուր իսի։ Գաֆգասիատա պիր գըթ'ա արագի սաթուն ալտը, վէ օրատաքի տավլարընն իչինտէ զիւմրիւա թաչլարը պուլունտուս։ Իթալիայա՝ պուգտայլէ մահմալ պիր թագըմ կէմիլէր կէօնտէրտի, վէ տահա կէմիլէր եօլտա իքէն զախրէնին ֆիյ՝աթը իքի գաթ օլտու։ Օլ վագթըն հիւքմտարընըն հիւանիւ թէվէճճիւհիւնէ մազհար օլմագա արզու էթտի, վէ քէնտի չէհրինին միւսիրի օլմագլըգ միւքեաֆաթընա նա՛իլ օլտու։ Անընն իսմի օլ աէրչէճ չէօհրէթ քէսագ էթտի քի հէր քէս անըն իսմի իլէ ֆալ աչար իսի։

Աթինախին հիւանիւ միւրուր էտէն սէնէլէր զարֆընատա ասլա զա՛իլ օլմամըշ իսի, պէրաքս պա'զէն անընն իւզերինէ չէօքէն նախօշնուտի հիսսիյաթընըն էտարէնկիզ կէօլկէտի ալթընատա տահա զիյատէ քէմալէ վասըլ օլմաս իսի։ «Հէրմաոըն զէվճէտի կիպի ճէմիլէ» տէմէք Անթաքիա չէհրինտէ պիր տարագ ը մէտել օլմաս իսի, վէ չօգ կէչմէզտէն ատէմլէր «Հէրմասըն օղլու կիպի կիւզել» տէմէյէ տախի պաչլատըլար, զիրա չօճուգ օլ միւսա'իա իգլիմ ալթընատա չարչապուգ նէչվ ու նէմա պուլտու։ Տօգուգ հաչընատա օլտըղը վագթ մօմ կիպի տօղրու վէ գուվվէթլի, վէ ա'զալարը սաղլամ վէ կէօզլէրի փարլագ իսի։ Անընն էամէր սահը պաչը փէտէրինին եիւրէյինէ եէթիչիր իսի։ Օլ չօճուգ Ալթուն 'Ամուտը գօնաղըն ճանը ճիյէրի, Հէրմասըն ղուրուրը վէ եէնի Փորտունատոսը իսի։

Օլ սէնէ անըն թաչգըն մէսէրրէթ գաաէհի իչինէ մուվաֆֆագիյէթին պաչգա պիր գաթրէսի տախի զամմ օլունտը։ Անթաքիանըն մէչհուր արապա եարըչլարը իչիւն թէրպիյէ էթմիչ օլտըղը չօլ Նուհմիդիանըն գարա քիւհէյլանլարը երմի րագիպլէր իւզերինէ զալէպէ չալտըլար։ Հէրմաս միւքեաֆաթը քէմալը պիդայիյէ հաքիմին էլինտէն ալտը, վէ քէնտիսինի ճէմա'աթա կէօսթէրմէք իչիւն, եարըչ մէյտանընը արապա իլէ պիր աէֆ'ա տահա տօղաչմագ իսթէտի։ Վէ օլ զէվգլի չօճուգը տախի զալէպէյէ հիոսէտար օլտուն տէյիւ արապանըն իչինէ եանընա ալտը։

Իչթէ հազիգաթ ը հալտէ անըն 'էօմրիւնիւն չէրէֆի. պու էմաալտըզ էվլատ-տանըրտըն քի թէնէֆֆիւս էտէն պիր ֆիլ տիչի իւզերինէ փէտէրինին հէքգ էտիլմիչ քիւչիւք պիր րէսմի օլուպ, տահա փարլագ պիր սուրէթտէ իսի։ Օ փէտէրինին գօլընա եափըլըպ, օլ աէրի՝ իլ հարէքէ արապա իչինտէ մազրուրանէ պիր էտա իլէ քէնտի քէնտինի մուվազէնէտ թուֆմագտա իսի։ Աթլար եարըչ մէյտանընտա սըչրայարագ եիւրիւմէյէ պաչլատըպլարընտա, ամիհթէաթրօնտա պէօյիւք պիր չամաթա վէ վէլվէլէ տիր գօփտու։ Պինէրճէ սէյիրճիլէր քէնտի մէտո ու սէնտա սէլամլարըյլէ հավայը ինլէհյօրլար, վէ «Սէլամ սանտա, մութլու Հէրմաս, մուվաֆֆագիյէթ սահիպի։ Սէլամ սանա, քիւչիւք Հէրմաս, պախթիյար էվլատ,» տէյիւ նիտտա էտիյօրլար իսի։

Աթլար պու նակէհանի նիտտատան վէ հիսսապօրզ էլպիսէէրին հավատտա սալանմասընտան իւրքէրէք, զապթ օլունմազ պիր գուվվէթլէ գօչարլար։ Կէմին սօլ տիզկինի գօփտուղընատան, աթլար արապայը սաղ թարաֆա տօղրու չէքիպ կիթտիլէր, արապա չաթըրտամազա պաչլատը, վէ նիհայէթ անը եարըչ մէյտանընըն թաչ փարմագլըղընա չարփտըլար, վէ անիտէ թէքէրլէք փարչա փարչա օլտու, տինկիլին ուճու եէրէ չարփըլտը, վէ աթլար արապայը սալայարագ վէ եանատան եանա չարփարագ սիւրիւքլեյիպ կէօթիւրտիւլէր։

Հէրմաս քէմալը գուվվէթլէ քէնտի սարսըլմըշ օլան մէվգը'ինտէ սապիթ գալտը, վէ տիզկինին գըրըլմամըշ օլան գըսմընա օրզըճա եափըշտը իսէ տէ, չօճուգ իլգ սարսըլմատա պուլունտուղը եէրտէն տիւշտիւ, վէ պաչը տիվարա չարփըլտը։ Հէրմաս անը արամագ իչիւն տէօնտիւյինտէ, չօճուգ սաիընատան գօփարըլմըշ պիր չիչէք կիպի գուվընն իւզերինէ տիւշմիւշ եաթըյօր իսի։

Չօճուղը տէսքէրէ իլէ Ալթուն 'Ամուտը գօնաղա կէօթիւրտիւլէր, վէ անա պագմագ իչիւն Անթաքիանըն էն մահիր հէքիմի չաղրըլտը։ Չօճուգ՝ սա'աթլարընա էօլիւ կիպի հարէքէթսիզ գալտը։ Հէրմաս անըն՝ կէճէլէյին թօփլանըպ գափանան զանպագ ղօնչէլէրի կիպի սըզըճա գափանմըշ պէյազ կէօզ գափագլարընա՝ պիր առէմին սապահ նուրընա մուննթազըր օլտըղը կիպի պագըպ տիզգաթ էթմէքտէ իսի։ Նիհայէթ չօճուգ կէօզլէրինի աչտը. լաքին կէօզլէրինտէ հէրաբէթ աթէչի եանըյօր իսի, վէ տատտագլարը չէտիա սուրէթտէ ոայըգայարագ հարէքէթ էթմէքտէ իսիլէր։

Սա՛թլարճա անըն լաթիֆ վէ մա՛սումանէ սէաասը օլ միւքէլլէֆ, լաքին պիչարէ խանէնին միվանխանէլէրինի վէ օտալարընը ինլէտիյօր իտի։ Շէօյլէ քի, կեահ աղրըսընտան չաղըրըր, կա մա՛նասրզճա կիւլէր, կեահ հօրդունլըգտան պիթապ ու թագաթ սինլէր իտի։ Ֆէվքէպլէր զուհուր էտիպ նապէտիտ օլտուլար, կիւնէչ ատֆ՛ալարճա թուլու վէ զուրուպ էյլէտի, պաղչէտէքի կիւլլէր աչըլտըլար, սօլտուլար։ գուչլար եասէմին տալլարը իւզէրինտէ թէրէննիւմ էթտիլէր, վէ անտէն ույգույա վարտըլար։ լաքին Հէրմասընն գալպինտէ նէ իլահի, նէ մէսէրրէթ վէ նէ՛նուր պուլունույօր իտի. անճագ սիւքիւթ պիր քէտէր վէ գօրգու իլէ գարըչըգ պիր եէս ու մաթէմ հիւքմֆէրմա օլմագտա իտի։

Հէրմաս՝ իւզէրինէ աղըրլըգ պասմըչ պիր ատէմէ պէնզէյօր իտի։ Օ՝ զայր ի մա՛այնէն տէհչէթլի պիր սօւրէթին քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ իտիյնի կէօրիւր իտիյսէ տէ, նէ՛ անը տուրտուրմաղա, նէ՛ տէ անտէն գաչըպ գուրթուլմաղա գատիր իտի։ Էլինէէն կէլէնի էթմիչ, վէ պէքլէմէքտէն պաչգա պիր չէյ գալմամըչ իտի։

Օտանըն իչինտէ էօթէ պէրի կէզէր իտի, պիր չօճուղընն եանընտան ուզագլաչամազ կիպի եաթագա տօղրու գօչար, պիր տէ չօճուղընն եաթագը եանընտա տուրմաղա տայանամազ կիպի օրատան կէրի տէօնէր իտի։ Ատանէ խալզը, հաթթա Աթէնահա պիւէ անըն իւէ տէօյլէչմէյէ գօրգարլար իտի, զիրա տիվանէ կիպի վէ մէյ՛ուս պիր հալտէ իտի։

ՄԱ՛ԼԻՄԱԹ ՓԱՐԶԱԼԱՐԸ

Սալթ Ֆրանսատա 6 միլեօն թիւթիւն իչէն վար իմիչ. եարըսընտան զիյատէսի փիփո իչիյօր, պիր սիւլսիւ եափրագ սիկարալար, վէ 100տէ 12սի անճագ սիկարա իչիյօրլար։ Սալթ պու 100տէ 12ինին իչտիյի սիկարալար 100 միլեօն Թանէ տիր քի, ուճ ուճա տիզոէք, տիւնեանընն չէվրէսինի 500 տէֆ՛ա տօլանըյօր։

Շու սօն ՛ատա տէնիզլէրտէ 52 Թանէ եէնի աթէչֆիչան ատալարը զուհուր էթմիչ։ Պունլարտան 19ը եինէ զայպ օլմուչ, 10 Թանէսի չիմտի մէսքիւն տը։

Ամէրիգատա Փիթզպուրկ չէհրինտէ պիր պէօյիւք օփէրա պինասընը եէրինտէն զալտըրըպ, մաքինա իւէ 22 այագ էօթէյէ կէօթիւրտիւլէր։ Պինա օփէրա մահալի, Ամէրիգատա էն պէօյիւք պիւլատօօ օտասը, վէ օյուն մահալի, վէ ալթընտա պիր Թագըմ տիւքքեանլարտան ՛իպարէթ իտի։ Աղրըլըգը 1,800,000 օգդա օլուպ, պու իչի 30 քիչի 36 սա՛աթտա իթթա էյլէտիլէր։ Ա. ՆԱՓՓԱՇԵԱՆ

ՄԻԻՍԱՀԷՊԷ

(Ծ. Գ. Գ.)

Սէ՞՚ա. Քիւիսէաէ մէզամիր եէրինէ իլահի Թէրէննիւմ էթմէք ճա՛իզ մի տիր։

Ճէվապ. Պու տիւ՚ալ պիզէ Սիւրիա Թարաֆլարընտան իրսալ օլունմուչ տըր, չիւնքի օլ Թարաֆլարտա իչլէչէն պա՛զը Իսգօչիալը Երիցական միսիօներլէր ՛իպտաէթտէ իլահի Թէրէննիւմիւ ճա՛իզ օլմայըպ, անճագ մէզամիր Թէրէննիւմ էտիլմէք կէրէք իտիյինի իտտի՛ա էտէրլէր։ Պիզճէ պու իտտի՛ալարը քիւլիյէն պիէսատ տըր։ Եփես. Ե. 19 տա հէմ «մէզմուր» հէմ «իլահի» հէմ «բուհան Թէսպիհլեր» զիքր օլունմըչ տըր։ Քիւիսէաէ վա՛զ հէմ միւչէհէմ քէլամը օգուր, հէմ տէ քէնտինէ Ալլահընն Բուհընընն վէրտիյի քէլամլարը տէօյլէր, եա՛նի վա՛զ էտէր, քէզալիք հէմ միւչէհէմ մէզմուրլարը Թէրէննիւմ էտէրիզ, հէմ տա՛իր միւ՛մինլէրին գալպինէ Ալլահընն Բուհընընն գօյմա՛չ իտիյի իլահիլէրի Թէրէննիւմ էտէրիզ։

Ս. Գուամարտա եա փիյանգօտա փարա գազանան պիր քիմսէ, քէնտի գազանճընընն պիր միգտարընը քիւիսէյէ վէրիրսէ, քիւիսէ անը գապուլ էթմէլի՛ մի տիր։

Ճ. Պիրինճի իչիւն զաթիյէն տէրիզ քի, գուամար օյնամազ կիւնահ օլաղը իչիւն, քիւիսէնին էօյլէ պիր գազանճը գապուլ էթմէսի ճա՛իզ տէյիլ տիր։ Էլպէթթ չու տա աչիքտար տըր քի պիր քիմսէ օլ փարայը գուամար իւէ գազանճաղընընը խապէր վէրմէյէրէք ՛իտանէ էտէր իսէ, քիւիսէ անը գապուլ էտէր վէ մէսուլ օլմազ։ Փիյանգօ խուսուսընտա էֆքտար ֆարդը օլապիլիր։ Պա՛զըլար փիյանգօյը տա պիր նէվ՛ գուամար սայարլար, պա՛զըլար իսէ անը թէճվիզ էտէրլէր։

Ս. Պիր քիւիսէ ՛ազատը ալէյհինտէ բուհանի եա ախլագի գուսուր իտնատա էտիլիր իսէ, անընն մէնսուպ պուլունտըղը քիւիսէնին չօպանը եա Հոգաբարճու հէյ՛էթի օլ իթթիհամ իչիւն անը մուհաքէմէ էթմէլի՛ մի, է՛թմէմէլի մի տիրլէր։

Ճ. «Բուհանի գուսուր» Թապիրի զայր ի մա՛այնէն տիր։ Լաքին պիր ՛ազա ալէյհինտէ պիր ախլագի գապահաթ իսնատա էտիլիքտէ էկէր անը իտտի՛ա էտէն մէսուլ պիր չախս վար իսէ, չօպան վէ մէճլիս անը Թահթ ը նազար ը միւԹալ՛այա ամադա մէճպուր տըրլար։ Լաքին էկէր էօյլէ մէս՛ուլ պիր քիմսէ պուլունմայըպ տա, մէս՛էլէ անճագ պէյն էլ էհալի պիր Թէվաթուր մագամընտա ճարի իսէ, անը մէճլիստէ մահաքէմէյէ չէքմէզտէն էվվէլ չօպան՝ վէ լազըմ կէլիրսէ մէճլիս տաքի, անընն իւէ մահրէմանէ գօնուչուպ, հագիգաթ ը հալա

վազքի օլմաղա չալըշըրլար։ Վէ հագիգաթէն օլ առէմի գապահաթը պուլուրլար իսէ, անը իսլահ էթմէյէ սա՛յ էտէրլէր, վէ լիւզում կէօրտիւքլէրինտէ, անը քիլիսէնին թէ՛տիպ վէ թէրպիյեսի թահթընա գօրլար։ Կէրէք չօպան կէրէք մէզլիս, քիլիսէնին փաք գալմասը իչիւն հէր պիր չարէյի գուլլանմագ կէրէք տիրլէր։ Շու գառար քի, անլէր իհթիյաթ վէ նէգաքէթ գաւա՛իտի հուտուաըրնտա իւլէմէլի տիրլէր։

Ս. Ք. Մուգատտէաէ զիքր օլունան մա՛ճիզէյէր գավա՛իտ ի թապի՛յէյէ մուվաֆը՛գ մը, տէյի՛լ մի տիրլէր։

Ճ. Օլ մա՛ճիզէյէր ֆա՛իդ իւթ թապի՛ա տըրլար։ Եա՛նի անլէր թապի՛իաթտա պուլունուպ տա ազ առէմլէրին քէչի էտէպիլէճէյի գա՛իտէլէր իլէ իհբա օլունմամըշ տըրլար, անճագ տօղրուտան Ալլահըն թապի՛իի գուվվէթլէր իւզէրինտէ իշլէմէսի իլէ վուգու՛ պուլմուշ տըրլար։

Ս. Պիր տօսթ գառընլարըն քիլիսէտէ նասհաթ էթմէլէրի 1. Կորն. 14. 33–40ա մուղայիր օլուպ օլմատըղընը սիւ՛ալ էտիյօր։

Ճ. Պու խուսուսատա 1904 սէնէսի Թիւրքէէ Ա-էպոքէրինին 692նճի սահիֆէսինտէքի ճէվապըմըզա միւրաճա՛աթ օլունա։ Օրատա իֆատէ էթմիյիմիզ իւզրէ, պու չէյ ինճիլին ահքատմընա մուղայիր օլմայըպ, անճագ «հիւան ի հարէքէթի վէ ինթիզամ» մէա՛էլէսի տիր, վէ եէրինէ կէօրէ միւնասիպ եա ղայր ի միւնասիպ օլապիլիր։

ԿԻՐԱԿԻ ՄԷՖԹԷՊԻ ՏԷՐՍԼԷՐԻ

ԲԷՓԱՆԻԱՏԱ ՋԻՅԱՓԷԹ · ՅովՀ· 12· 1—11

ԱՅՆՔ Ի ՔՆՐԻՄՔ, ՄԱՐԿ· 14· 8

16ՆՃը ԹՎՔ, Ապրիլ 23, 1905

Պու պապ Յիսուսըն քէնտի խրատմէթի ալէնիյէսինէն էլէմէրինէ ինթիզալընը թէչքիլ էտէր։ Անըն քէնտինի տիւնեայա իշնար էթմէսի իչի չիմաի խիթամ պուլուսյօր։ Իչպու իշնար վէ թէճէլլինին նէթիճէսինտէ, սա՛իր Ինճիլլէրին կէօսթէրտիքլէրի իւզրէ, պիր գալ միւնթէխապ քիմսէլէր ճան ու տիլտէն անա իման վէ իպրազը մուհապպէթ էթտիլէր իսէ տէ, 'ալէլ'ումում էհալի թարաֆընտան վէ 'ալէլ խուսուս գավմըն րէ՛իսլէրի թարաֆընտան անա կիթտիքճէ զիյատէ իմանըզդըզ վէ խուսուսմէթ կէօսթէրիլմէքտէ իտի։

Ս.յ. 1. «Պաճէպէն ալընը կէ՛ն եվվել» Պու կիւնիւն հաֆթանընըն հանկը կիւնիւ օլտըղընա տա՛իր պէօյիւք պիր իհթիլաֆը էֆքէար վար տըր։ Տր. Տատա տէյօր քի, «Փէք իհթիմալ քի վէճաթընտան էվվել կէչմիչ օլան ատն Ճիւմա՛ կիւնիւ ագչամը իտի։ Յիսուսըն քէնտինին զէմինի իւզէրինտէ կէչիրճէճէյի ատն Սէպթ կիւնիւնիւ հիւսն ի գապուլ վէ մուհապպէթինէ նա՛իլ օլաճաղընա էմին պուլունտըղը պիր 'ա՛իլէնին թէպ'ան մուվաֆըգ վէ գուվվէթպախչ ատօպէթ վէ ճէմ'իյէթինտէ կէչիրմէյի արզուլէմէսի փէք թապի՛ի իտի։» Մուհթէլիֆ միւֆէսսիրլէր օլ կիւնիւն Ճիւմ'ա էրթէսի, Փազար, Փազար էրթէսի կիւնիւ օլտըղը իտտի՛ատընտա պուլունմըշլար տըր։ Փրօֆ. Կոտէնին զանընընճա, օլ կիւն Փազար կիւնիւ իտի։ Միւմաիլէյհին էֆքեարընճա, Յիսուս քէնտի 'էօմրիւնիւն ատն Սէպթ կիւնիւնիւ երիքովատա Զաքէոսըն խանէսինտէ կէչիրտիքտէն ատնրա, օրատան Պասեքի Թուրմագ իւզրէ եօլտա կիթմէքտէ օլան 'ազիմ գալապալըդ իլէ պէրապեր կէլիպ, կէճէյի Բեթանիատա կէչիրմէք իւզրէ, անլէրտէն այրըլմըշ տըր։ Երիքովանո Բեթանիայա գառար օլան պու՛տու մէսաֆէ 5 եախօտ 6 քեարվան սա՛աթը տըր։ Լաքին Փրօֆ. Կոտէ Քրիստոսըն երուսաղէմէ մուզաֆֆէրանէ տիւխուլը զէմանընը Փազար կիւնիւ տէյիւ Թա՛ինին էտէճէք եէրտէ Փազար էրթէսի կիւնիւնէ հատր էթմէյէ մէճպուր տըր։

Ս.յ. 2. «Ա՛նա պէզ չնաֆէքի էֆոխլէր։» Պու զիյաֆէթ եա Սէպթ կիւնիւ ատպահչըսընը եախօտ Փազար ագչամըսը իֆրա օլունմըշ տըր։ Օ զիյաֆէթի քիմին վէրմիչ օլտըղը պէյան էտիւրմէմիչ իսէ տէ, փէք իհթիմալ քի Բեթանիա սէքէնէսինին պիր գըսմը Թարաֆընտան վէրիլմիչ տիր։ Պունլար՝ պու վէճհէյ Յիսուսըն քէնտի արաւարընտա իշլէմիչ օլտըղը 'ատիպ մա՛ճիզէյի Թապտիր էթտիքլէրինի կէօսթէրմէք իսթէյօրլար իտի։ Մատթէոս իլէ Մարկոսըն պիղէ խապէր վէրտիքլէրինէ կէօրէ, զիյաֆէթի ճիւզամը Սիմոնըն խանէսինտէ Թէրթիպ օլունմըշ տըր։ Պէլքի օ Յիսուս Թարաֆընտան չիֆայա նա՛իլ օլմուշ պիր ճիւզամը վէ փէք իհթիմալ քի օ գարիյէնին հալը վագթը սէքէնէսինտէն պիրիսի իտի։ Պիր րիվայէթէ կէօրէ, Սիմոն Ղազարոսըն փէտէրի իտի, տիկէր պիր րիվայէթէ կէօրէ, ճիւզամը Սիմոն վէճթաթ էթմիչ օլուպ, Մարթա անընն տուլ գարընը իտի իսէ տէ, պունըն սահիհ օլտըղընա մէյտանտա հիչ պիր տէլիլ եօգ տըր։ Կէօրիւնիւիւր քի Ղազարոս տաքի զիյաֆէթտէ տ'ավէթ օլունմըշ օլարագ հազըր պուլունմագտա իտի։ Ղազարոսըն պունտան սօնրա տահա նէ գառար ուզուն միւտտէթ եաշամըշ օլմասընտան խապէրիմիզ եօգ տըր։ Անըն պիր սէօզ սէօյլէմիչ օլտըղը եազըլմայօր իսէ տէ, պիղգաթ հուզուրը պէլիզ իտի։

Ա.յ. 3։ Պու եաղ՝ Հինաիսթանատան եախօտ 'Ա-բրապիսթանատան կէթիրիւիր իտի։ Պիր «Լիթրա» եիւզ տիրհէմտէն պիր ազ զիյատէ իտի։ Պու եաղ տար պօղազը միհրիւիս չիչէլեր իչինտէ մուհա-ֆազա օլունուր իտի։ Մարիամըն եափտըղը չէյ՝ չիչէնին պօղազընը գըրտըգտան սօնրա, անըն ի-չինտէքի եաղըն պիր գըսմընը Ցիսուսըն պայընա տէօքմէք օլտու (Մարկ. 14. 3)։ Իլթէ պու վէճհ-լէ, պիր միւսաֆիրին պայընա եաղ տէօքիւպ մէսհ էթմէքլիք օ զէմանլէրտէ ճարի օլան ուսուլը նէզաքէթ վէ զէրաֆէթ իգթիզասընտան իտի իսէ տէ, Մարիամ 'իլավէթէն միւսթէհանա պիր տէրէճէ-տէ հիւրմէթլի մա'ամիլէյէ տախի պուլունտու։ Մէզպուրէ եաղըն միւթէպագը գըսմընը, կէօյա պայաղը սու իմիշ կիպի Ցիսուսըն այագլարընա տէօքտիւ։ Մարիամ՝ պիր գաապընըն փէժմուրտէ սաչլար իլէ տաէմլէրին էօնիւնէ չըգմասը՝ պիր գա-տընճա հագարէթ սայըլըը իսկինի պիւիր իսէ տէ, Ցիսուս իչիւն հէփ ազէսինի սարի էթմէյէ, վէ անա խըտմէթ իչիւն քէնտի չախսը իչիւն էն հագիր սա-յըլան իչլերի պիւլէ իճրայա հազըը վէ ամատէ օլտը-ղընը կէօսթէրմէք իստէյօր իտի։ Պու վագը'անընն Մատթ. 26. 6—13 վէ Մարկ. 14. 3—9ատա զիքր օ-լունան վագը'այերին 'այնի օլտըղը չիւպհէտէն միւս-թաղնի իսէ տէ, Ղուկ. պապ Չոէ զիքր օլունանատան քիւլիյէն ֆարգլը տըր։ Ո Գալիլեատա, պու իսէ եէհուտիսթանատա իտի, վէ Ղազարոսըն հէմչիրէ-սի Մարիամըն օլ գաընընն օլմուշ իտիյի կիպի պօղուգ ախլագլը պիր գաապն օլմուշ իտիյինէ ի-նանմամազ ըզ։

Ա.յատ 4—6։ Փրօֆ. կօտէնին զաննընճա, Ցուս-դայը օ եօլտա հարէքէթէ սէվգ էտէն չէյ՝ եալը-նըզ թամա'քևարլըղը տէյիլ իտի։ Ո չօզտան պէ-րու Ցիսուսըն Թուէթաըղը մէօյէքատէն խօչլանմա-մըշ իտի։ Ո իսթէյօր իտի քի Ցիսուս հիւքիւմէ-թի սիյասիյէ տէր'իհատէ էթսին, վէ պու վէճհյէ քէնտի թապի'լերինի մազհար ը միւքեաֆաթ էյ-լէսին։ Ո քէնտինին խօչնուտասըգլըղը իլէ թամա'-քևարլըղընը ֆագիրլերի գայըրմագ փէրատէսի ար-տընատա կիզլէյօր իտի։ Ցուդանըն զիքր էթտիյի մէպ-լաղ 10, 11 լիրայա պալիղ օլուր քի պու մէպլաղ պիր րէնճպէրին 'ա'իլէսինի պիր սէնէ բահաթ կէ-չինտիրմէյէ քևաֆի իտի։ Էկէր պու չէյ Ցիսուս իչիւն ա'իմի պիր խայր ու նի'մէթ թէ'մինինէ գուլլանըլմըշ օլա իտի, պիր կէօնէ թէ'ճճիւ-պիւ մուճիպ օլմազ իտի, ֆագաթ հուզզարըն հէ-փիսի հայրէթատէ գալըլար, վէ կէօրիւնիւր քի (Մատթ. 26. 8) ա'իր չակիրտէրէնէն պա'զըլարը տախի Մարիամը թա'զիր էթմէք իչինտէ Ցուդա իլէ պիրլէչտիլեր։ Սօրուլույօր քի Ցիսուս Ցուդանըն գօյայճա իհանա էտէն կիւնահընը պիլտիյի հալ-տէ, անըն չակիրտէրէ խաղինէտատ օլմասընա նա'սըլ միւսա'ատէ էյլէտի։ Դապիլ քի ա'իր չա-կիրտէր՝ Ցուդանըն էյի պիր իչ ատէմի օլտըղընը պիլտիքլէրինտէն, անը քէսէտատ ինթիխապ էյլէմիչ-լեր տիր։ Հիչ չիւպհէ եօգ քի Ցիսուս Ցուդանըն թամա'քևարլըղընը թէչվիզ էթմէյէ չալըշմատը։

Ա.յատ. 7, 8։ Ցիսուս Մարիամըն իմտատընա նէթիչիպ անը մու'ախազէ էթմիչ օլանլարը չէփ-տէն թէվպիխ էտիյօր։ Պու թէնգիտ ու մու'-խէզլէր՝ Մարիամը միւզթարիպ գըլմըշլար իտի (Մատթ. 26. 10։) Ալլահըն գուլլարընըն էն ա'լա վէ մուգատտէս իչլերի նիչէ տէֆ'ա քէնտի իթհամ-լարընա էատա թուէթուլուր։ Մարիամ'այնի հալէ տիւ-չար օլտու։ Տահա գապա վէ փէք օ գատար րի'ա-յէթքևարանէ նէվ'տէն օլմայան ֆիքրլեր՝ պու կիպի տաէմլէրին ֆի'իլ ու հարէքէթլէրինին կիւզէլլիյինի կէօրէմէզլէր, լաքին անլէրին մուխալէֆէթի՝ Քրիստոսըն քէնտինին օլ 'ամէլի թապվիպ էթտի-յինի տահա վազը սուրէթտէ կէօսթէրմէսինէ պա'իս օլտու։ Տր. Տօտա տէյօր քի, «Քրիստոս իլէ տահա քևամիլ մահրէմիյէթին թարիգի՝ սահէ հայաթտա էօյլէ կէչիտլեր իչինտէն կէչեր քի ան-լէրի պիզ եալընըզ պայըմըզա կէչմէյէ մէճպուր ըզ։» Րապպըմըզըն սէօզլէրինտէն Մարիամըն Քրիստոսըն վէֆաթընը էվվլտէն պիլտիյի մու-հագագ տէյիլ իսէ տէ, կէրէք պիլսին, կէրէք պիլ-մէսին, մէզպուրէնին մուհապպէթտէն նէչ'էթ է-տէն իչպու ֆի'իլի Քրիստոսըն ազ վագըթտան վուգուա' պուլտաճագ վէֆաթը իչիւն անըն ճէսէ-տինի մէսհ էթմէքլիք իտի։ Անլէր ֆագիրլերէ հէր գէման եարտըմ էտէ պիլիրլեր իտի. հալ պու քի Քրիստոսա պէօյլէ պիր խըտմէթ իճա էթմէք իչիւն պու սօն ֆուրսաթ իտի։

Ա.յատ 9—11։ Պատեքի իճրա էթմէք իչիւն ը-րուսաղէմէ կէլմիչ օլան զիյարէթճիլէրտէն նիչէ-լերի տէօրթ կիւն մէզարատա եահթըզտան սօնրա իհանա էտիլմիչ օլան Ղազարոսը կէօրմէք մէրագ վէ արզուսըյլէ Երուսաղէմէ կէլմիչ տիրլեր, վէ անլէրին էքսէրիսի պու մու'ճիզէ սէպէպիյլէ Ցի-սուսըն սօրլ Մէսիհ օլտըղընա գանա'ատ հասլ էյլէտիրլեր։ Տիւշմէնլերի հիչ պիր չէյին իճրասընատան չէքինմէզլէր իտի։ Անլերին էֆքևարընճա Ցիսուս վէ Անըն թէ'սիր ու նուճուզը հէր հալտէ մահվ ու խ-զալէ էտիլմէլի իտի։ Ղազարոս պէրհայաթ օլտըղը միւտատէթճէ, Ցիսուսըն գուտրէթ ի իլահիյէսինէ պիր չահիտ ի 'ատիլ իտի։ Պու սէպէպտէն Ղազա-րոս տախի օրթատան գալաբդըլմալը իտի։ Ցիսուս Ղազարոսը պիր տէֆ'ա իհնա էթմիչ իտիյէ, անը թէքրար իհնա էտէպիլիր տէյիւ գըյատ էթմէքլիք թապի'լ կիպի կէօրիւնիւր։

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

1905, Մարտ 19/1 Ապրիլ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէրեա՛ուէն. Զաթը Հազրէթ ի Փաթիշահիյէ 'արզ ը թա'զիմաթ էյլէմէք իւզրէ Տէրիա՛աէթէ կէլմիշ օլան Ավսթրիա Ամիրալը Փիէթրօսքի ճէնապլէրի կէչէն Ճում'ա կիւնիւ Սէլամլըդ բէսմի 'ալիսինի թէմաշա էյլէմիշ վէ ֆէրաասը կիւնիւ սապահլայըն չէհրիմիզտէն մուֆարագաթ էյլէմիշ ուր։ Միւմաիլէյհէ ղայէթ գըյմէթլի խալըլար իհսան օլունմըշ ուր։ — Ավսթրիա Ամիրալը Փիէթրօսքի ճէնապլէրի նա՛իլ օլորդը էլթաֆ ը միւլուքանէտէն, վէ ասկանմանըն օղրատորդը էէրլէրաէ իպրազ օլունան հիւսան ի գապուլաան ատլայը 'արզ ը չիւքրան էյլէմիշ ուր։ —Թիւրք զաէթալարընաա օգունտորդընա կէօրէ, Պուլղարիսթանըն Փարիս մասլահաթկիւզարը, Թան ղազէթասընաա հիւքիւմէթի ի սէնինէ 'այէյհնաէ պա'զը իֆթիրալարտա պուլունմըշ, վէ կէօյա Րումէլիտէքի Պուլղար էհալի մէզհէպի հիւրրիյէթտէն մահրում, վէ Թէ'ատիյաթա սիւչար օլորգլարը իչիւն հիճրէթ էթմէյէ մէճպուր պուլունուիյորլար իմիշ տէյիւ իտահ'ա էյլէմիշ ուր։ Մէզքիւր զազէթալար պու արաճիֆի տէյւ՛իլ ի քէսրէ իւլ ճէրհ ու Թէզզիպ էթմիշլէր ուր։ —Զաթ ը հազրէթ ի Փաթիշահիյէ Հապէշիսթան Նէճաշիսի Մէնէլիք հազրէթլէրի նամընա 'արզ ը թա'զիմաթ վէ Թագտիմ ի հէտայայա մէ՛մուր օլան վէ Հապէշիսթան կէօմրիւքլէրի նազըրը պուլունան Հաճի Ահմէտ Ապտուլլահ էֆ. վէ Նէճաշի հազրէթլէրինին Թէրճէման ը խասուսիյէրի Անօրէա Մարիամ վէ սա՛իր զէվաթաան միւրէքքէպ պուլունան հէյ-՛էթ ի մախսուսէ չէհրիմիզէ վասըլ օլմըշ ուր։

Վէյսա՛ը չահանէ. Շամը չէրիֆաէ ասգագլարըն էլէքթրիգլէ Թէնվիրի իմիիյազը հիւքմիւնիւն մէվզը' ի իճրայա վազ'ընա իպթիտար օլունմըշ ուր։ —Շմէնաըֆէր կիւզէրկեահէրնա էնաիրլիէն զէխա-՛իրին բուսուսմ ը զա՛իաէտէն 'աֆվըյլէ պէրապէր, նագլիյաթը Թէսհիլ էաէճէք մու'ամէլաթըն իճրաասընա տիգգաթ օլունմասը Թէ'քիտէն իչ'ար էտիլմիշ ուր։ —Պրուսա չէհրինին կիւնաէտէն կիւնէ Թէվէսսիւ' վէ Թէրագզը էթմէսի միւնասէպէթիյլէ օրտաա պիր Թրամվայ խաթթը Թէ'սիսի Թասմիմ օլունմըշ ուր։ — Կէչէն 1320 սէնէսինաէ Խիւսավինաիկեար վիլայէթի տախիլինաէ 53,890 մէթրօ Թուլընաա չօսէ վիւճուսէ կէթիրիլմիշ, վէ սէմիր փուԹրեէլէր, քեարկիր, նիմ քեարկիր օլաարադ 220 քէօփրիւ ինչա օլունմըշ ուր։ —Զիյնէթ ալԹունլարընըն սաԹըշ հասըլաԹընաան եիւզ ղուրուշտա օֆուղ փարա պէյ'իյէ ի'թասըյլէ Պանգ ը 'Օսմանի իլէ վիլայաԹ ը չահանէտէքի չիւ'պէլէրինճէ տախի սաԹըրըլմասընա զարար վէրիլմիշ ուր։ —Համաաա եէԹիչտիրիլմէք իւզրէ Ամէրիզա փամուղըյլէ Մըսըր Թօխումլարընաան լուզումը մըգտարընըն իրսալը Սիւրիա վիլայէԹինաէն օրման վէ մէ'ատին նէզարէԹլէրինէ պիլտիրիլմիշ ուր։ Րումէլի վիլայաԹընաա պա'զը պաշգա մահալլէրտէ տախի հէր պիրի 8—10 քիշիտէն 'իպարէթ պիր գաչ Պուլղար էչգըյա պէօլիւքլէրի տէրտէսԹ եա մահվ էտիլմիշլէր ուր։ Պուլղար էչգըյա իլէ զավզա էթմիշ օլան 388 'ասքէրէ պիրէր լիրա, վէ 12 մէճրուհ 'ասքէրէ 5էր լիրա, վէ անլէրին զըլաղուզընըն Ֆամիլիասընա 10 լիրա, վէ 10 ժանտարմալարա տախի իքիչէր այլըգ իհսան օլունմըշ ուր։ —ԵէհուաԹի պիր մուհարրիր Մէնիէօղտէ պիր պէնա եաղարագ, Ասիա ի սուղրատա էփէյի մըգտարատա ԵէհուաԹիլէր պուլունաըղընը, վէ Իզմիրտէքի ԵէհուաԹիլէրին 30 պին քիչի իտիյինի, վէ օլ ԵէհուաԹի միւ'Թէպէրանընըն չիմտի պէօլիւք պիր մէքԹէպ Թէ'սիս էթմէքլէ մէչղուլ պուլունաըգլարընը, վէ պու մէքԹէպ իչիւն Պարօն Լամոնտ Րօչիլտին 70,000 ֆրանգ վէրտիյինի պէյան էյլէմիշ ուր։ —Հայտար փաշա, Գօնեա վէ Էնգարէ արասընաա հաֆԹաաա պիր տէֆ'ա էքսիրէս գաթարը իչլէյէճէք, վէ 'ադիմէթ վէ 'ավաէթ 24 սա'աԹտա իճրա օլունաճագ ուր։

Մէ-ըէնէվվէ'. Եունան հիւքիւմէթի Թարաֆընաան Րուսումաթ էմինի վէ Խարիճիյէ միւաԹէչարը փաշալար հազարաԹընաա պիրինճի, վէ Թահրիրաթ ը խարիճիյէ քեաԹիպի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ իքինճի րիւԹպէտէն Սվէօզ Նիչանը ի'Թա էտիլմիշ ուր։ —Ռէզալիք Եունան հիւքիւմէթի Թարաֆընաան մէ՛մուրինի ի 'Օսմանիյէտէն պա'զը զէվաթա նիչանար ի'Թա օլունմըշ ուր։ —Րօմաաա ինի'գաա էաէճէք օլան Թիճարէթ գօնկրէսինաէ Խրտիվիյէթ ի Մըսրիյէ նամընա Պողոս փաշա իլէ Մ. Ֆէվաաէն հազրը պուլունաճագլար ուր։ —Պուլղարիսթան էմարէթի իլէ Ալմանիա արասընաա եէնի պիր Թիճարէթ մուգավէլէնամէսինին 'ազաը զըմնընաա պիր Պուլղար հէյ'էթի Պէրլինէ կիւէճէք ուր։ —Բօաօս իլէ Թարապլուսը զարպ արասընաա Թէլսիզ Թէլէկրաֆ իչինի նազար ը Թէազիգատէն կէչէրմէք իչիւն կիճմիշ օլան մէ՛մուր Տէրիա՛աէթէ 'ավաէթ էթմիշ ուր։ Թա'ներն օլունան Թէլէկրաֆ մէվզըՓլէրի իքի օլուգ, Թարապլուս սահիլինաէ Տէրնէյէ եագընը՝ վէ օլ պիրիսի Աֆիա ի Սուղրատա Մաքրիյէ եագընը Աչին ըրմաղը մանսըպզընաա ուր։ 24 սա'աԹ զարՓընաա 4,000 քէլիմէ ալըգ վէրմէք միւմքին օլաճագ ուր։

Փր. ճէմ'ալը. կէչէն հաֆթա Մանչեսթէր էֆէնտիսըն 1,136 նօմէրօսընտա «Ինիկոմիդիացի» իմզալը պիր մէքթուպ ներ օլունարագ, անտէ մու'խապիր Ատափազար Իճիլի քիլիսէսինին չօպանը վեր. Ց. Ճէճիզեանըն պիր նիքահ միւնասէպէթիյլե պիր Լուս. զըզընը նիքահտան էվվէլ թէքրարըն վաֆթիվ էյլէմիյինի խապէր վերմիշ իտի։ Պու հաֆթա 'այնի ղազէթանըն 1,140 նօմէրօսընտա վեր. Ց. Ճէճիզեան՝ պէօյլէ պիր վագ'անըն ասլա վուգուս' պուլմաթըղընը գաթ'իյէն ի'լան էտերէք, օլ խապէրի թէքզիպ էյլէմիշ տիր։ —Էյպէզ վ'ըզը վեր. Վարդան Նաճարեանըն մախտումը, վէ 'Ա.յնթապ գօլէճի մէ"զունլարընտան Աբրահամ էֆ. Նաճարեան 'Ա.յնթապտա Մարտ 14է 22 սիննինէ օլարագ, վերէմտէն վէֆաթ էյլէմիշ տիր։ Միւմաիլէյհ Ուրֆատա վէ սա"իր պա'զը մահալլերէ դանա'աթպախչ սուրէթէ մու'ալիմլիք խըզմէթի իլէ մէշղուլ պուլունմըշ իտի։ —Պրուսա քիլիսէսինին օտպզդ չօպանը վեր. Ղազարոս Կարապետեան Տէրհա'ատէթէ կէլմիշ օլուպ, պուրատա թէմէզքիւն էթմէյի թաստիմ էյլէմէքտէ տիր։ —Իմթանպօլընը Ինճիլի ճէմ'աթընտան Միհրան էֆ. Թափիպեան կէչէն հաֆթա վէֆաթընը խապէր վերմիյիմիզ Տիկին Նուրիյա կ. Թէլֆէեանըն ճէնազէ ալայընա պիր թօպկեպակ կէօնտերմէք իմթէմիշ իտէ տէ, անըն եէրինտէ միւթէվէֆֆաթ ը միւմայիլէյհանըն զիքրինէ 'Ա.յնթապ վէ Պրուսա էյթամխանէլէրինէ պիրէր չէրեկէք լիրա վերմէյի թէրհի էտիպ, մէպլաղ ը մէզքիւրը (½ լիրայը) զազէթամըզ իտարէսինէ թէսլիմ էյլէմիշ տիր։

Հայ Լուս. ճէմ'ալը. Ս. Փանթրիգ հազրէթլէրի կէչէն կիրակի կիւնիւ իրտա էֆտիյի վ'զտա, էօլիւմ կիւնիւնէ հազըր պուլունմագ իչիւն, Ուղզափտա իման, էյի իչ, վէ մուգատաէտա թէնէ վէ դանա իչթիրաք էթմէք լազըմ իտիյինի թէ"քիտ էյլէմիշ տիր։ —Էչմիածին կաթողիկոսը հազրէթլերի Իրանիլերին սէնէ պաչըսը միւնասէպէթիյլե Շահ հազրէթլերինէ թէպրիքի միւթէզամմին պիր թէլեկրաֆ չէքմիշ, Շահ հազրէթլերի ատ ճէվապէն մէմնունիյէթինի պիլպէյան, Իրանտա պուլունան էրմէնիլերին սատտաֆթընը մէտհ էյլէմիշ տիր։ —Քէզալիք Ս. Կաթողիկոս հազրէթլերի' կրան Տիւգ Սէրկիօսըն վէֆաթընտան տօլայը թէ"էսիւֆիւնի պէյան էթմէք իւզրէ, Ս. Փէթէրսպուրկ պիր մուրախատա կէօնտերմիշ տիր։ —Պու հաֆթա Ազգ. Հիւանդանոցըն 1903 սէնէսի բահօրթը նէչը օլունմըշ օլուպ, անտէն անլաչըլմըղընա կէօրէ, սէնէ ի մէզքիւրէ զարֆընտա 2,057 խասթա թէտաւի էտիլմիշ, վէ 1,663,441 ղրշ. մէտարիֆ օլմուշ տըր։

Բաղ ճէմ'ալը. կէչէն կիրակի կիւնիւ Բուլղարիա խասթախանէսինէ Մավրօգօրտաթօ 'ա"իլէսինին 6,000 լիրա մէտարիֆէ ինչա էթմէյի օլագելմիշ 41 խասթալը տա"իրէնին քիւչատը րէսմի իճրա օլունմըշ տըր։ Խասթախանէնին սէնէվի իրատը 21,830 լիրա, վէ մէտարիֆաթը 21,734 լիրա իմիշ։

Մէ-"էսէֆէ ը խայրէյէ էյլէ'անէլէր։ —Պու հաֆթա զարֆընտա կէրէք էրմէնի, կէրէք Գաթօլիք, կէրէքսէ Բուլղ ճէմ'աթը արտասընտա մի-"էսէսաթ ը խայրիյէյէ էտիլէն ի'անէլէր կէօզէ չարփաճագ սուրէթէտ չօգ օլմուշ տըրլար։ —Մըսըրտա էրմէնիլերին Գաւառային մէճլիսինտէ Պօղոս Նուպար փաչա պիր թիճարէթ վէ սան'աթ մէքթէպի քիւչատ էթմէկ իւզրէ, քէնտի քիսէսինտէն պիր միլեօն ֆրանգ թախսիս էթմիշ իտիյինի ի'լան էյլէմիշ տիր։ —Տէրհա'ատէթէտ Տիկին Քէլեկեան Ազգ. Հիւանդանոցա 4,000 լիրա իհտա էտերէք, պունըն իրատընտան սէնէվի 40 լիրա կիպի պիր մէպլաղըն Մաքրիքէօյտէքի էրմ. քիլիսէսինէ, վէ պագըսընըն խասթախանէյէ թախսիս էտիլմէսինի թալեպ էթմիշ տիր։ —Ճէպէլի ի Լիպնանըն էսպագ վալիսի միւթէվէֆֆաթ Տավուս փաչա (Գաթօլիք ճէմ'աթընտան) վագըը իլէ էվլատլըղա գապուլ էթմիշ իտիյի պիր զըղա 30,000 ինկիլիզ լիրասը թէրք էտիպ, էկէր էվլատը օլուր իսէ, մէպլաղ ը մէզքիւրըն օլ էվլատընա ինթիգալ էտիլմէսինի, էվլատը օլմազ, նա էվլէնմէզ իսէ, մէպլաղ ը մէզքիւրըն միւմայիլէյհանըն վէֆաթընտան սոնրա Գաթօլիքլերին Ս. Ցակոբ խասթախանէսինէ թախսիս օլունմասընը վասիյէթ էթմիշ իմիշ։ Պու կիւնլերտէ անլաչըլտըղընա կէօրէ, միւմայիլէյհա չիմտի Ֆրանսատա պիր մայրապոս տիր. վէ վէֆաթընտա մէպլաղ ը մէզքիւրըն ֆա"իդի խասթախանէյէ թախսիս օլունմագ իմիշ։ —Քէզալիք պիր խայրխահ զաթ եինէ Ս. Ցակոբ խասթախանէսինէ 7,000 լիրա հիպա էյլէմիշ տիր։ —Եանիմըզը պիր Բուլղ խաթունը պիր մէքթէպ ինչասը իչիւն 3,000 լիրա թախսիս էյլէմիշ տիր։ —Պիզիմ Փրօթէսթան ճէմ'աթլարընտա պէօյլէ զէնկինլերիմիզ եօզ իսէ տէ, աղ չօգ փարասը պուլունմալար տա քէնտի վասիյէթլերինտէ Փրօթէսթան մի-"էսէսաթ ը խայրիյէյէրի զիքր էթմեյէր էյի էտերլեր։ Պիլա չիւպհէ պու նէվ' խայրխահ մագսէտլեր իչիւն քինան քէնտի հայաթընտա ի'անէ վերիպ, նէթիճէ ի խայրիյէսինի քէնտի կէօզիւ իլէ կէօրմէք տահա էյի տիր։

ՍԱՐԱՖԻՑԷ	Էֆեմ' ը Մէւպէտաէյէ		Լ. Օ.	96	26
	Շարգ Տէմիր Եօլու Թահվիլաթը		Ֆրնգ.	132½	
Մէճիտիյէ	զրշ.	108 7	Նափօլէօն	զրշ.	87 23
Մէճալիք	''	103 10	Գրմիվ	''	51 4
Կիւմիւշ Ուֆաղզէդ		104 30	Լիրա Ինկիլիզ	''	110 5

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Ափսո է ըսբէ. կէչէն հաֆթա մէ՛մուլ օլունաբ-ղը իւզրէ, Րուսլար Սուննկարի նէհրինէ տօղրու բիճ՛աթլարընտա տէվամ էթմէյիպ, անճագ նէհրին ճէնուպ ճիհէթինտէն պիր մըգտար մէսաֆէյէ եէ-նի պիր միւտաֆա՛ա խաթթը թէչքիւ էթմիչլէր տիր։ Րուսլարըն չիմտիքի մէվզը՛լարընը անլամագ իչիւն գարիւլերիմիզ կէչէն հաֆթա եաղտըղըմըզը խաթրլարընա կէթիրմէլի տիրլեր։ Ճափօնլարըն էլինէ տիւշմիւշ իսխիինի խապէր վէրտիյիմիզ Ֆա-եուէն՝ Մուգտէնին սայբի 100 քիլօմէթրօ չարգընտա պուլունուր։ (Անատօլուտա պուլունան գարիւ-լերիմիզին պու զիքր էթտիյիմիզ մէսաֆէլէրի անլամալարընա պիր եարտըմ օլմագ իւզրէ, 1 քեար-վան սա՛աթընըն 5 քիլօմէթրօյա, եախօտ 3 միլէ միւտաւի օլտըղընը պէյան էթմէք ֆա՛իտէտէն խա-լի օլմագ սանըրըզ։) Ֆայուէնտէն Սուննկարիյէ օլան ուզագլըգ 265 քիլօմէթրօ օլուպ, Ֆուանչէնկյն տախի սայբի եարը եօլտա քեա՛ին տիր։ Պու չէհր Ֆիրինէյալէթինին պայլըճա թիճարէթ մէրքէզի տիր։ Ֆիրին Ֆուանչէնկյէնին 120 քիլօմէթրօ չարգընտա պուլունուր, վէ պա՛զը խարիթալարտա կէօրիւլ-տիւիւ իւզրէ, կէօյա Մուգտէնտէն Խարպինէ կիտէն մէրքէզի չըմէնտըֆէր խաթթընտա պու չէհրի պիրլէշ-տիրէն չի՛պէ խաթթընըն տօյա վիճօուտը եօգ տըր։ Անճագ պիր արապա եօլը վար տըր։ Ճէն. Լինէ-վիչլին վէրտիյի խապէրե կէօրէ, Րուս օրտուկեա-ը Ֆուննչուննինտէ պուլունուօյր քի պուրատը Ֆուանչէնկյէտէն ճէնուպէ տօղրու 30 քիլօմէթրօ մէսաֆէտէ տիր, վէ խաթթ ը միւտաֆա՛ատը օրա-տան չարգա տօղրու Ֆիրինէ գատար իմթիտատ է-տէր։ Ֆայուէնտէն Ֆիրինէ կիտէն պիր եօլ պուլ-լունուպ, Րուս ՛ասքէրլէրինին պիր գըսմը օլ եօլ-տան, տիկէր պիր գըսմը տախի Ֆուանչէնկյէյէ կի-տէն եօլտան րիճ՛աթ էթմիչլէր տիր։ Ղազէթալար պէղիմ կէչէն հաֆթա Սընննոպոպտան ալտըղըմըզ պէյանաթը թաահիհ էտէրէք տէյօրլար քի, Գայուէն իլէ Սուննկարի արատընտաքի արագի ՛արըզալար իլէ տօլու օլուպ, մըգտար ը քեաֆի ՛ատքէր ճէմ՛ ու թահչիա էտիւտյի հալտէ, միւտաֆա՛այա դա-յէթլէ ելվէրիչլի տիրլեր։ Սընննոպոլը պէյանընը-ճա, ճէն. Լինէվիչ խաթթ ը հարպ պօյունճա 200,000ի միւթէճավիզ ՛ատքէր տիզէ պիւտյինտէն, Ճափօնիալըլար միւմտիւյէհ գարչը անընքինէ ֆա-՛իզ պիր գուվվէ ի ՛ատքէրիյէ չըգարընճայա գա-տար էփէյիճէ վագթ կէչէճէք տիր։ Մա՛ախա-րէն կէչէն պիր թէչէկրաֆնամէտէ, ճէն. Լինէվի-չին գօմանտատը ալթընտա պուլունան՝ատքէրլէրին մէճմու՛ը 130,000ի միւթէճավիզ օլմաթըղը, վէ պիւ-թիւն Մանչուրիատա պուլունան Րուս գուվվէ ի ՛ատքէրիյէտինին մըգտարը 220,000է եէթիչէմէյէ-ճէյի պիւտիրիւիյօր։ Կէչէն հաֆթա Սալը կիւնիւ Ճափօնիալըլար Գայուէնտէն ատնըա կէչէն վէ Գա-յուէնին 15 քիլօմէթրօ գատար պու՛տտու մէսաֆէ-սինտէ պուլունան Ջուննկթուֆու նամ չմէնտըֆէր եթտասիօնընը զապթ էթմիչլէր տիր։ Ճափօնիալը-լարըն եէթիչտիքլերի նօգթայա տա՛իր հէնուզ պուննատան զիյատէ պիր պէյանաթ ը րէսմիյէ նէչր օլունմամըշ տըր, չու գատար քի Մարէչալ Օեա-մա Միգատայա չէքտիյի թէլէկրաֆնամէտէ տէյօր քի, «Թուննկլիատօ էթրաֆընտա պուլունան եէրլեր-տէ Րուսլարտան էսէր գալմամըշ տըր։» Պու խապէր մուհիմմատիր Գարիւլերիմիզին խաթրնիչանըրը օլմա-լը տըր քի, պիզ կէչէն հաֆթա Սինմինթինտէն չի-մալէ կիտէն եօլուն չմէնտըֆէր խաթթընտա միւվազի վէ ֆագաթ անընը պիր գաչ միլ ղարպընտա օլտըղընը, վէ ճէն. Նօկինին օրտուսընը Րուսլարըն խաթթ ը րիճ՛աթլարընը քէմէք իւզրէ, օ թարիգտէն իլէ-րիւէմէքտէ իսխիինէ չիւպհէ էտիլտիյինի եազմըշ իտիք։ Գալտը քի Թուննկլիատօ ըրմազը իչպու ղարպի եօլ ճիվարընտա ճէրէյան էտէր։ Պու եօլ կէչէն հաֆթա պէյան էթմիչ օլտըղըմըզ վէճհէյ, Սուն-կարիյէ Փէթուննատա, եախօտ նամ ը ախէրլէ, Պօ-տունտա եէթիչիր։ Նէքտիկէրինտէն պիր խաթթ ը միւսթագիմ իւզէրինտէ 175 քիլօմէթրօ ուզագ պուլունան Ֆիրին վէ Պօտուն չէհրլէրինին հէր ի-քիսի տախ Սուննկարի իւզէրինտէ քեա՛ին տիրլեր։ Պուննլատան պիրիսի չմէնտըֆէր խաթթընըն 120 քիլօմէթրօ գատար չարգընտա, տիկէրի իսէ խաթթ ը մէզգիւրըն 80 քիլօմէթրօ գատար ղար-պընտա քեա՛ին տիր։ Լաքին Պօտուն Ֆիրինէ նիսպէթէլէ տատա չիմալտէ քեա՛ին վէ Խարպինէ տատա եագըն տըր։ Իմտի անլատըղըմըզտա կէօ-րէ, չիմտիքի հալ ու մէվզը՛ սայբի չու տըր։ Ճէն. Լինէվիչ Մանչուրիանըն էն միւնպէթ գըս-մը օլան Ֆիրին վիլայէթինի թէրք էթմէք խաթէ-մէյօր, զիրա օլ թագտիրտէ գումանտատընտաքի օրտուլը պէսլէմէք մէ՛էլէսի խայլըճա միւշքիլ-լէչէճէք տիր։ Պունտան պաշգա, էկէր Խարպի-նէ չէքիլէճէք օլուր իսէ, Ճափօնլար անընն վա-տիվօսթօգ իլէ օլան միւնասէպաթընը գօյտճա քէսէրէք, օլ չէհրի միւնֆէրտա հալտէ պրագա պի-լիրլեր։ Պու սէպէպտէն միւմայիլէյհ Ֆինչուրին-աէ թէագդուպ էթմիչ օլտրագ, մէճպուրիյէթ հա-տըլ օլուր իսէ, րիճ՛աթա հազըր պուլունմագտա տըր։ ՛Ա.յնի վագթտա Ճափօնլարըն ճէն. Լինէ-վիչի պուլունտըղը մէվզը՛ի թէրքէ մէճպուր էթ-մէք իւզրէ, ճէնուպտան պիր հարէքէթ իճրա էթ-

մէքտէ իտիքլէրինէ էփէյի ասար ու 'ալայիմ մէվճուտ ոլը։ Էկէր անլէր Պօտուննա եէթիչիրլէրտէ, անլէր Սիպէրիատան Խարպինէ կիտէն, քէզալիք Քինչուլինտէն Խարպինէ կէլէն չմէնտըֆէրը խաթթլարընը, եա'նի Րուսիատան Խարպինէ 'ասաքիր վէ լէվազիմաթ սէվկի իչիւն գուլլանըլըպ տա չարգա վէ զարպա իչլէյէն չմէնտըֆէր խաթթլարընը, վէ Խարպինի Լինէվիչ օրտուսընա բաշթ էտիպ տէ, չիմալ վէ ճէնուպա իչլէյէն խաթթլարը թէհտիտ էտէճէքլէր տիր։ Խարպինտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Ճափօնիալըլար չարգա տախի պիր չէվիրմէ հարէքէթինէ իճրասընա պաշլամըշ օլուպ, Քիրինի մուհասէրէ էթմէք մագսէտիյլէ չարգի ճիհէթտէն քիւլիյէթլի մըգտարտա գուվվէ ի իմտատիյէ կէօնտէրմէքտէ տիրլէր։ Էկէր պու խապէր սահիհ իսէ, գապիլ քի Մարէչալ Օեամանըն պունտան մագսէտի Րուսլարը անլէրին իւզէրինէ Քիրինտէ հիճաւմ էթմէք սուրէթիյլէ իշղալ, վէ պու վէճհլէ ճէն. Նօկինին ճէնհատան չէվիրմէ հարէքէթինէ մուգավէմէթ իչիւն անլէրին պէօյիւք պիր գուվվէ ի 'ասքէրիյէ կէօնտէրմէլէրինէ մանի' օլմագ տըր։ Էն սօն Թախմինաթա Նագարէն, Մուգաէն ճիվարընտաքի մուհարէպէլէրտէ Ճափօնլարատան 50,000, Րուսլարատան իսէ, էսիրլէր տէ իչինտէ օլարագ, 175,000 քիչի թէլէֆ օլմուշ տըր։ Րուսիատան կէօնտէրիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ օլան 400,000 քիչինին սէֆէրպէր հալէ վազ' էտիլմէսի իչինէ հալա պաշլանմամըշ տըր, զիրա Նոյեմբերտէ սէֆէրպէր հալէ վազ' էտիլմէսինէ գարար վէրիլէն 200,000 'ասքէրտէն չիմտէյէ գատար անճագ 80,000ի մէյատն ը մուհարէպէյէ կէօնտէրիլէ պիլմիշ տիր։ Պիր մուհարէպէ ի պահրիյէ վուգու' պուլմուշ օլաըղընա տա"իր պիր չայի'ա չզգմըշ իսէ տէ, պունուն պիսալ ու էսաս օլաըղը թէհտիտ էյլէմէքտէ տիր։ Ա.միր. Րօճէսթվէնօքի տօնանմասը՝ եէնի հարպ սէֆինէլէրի թագվիյէ էտիլմէտիքճէ մուհարէպէյէ կիրիշմէյէճէք տիր։ Յնճիւ Պալթիգ տօնանմասը՝ Սիւէյիչ գանալընա եէթիչմիշ տիր։ — Մարէչալ Օեամա չէքտիյի պիր թէլէկրաֆնամէտէ տէյօր քի, «'Ասքէրլէրիմիզ Թալեա Օհօ իւզէրինտէ Րուս ութմասարլարընա եէթիչիպ, անլէր իլէ մուհարէպէյէ կիրիշմիշլէր, վէ Ցունկ Ցիանցէ մէվզը'ի իլէ չմէնտըֆէր սթասիօնընը էլտէ էթմիշլէր տիր։ Րուսլար կէրի չէքիլտիքլէրի էսնատէ, մէզքիւր սթասիօնը իճրագ էյլէմիշլէր տիր։» Պիզ պու խապէրի խարիճատա պուլմայօր իսէք տէ, Զունկ Թուճու սթասիօնընատան սօնրա կէլէն վէ անըն չիմալինտէքի մէվզըճ օլաըղը մէլհուզ տըր։ Մարէչալ տէյօր քի, «'Ասքէրլէրիմիզ քէմալը սիւր'ատլէ չիմալէ տօղրու իւերիլէյօրլար. վէ Րուսլար միւթէմադիյէն մուգաֆիլ հիճումլէր իճրասընա մէճպուր օլույօրլար։

Մէ-Ըրնէվվի'է. Կէյէն հաֆթա Սալը կիւնիւ Ալմանիա իմփէրաթօրը Պահր ը Սէֆիատէքի սէյհահաթ ը միւսամմէմէսինի իճրա էթմէք իւզրէ հօլա չըգմըշ տըր։ Ճիւմ'ա կիւնիւ Իմփէրաթօրըն րահքիպ օլաըղը սէֆինէ Տօվըրա վէ Սալը կիւնիւ Լիզպօնա եէթիչմիշ, վէ օրատա քէմալը չէվկէ իսթիգպալ օլունմըշ, վէ ագչամլայըն Գրալ Գարլօս միւշարիյէյէ իքրամէն պիր զիյաֆէթ ի սէնիյէ քէչիտէ էթմիշ տիր։ Մէրաքէչին Թանճա չէհրինտէ Իմփէրաթօրը գապուլ էթմէք իչիւն, պէօյիւք թէսարիքճաթ կէօրիւլմէքտէ տիր։ — Ինկիլթէրրա վէ Ամէրիգատա մէվզը'ի թէտավիւլէ չըգարըլան 30 միլեօն լիրալըգ Ճափօն խաթիգրագընըն 8 միլիոնէ միւշթէրի եագըլմըշ տըր։ — Մէչհուր Ֆրանսօզ հիքեայէնիւվիս Ժիւլ Վէրն' կէչէն հաֆթա 77 եաչընտա օլաըղը հալտէ վէֆաթ էթմիշ տիր։ —Ճափօնիա հիսապընա օլարագ ինկիլթէրրատա եափըլմագտա պուլունան Գաֆֆա նամ զըրհլընընըն Մարտ 22տէ տէնիզէ էնտիրիլմէսի բէսմի իճրա օլունմըշ տըր։ —Քիւիսէ իլէ տէվճթին թէֆրիգի միւզաքէրէսինէ կէչէն հաֆթա Ֆրանսա մէպ'ուսան մէճլիսինտէ պաշլանմըշ, վէ կէչէճէք սէնէ 'ումումի ինթիխապաթընը իճրասընա գատար պու մէս"էլէնին միւզաքէրէսինին թէ'խիրի թէքլիֆի 40 րէյէ գարշը 343 րէյ իլէ րէտտ էտիլմիշ։ բահիպ կայրօնընը պու պապտէ պիր լ'իհա թանզիմի իչիւն պիր գոմիսիօն թէշքիլ էտիլմէսի խուսուսընտաքի թէքլիֆի տախի 162 րէյէ գարշը 386 րէյ իլէ րէտտ օլունմըշ տըր։ Սապըգ մէպ'ուսան մէճլիսի րէ"իսի Մ. Տէշանէլ՝ քէնտիսինին քիլիսէ վէ տէվլէթին եէքտիկէրինտէն թէֆրիգ օլունմալարընա զայէթէ թարաֆտար պուլունարղընը, վէ ֆագաթ պունըն 'ատալէթ բուղը իլէ իճրա էտիլմէսի, վէ պու խուսուսատաքի գանուն լա"իհասընտա մուհիմմ թա'սիլաթ իճրասը մուգթազի իսիյինի պիլմիյէճ տիր։ —Փէչթատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Մ. Զէօկէնի կէօրիւնիւբ քի գապինէ թէչքիլ թարիգի իւզէրինտէ մէվճուտ միւշքիլաթը պէրթարաֆ էյլէմիյէ տիր։ —Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի՝ մէպ'ուսան մէճլիսինտէ պիր մաղուլաթյէթէ միւնտար օլմուշ տըր։ —Թօքիատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, 65 պին Րուս էսիրի չէհր ի մէզքիւրէ եէթիչմիշ տիր։ —Սուէտ միւզաքէրատընըն վուգու'ը պա'զի թէլէկրաֆնամէլէրտէ թէ"ինտ էտիլմիյի հալտէ, տիկէրլէրի թարաֆընատան թէքզիպ էտիլմիյէ տիր։ Պիր բիվայէթէ կէօրէ, Զար՝ Ֆրանսա իլէ Ամէրիգանընն թէվասսութը տօսթանէսինի գապալ էթմիյէ տիր։

ԻՄԹԱՆՊՕԼՏԱ

Ա. ՑԱԿՈԲ ՊՕՑԱՃԵԱՆ ՄԱԹԹԱՂԱՑԸՆՏ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՄԸՇ

Ֆինճանճըլար եօգուղը Ամերիգան խան

ԵԷՆԻ ՔԻ ԹԱՊԼԱՐ

Պէօյիւք թէննէլութ իւէ սաթըլան սթ իտէքի քիթապլարա խասսէթէն տիգգաթ տա՛վէթ օլուսնուր։

Նօմէրօ 871 Րէտ Հաուզըն Ինկլիզէէտէն Թիւրքճէյէ լուղէթ քիթապը։ Սա՛իֆէ 827, ա՛լա միւճէլլէտի 95 վէ 'տաի միւճէլլէտի (Նօմէրօ 872) 80 ղուրուչ։

Նօմէրօ 873 Րէտ Հաուզըն Թիւրքճէտէն Ինկլիզէյէ լուղէթ քիթապը։ Սա՛իֆէ 2.224, ա՛լա միւճէլլէտի 180 վէ 'տաի միւճէլլէտի (Նօմէրօ 874) 160 ղուրուչ տըր։

Պու լուղէթ քիթապլարընըն կէրէք Ինկլիզճէէտէն Թիւրքճէյէ կէրէք Թիւրքճէտէն Ինկլիզճէյէ օլանլարը պու տէֆ'տա պիր պէօյիւքլիւքտէ վէ չէքլտէ ճիլտէն միչ տիր։

Նօմէրօ 849 'ԱԼԷՄ Ի ՀԱՅՎԱՆԱԹ գըսմը էվվէլ

Նօմէրօ 850 'ԱԼԷՄ Ի ՀԱՅՎԱՆԱԹ գըսմը սանի Պիրինճի վէ իքինճի գըսմլարընը 'տաի միւճէլլէտի այրը այրը 3էր ղրչ։սա, վէ իքիսի պիրլիքտէ եէնէ 'տաի միւճէլլէտի 5 ղուրուչա սաթըլտըղը կիպի, իքի գըսմլարընը պիրլիքտէ ա՛լա միւճէլլէտի տախի 6 ղուրուչ տըր։ Պու քիթապլարընը էրմէնիճէտի տախի պուլունուր։

Նօմէրօ 621 ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՋՈՐԻՑ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱՑ. սահիֆէ 924, 'տաի միւճէլլէտի 15, ա՛լա միւճէլլէտի 18 ղուրուչ։

Նօմէրօ 623 ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾ. —Բ. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ. սահիֆէ 523, 'տաի միւճէլլէտի 9, ա՛լա միւճէլլէտի 11 ղուրուչ։

Նօմէրօ 625 ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԹՂԹՈՑՆ ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ — ԵԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆ. սահիֆէ 774, 'տաի միւճէլլէտի 12, ա՛լա միւճէլլէտի 15 ղուրուչ։

Իւչ ճիլտի, եա՛նի Նօմ. 621, 623, 625 պիրլիքտէ, 'տաի միւճէլլէտի 30 ղուրուչ, վէ Նօմ. 622, 624, 626 ա՛լա միւճէլլէտի 40 ղուրուչ տըր։

Նօմէրօ 628, ԲԱՌԱՐԱՆ ՍԲ. ԳՐՈՑ. սահիֆէ 635, ֆիյ. 15 ղուրուչ։

Իսթանպօլտա Ամէրիգան խանընտա սաթըլմագտա օլուպ, թաչրատան իսթէյէնլէրին Մր. Ու. Ու. Փիթէ միւրաճա՛աթ էյլէմլէրի լազըմ կէլիր։

ԵԷՆԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ՎԷ ՄԷՃՃԱՆԷՆ ՎԷՐԻԼԷՆ

ԹԻՒՐՔՃԷ ՐԻՍԱԼԷԼԷՐ

«Ճիսաւտա նազար էտէլիմ»
Գուվվէ ի միւթէխայիլէ խաթալարը
Իւճրէթ եախօա Հէտիյէ
Ալլահ իլէ Տօսթլըգ
Քրիստոսա Ի'թիմատ
Ալլահըն փէչիման օլմասը
«Պու քիւչիւքլէրտէն պիրիսի»
Փարա էթմէզ պիր մէսնուա՛

Սիմ Հաճի Քէօյէ Փրօթէսթան պիրատէրլէրտէն

ՆԱԶԱՐ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

Զիյ քէնտիր, ուրղան, ղընննապ չէչիտլերինի պէտէլինի փօսթա իւէ կէօնտէրիպ հէր սըփարը չվէրէնլէրէ փիտացատա էն էհվէն ֆի՛սաթլէ վէ քէմալը սիգգաթ վէ սիւր'աթ իւէ թարաֆլարընա իրսալ էտէճէք տիր։

ՆԱԶԱՐ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ՄԱՐ'ԱՇ ԻԼՄ Ի ԻԼԱՀԻ ՄԷՔԹԷՊԻ

Պու սէնէ Մար'աչ 'իլմ ի իլահի մէքթէպինէ, իւչ սէնէ տէվամ էտէն պիր միւատէթ իչինն եէնի պիր սընըֆ զապտուլ էտիլէճէք տիր։

Սընֆը ը մէզքիւրէ տախիլ օլմագ արզու էտէնլէր միւմքին մերթէպէ թէզիյէ միւրաճա՛աթ էթմէլի տիրլէր,

Նիզամի սընըֆլար գօլէճ մէ'զունլարընտան 'իպարէթ տիրլէր։ Զիյատէ մա'լիւմաթ ալմագ իստէյէնլէր տօզրուտան միւրաճա՛աթ էտէ պիլիրլէր։

Ֆէզլիթի Թարաֆընտան
Մար'աչ Վեր. Լ. Օ. Լի

ՊՐՈՒՍԱՏԱ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ԷՖԹԱՄԽԱՆԷՍԻ
1905 ՍԵՆԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ Ի'ԱՆԷԼԷՐ

Ա.թիւէքի ի'անէլեր քէմալը թէչէքքիւրլէ ախզ ալունմըշ սըր։

Պատ. Ա. Մօմճեան, Ռոտոսթօյ օրց. 210, վեր. Ս. Զ. Եղոյեան, Ուրֆա օրց. 150, վեր. Ց. Յ. Եաղըճեան 594, Ս. Սէֆէրեան էֆ. 27, Մ. Պալթաեան էֆ. 20, Մ. Քէօլեան էֆ. 20, Ն. Խաչիկեան էֆ. 5, Ա. Մոսկոֆեան էֆ. 5, Ա. Թերզեան էֆ. Անկօրա 5, Գ. Շիլմանեան էֆ. 20, Պ. Թաղիկեան էֆ., Էրզինկեան 20, վեր. Մ. Ճէնանեան, Գօնիա օրց. 100, Մանտա բօսթ 116, վեր. Ց. Յակոբեան, Պուրսուր, օրց. 25, Պօտուրեան պիրաթէրլէր 108, Մանտա բօսթ 108, Ց. Քուրթիկեան էֆ. «Հոգոց» 45 էքմէք, Մ. Տէրվիշեան էֆ. Սելանիկ 108, Բ. Սինէմեան էֆ. 20, Ց. Սարըեան էֆ. 20, «Ուղեւոր» 108, Տիկ. Փիլօռ Ֆընտըգեան «Հոգոց» 20 էքմէք, Յ. Մանիսաճեան էֆ. Մարզվան օրց. 23, վեր. Ա. Վարդանեան Ամերիգա օրց. 224, վեր. Ց. Երանեան, Աֆիօն–Գարա–Հիսար օրց. 15 Կ. Տէրվիշեան էֆ. 20, վեր Պ. Գազանճեան, Եարբերդ օրց. 115, Մանտա բօսթ 60, վեր. Ս. Մելքոնեան Թարսուս օրց. 100, Թօտովերան ճէմ'աթը 32, Էրզրում օրց. 200, օրտաքի պիր տօսթ 50, Էրզինկեան 1904 իչիւն 100, 1905 իչիւն 50, Մանտա բօսթ 140, Պրուսա վիլայէթինին Մէրքէզի Մէքթէպի Թալէպէլէրի 72, Փրօֆ. Ց. Ճէճիզեան էֆ. էլիյէ 71, Մ. Տէր Նիկողոսեան էֆ. 23, Գ. Զամպազեան էֆ. Գայսէրիյէ օրց. 216, վեր. Ց. Անդրէասեան, Խարբերդ օրց. 57, վեր. Տ. Ա. Նիկողոսեան, Բերի ճէմ'աթը (թէֆէրրու'աթ պալգա ֆուրսաթլէ) 210 ½ վէ օրց. 80, Դ. Սարըեան փաքլավա, վեր. Լ. Սողովմէեան, Հաճըն օրց. 87։

Մի.թէպազը մէպլաղ	6,424	10 փր.
Մէվճուտ մէպլաղ	3,742	20 »
Ճէմ'ան եէքիւն	10,166	30 »

Թէչէքքիւրաթ ը գալսիյէ իւէ ՄԻԱՏԻՐԻՑԷ

ԼԱՆԳԱՇԻՐ
ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՄԸ
ՍԷՐՄԱՅԷ
12,000,000 ԻՆԿ. ԼԻՐԱՍԸ

Իչպու ինկ. Սիկուրթա գումփանեասը՝ ՐՕՅԶԼ նամ հարիգ Սիկուրթա գումփանեասը իւէ պիր. լէչմիշ տիր։

Եանկընա գարշը հէր նէվ' էմվալը, ախչապ վէ քեարկիր էմլաք ու 'ագարը, մօպիլեայը վէ սա"իրէյի սիկուրթա էտէր։

ԼԱՆԳԱՇԻՐ գումփանեասը՝ հէր զարար ու զիյանը տէրհալ վէ քէմալը 'ատլ ու հագգանիյէթլէ թէ"միյէ էթմէք խուսուսընտա տա"իմա մէչհուր օլմուշ սըր։ Անըն 12,000,000 ինկ. լիրասընան 'իպարէթ օլան ճէսիմ սէրմայէսի՝ սիկուրթա էտիլմիշ էմվալ ու էշեայա թէ"մինաթը մութլագա սըր։

ՄԷՐՔԷԶԻ ԻՏԱՐԷԼԷՐ

Լըվըրփուլ Ն.օ. 1 North John Street.
Լօնտրա Ն.օ. 28 Lombard Street E. C.

Թիւրքիանըն պաչլըճա չէհրլերինտէ խուսուսի աճէնթալար։

Տէրիսա'ատէթտէ 'ումումի աճէնթալար
BOND, SELLAR & Co.,
(Պօնտ, Սէլըր վէ գումփանեասը)

Դալաթատա Քիւչիւք Թիւնէլ խանընտա 4 վէ 5 նօմէրօլը օտալար։

ԵՔՐԵՄԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ

Իսթանպօլտա Թարագճըլար ասոցիասիյոնտա 114, վէ Ա.ինաճըլար ասոցիը քէօչէսինտէքի 3 նօմէրօլը տիւքքեանլաբընտա

Waltham վէ Elgin նամ Ամերիգան մէչհուր ֆապրիգալարըն միւքէֆքէլ (թահմ ը թէ"մինէ ա լընմըշ) նիքէլ, կիւմիւշ վէ ալթուն գապլամա ճէպ սա'աթ, ալթ ու էտէվաթը, Ինկիլիզ գալէմ թրաշ, մագաս վէ ուսթրասը սաթըլըր։

Թաշրատան վուգու' պուլան սըքսըրշաթ քէմալը տիփ գաթ վէ սիւր'աթլէ իճրա օլունուրլար։